

Byggnadsinventering i centrala Strömstad

Centrum sydväst
Kulturhistorisk bebyggelseinventering
Strömstad, Strömstad kommun
Ulla Karlström och Lars Rydbom
Bohusläns museum
Bohusläns museum Rapport 2014: 21

BOHUSLÄNS
MUSEUM

Byggnadsinventering i centrala Strömstad

Centrum sydväst

Kulturhistorisk bebyggelseinventering

Strömstad, Strömstad kommun

Bohusläns museum Rapport 2014:21

ISSN 1650-3368

Författare Ulla Karlström och Lars Rydbom

Grafisk form Ulla Karlström och Lars Rydbom

Layout och teknisk redigering Ulla Karlström, Lars Rydbom och Gabriella Kalmar

Omslagsbild Foton tagna av Lars Rydbom. Framsidans foto visar bostadshus på fastighet kv. Råkan 4 och baksidans foto visar vy över Strömstad.

Foton Samtliga äldre bilder kommer från Bohusläns museums arkiv. Samtliga nytagna bilder är tagna av Lars Rydbom

Tryck Bording AB, Borås 2014

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket medgivande 90.8012

Bohusläns museum

Museigatan 1

Box 403

451 19 Uddevalla

tel 0522-65 65 00, fax 0522-126 73

www.vastarvet.se, www.bohuslansmuseum.se

Innehåll

Bakgrund.....	5
Bebyggelsen i Strömstad.....	9
Kvarteret Alkan	15
Kvarteret Ejdern	25
Kvarteret Hajen.....	51
Kvarteret Hummern	55
Kvarteret Krabban.....	61
Kvarteret Långan	71
Kvarteret Lärkan	79
Kvarteret Måsen	87
Kvarteret Räkan.....	95
Kvarteret Sillen	103
Kvarteret Stenbiten.....	117
Kvarteret Storcken.....	127
Kvarteret Svanen	133
Kvarteret Torsken.....	143
Kvarteret Tärnan	151
Kvarteren Ålen och Kvarnen.....	159
Bilagor.....	169
Källor	172

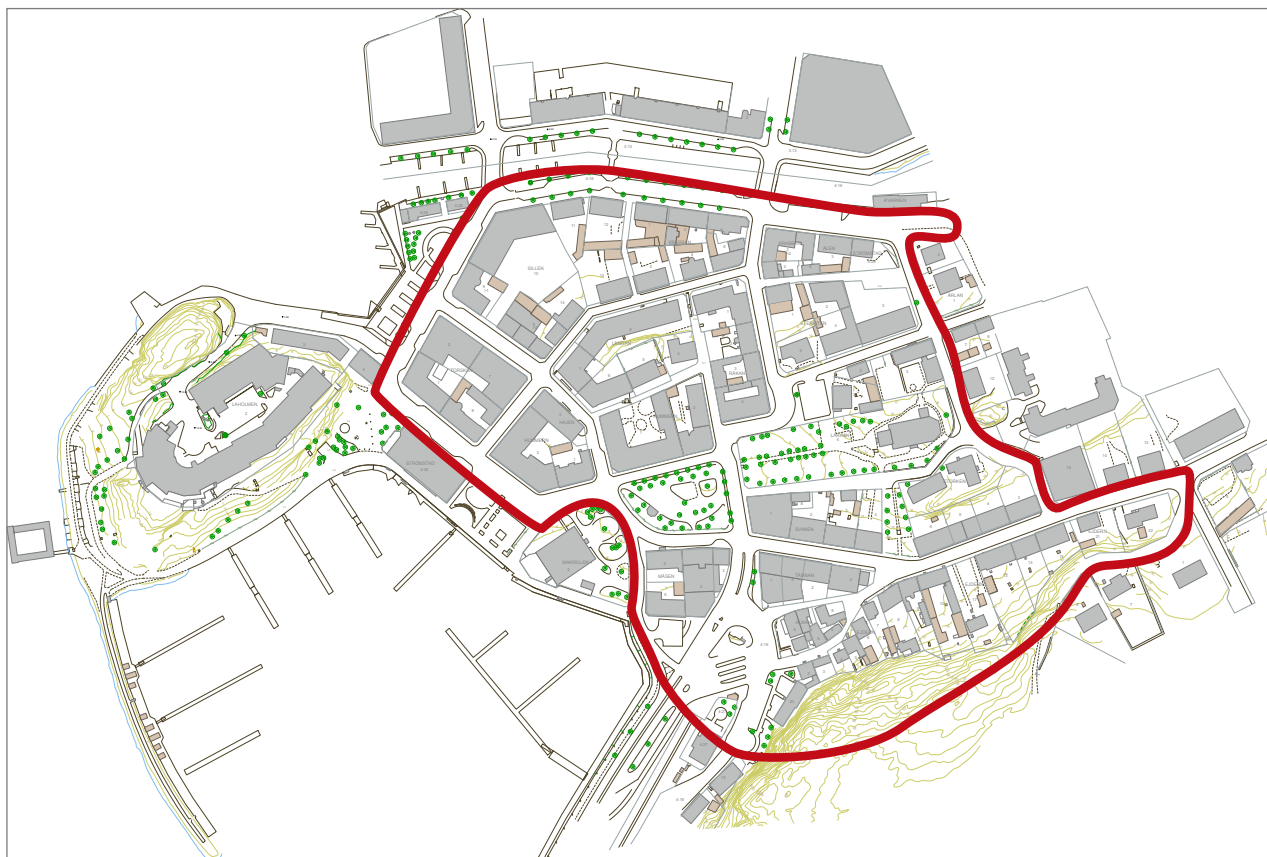
Bakgrund

Uppdraget

Föreliggande bebyggelseinventering genomfördes under våren till hösten 2013 av Bohusläns museum på uppdrag av Strömstad kommun. Syftet med dokumentationen har varit att definiera de kulturhistoriska värdena i delar av Strömstad innerstad. Bakgrunden till inventeringen är en översyn av detaljplanerna i centrala Strömstad söder om Strömsån.

Inventeringsområdet motsvarar området mellan kvarteren i Bukten i sydväst, kvarteret Ejdern utmed södra sidan av Karlsgatan i söder, kvarteren väster om Klockaregatan samt området söder och öster om Södra Hamngatan. Badhuset samt tullhuset liksom Laholmen ingår inte i utredningsområdet.

Utgångspunkten är att underlaget skall utgöra grund för framtagande av nya detaljplaner inom utredningsområdet men även fungera som stöd för den löpande hanteringen av bygglov. Syftet är även att fördjupa kunskapen om stadens karaktär och kvaliteter och skapa ett ökat intresse bland fastighetsägare och kommuninvånare kring stadens bebyggelse och att därigenom även skapa ett engagemang för ett bevarande av dess kulturhistoriska kvaliteter.

Karta över inventeringsområdet.

Varför inventera bebyggelsen?

Strömstad innerstad är en miljö med stora kulturvärden och en bebyggelse från många tidsskeden och som samlat kan berätta om stadens historia. Det ligger ett stort värde i att stadens karaktär och kvaliteter bevaras. Till stöd för bevarandet krävs ett samlat och lätt överblickbart kunskapsunderlag kring den äldre bebyggelsen som kan fungera som stöd för detaljplanering och handläggning av bygglov.

Det är en förhoppning att underlaget också kan komma många till del, såväl berörda fastighetsägare en bredare allmänhet, och fungera som stöd för vidare kunskapsammanställning kring stadens byggnader och även fungera som stomme för stadsvandringar och andra förmedlingsinsatser kring staden.

Synen på vad som är kulturhistoriskt värdefullt skiftar från tid till annan och vi måste idag ha ett förhållningsätt även till vår sena historia och spåren från denna. Även om den berörda delen av Strömstad innerstad i huvudsak präglas av tiden fram till början av 1900-talet så finns här även relativt modern bebyggelse som också den är en viktig pusselbit i stadens historia och som också har stora kulturvärden.

Den moderna tiden har också fört in nya sätt att bygga, nya estetiska förtecken, nya material och nya funktionskrav som riskerar att medföra att många av husens ursprungskaraktär och »äkthet« riskerar att förminska eller försvinna. Det är vår förhoppning att underlaget skall förmedla insikter kring begrepp som »äkthet« och »ursprunglighet« och att värnandet av kulturarvet förutsätter vård och underhåll liksom att de kulturhistoriska kvaliteterna aldrig kan återskapas.

Tidigare inventeringar

För Strömstad innerstad finns tidigare framtagen en inventering från 1970-talet. En första inventering genomfördes redan 1973 av Landsantikvariekontoret i Göteborgs och Bohuslän. Denna gjordes som en del i en ett större inventeringsprojekt rörande flera värdefulla kulturmiljöer i före detta Göteborg och Bohus län. Senare under 1970-talet följdes denna upp med en totalinventering av Strömstad innerstad utförd av Landsantikvariekontoret i samverkan med БВК (Bohuskommunernas byggnadskontor).

Metod

Samtliga byggnader inom inventeringsområdet har dokumenterats exteriört. Byggnaderna är beskrivna beträffande konstruktion samt fasad och takmaterial, färgsättning, samt enskilda byggnadsdetaljer.

I analysen liksom i beskrivningen har vi jämfört de nytagna fotografierna av varje hus med de äldre från tidigare inventering. Vi har även jämfört med äldre foton i Bohusläns museums fotosamlingar.

Till stöd för historiken har vi nyttjat lokalhistorisk litteratur. Specifikt för Strömstad är här två vikiga källor. I Anton Söderboms genomgång av samtliga fastigheter i Strömstad, vilken publicerades redan 1901, görs en ingående redovisning av de enskilda tomterna i staden och dess ägarlängder. Inte minst de förändringar kring tomternas utbredning som tillkom som resultat av nya tomtindelningar efter de olika stadsbränderna möjliggör för oss idag att få kunskap kring vem som förvärvade marken och som senare bebyggde densamma fram till sekelskiftet 1900. En annan källa till kunskap om staden är det planschverk, Strömstad, som togs fram av Gunnar

Andersson och Klas Jahnberg, Institutionen för stadshistoriska studier, Stockholm och som gavs ut som en fristående del i serien *Scandinavian Atlas of Historic towns*. Denna studie speglar stadens framväxt i kartor och med koppling till stadens demografiska sammansättning, verksamheter etcetera under olika tider.

Materialet har sammanställts i rapportform och redovisas kvartersvis. Kvartersindelningen i sig förenklar strukturen för den övergripande presentationen men blir samtidigt inte alltid helt lyckad då de sammanhängande kulturhistoriska miljöerna i sig mer knyter an till gatusträckningar och öppna platsbildningar i stadsrummet. Den inledande kvartersbeskrivningen är med några mindre undantag densamma som togs fram under inventeringen 1978.

Varje enskild fastighet har redovisats med tillkomstår samt nuvarande och äldre fastighetsbeteckningar från 1870-talet och framåt, för att förenkla sökande i äldre arkivhandlingar. Beteckningen »Röd« samt »NY« hänförs till beteckningar i den karta som upprättades som en tomtregleringskarta efter stadsbranden 1876. Relativt många fastigheter har under det senaste halvseklelet genomgått sammanslagningar och fastighetsregleringar och därmed erhållit nya fastighetsbeteckningar, något som försvårar möjligheter att läsa fastigheternas förändring över tid.

Kulturhistorisk värdering

Begreppet kulturhistoriskt värde speglar vår tids uppfattning om kvalitéterna i det landskap som skapats av tidigare generationer. Det är ett komplext begrepp som dels skall relateras till olika tidsskedens estetiska ideal, men i minst lika hög utsträckning knyts till hur väl det förmedlar tidigare generationers boendevillkor. I begreppet ingår även faktorer som teknikhistoria, socialhistoria och anknytning till enskilda personer.

Begreppet kulturhistorisk värde kan sättas in såväl i en nationell såväl som en regional och lokal jämförelse/kontext. I en inventering som denna så ligger det ett värde i att definiera såväl viktiga enskilda byggnader såväl som byggnader som sammantaget med omgivande bebyggelse är viktiga i ett vidare lokalt sammanhang. Vi har under begreppet kulturhistoriskt värde valt att nyttja flera olika värderingsramar enligt följande:

- Värden att bevara
- Motivering
- Speglar tidsperiod
- Ursprunglighet
- Betydelse i stadsbilden
- Övergripande kulturhistorisk bedömning

Den förstnämnda, *Värden att bevara*, är en redovisning av egenskaper som är karaktäristiska för det specifika huset och som ger den dess speciella uttryck, inte sällan tydligt knutet till husets tillkomsttid eller en tid då det genomgått en mer påtaglig förändring eller ombyggnad.

Byggnadens välbevarade äldre utformning, fasadmaterial, fönstersättning och fönsterutformning liksom förekomst av traditionella snickerier är sådana detaljer som ofta förekommer under denna rubrik och som är viktiga karaktärsskapande detaljer för den enskilda för byggnaden. I de fall där detaljer är bevarade i originalutförande från tillkomsttiden är detta redovisat under denna rubrik.

Motiveringen av en byggnad eller fastighets kulturhistoriska värde kan dels vara byggnadens egenvärde och dels att den är en viktig del i en samlad värdefull bebyggelsemiljö.

De följande värdekriterierna värderas efter en klassning i en skala från 1–5. Under begreppet *Speglar tidsperiod*, redovisas byggnadens tidsprägel knutet till dess tillkomst- eller ombyggnadsår. Ofta görs redovisningen i decennium eller, för byggnader före år 1900, i halvsekel, och utgör den referens i tid kring vilket byggnaden bedöms. *Ursprunglighet speglar* här hur väl denna tidsprägel är bevarad i dagens byggnad.

Betydelse i stadsbilden relaterar till husets läge och storlek och dess relation till dess närmaste omgivning. En enskild större byggnad i ett väl exponerat läge liksom en byggnad i en tätbebyggd omgivning med värdefull bebyggelse kan i båda fallen lyftas fram som viktiga för stadsbilden. Den avslutande övergripande bedömningen är en sammanvägning av de ovanstående värdena.

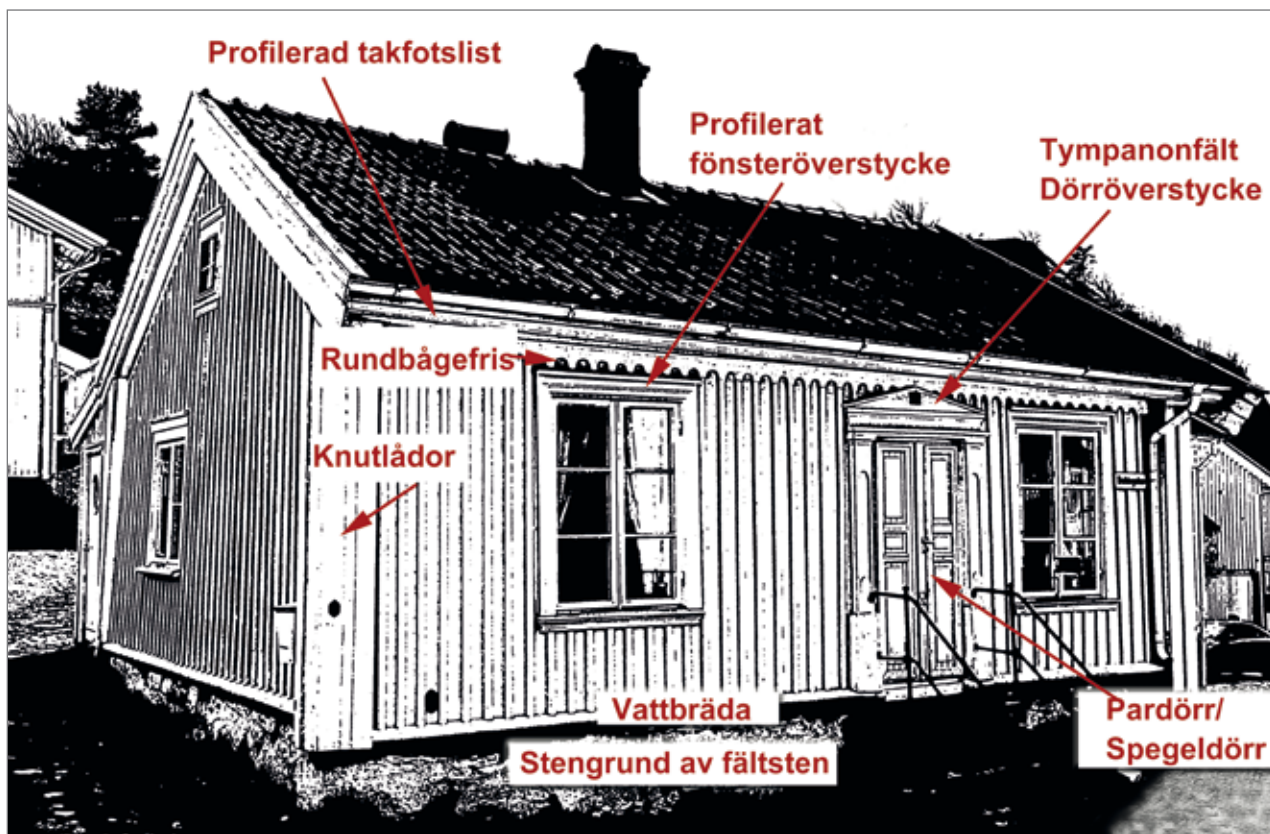
Bebyggelsen i Strömstad

Historia, tidskaraktär och byggnadsdetaljer

En stad är ett historiskt dokument i sig. Den kan genom sin bebyggelse och sitt stadsplanemönster berätta om olika tidsepoker och olika tiders byggande. Liksom klämodet växlat genom åren så har även bebyggelsen formats efter olika tidsepokers ideal. Till detta kommer de tekniska landvinningar, ett allmänt ökat välstånd liksom de näringar som varit förhärskande under olika tider och som skapat förutsättningar att bygga större och mer avancerade byggnader.

Strömstad innerstad bär prägel av flera tidsepoker från tidigt 1800-tal och fram till idag. Med en närmast exakt precision kan man alltjämt läsa staden och uppleva hur den förändrats och utvecklats från denna tid. Kvarteren kring Bukten–Alkan och den västra delen av kvarteret Ejdern, utgör idag en unik och samlad bebyggelse med prägel av 1800-talets mitt. Karaktäristiskt för denna del är små dubbelhus, tätt invid varandra och belägna utmed smala vindlande gatustråk. Området kring Södra Hamngatan, å andra sidan, vittnar om de ideal som rådde vid återuppbyggandet av staden efter den förödande stadsbranden 1876. Bebyggelsen är nu större och två fulla våningar, byggnader som skulle svara upp mot de förväntningar som fanns om ett för sin tid modernt centrum i staden. Samma gäller för den bebyggelse som uppfördes utmed Karlsgatan efter stadsbranden år 1920 där de nya byggnader som uppfördes här också fick en relativt enhetlig prägel av sin samtids arkitekturideal. Utöver dessa områden i staden med en relativt hög grad av tidsmässig homogenitet, finns självfallet också ett stort antal undantag från denna regel. Dels finns här byggnader som tillkommit i ett senare skede, dels genom förändringar i tomtindelning men också genom att äldre hus rivits och ersatts av ny bebyggelse i senare skeden.

För att underlätta för läsaren att känna igen bebyggelsen och dess karaktärsdrag från olika tider har vi valt att göra en schematisk beskrivning, uppdelade på fyra byggnadsepoker: 1800–1860, 1860–1910, 1910–1930, 1930–1950.

Dubbelhus i Kvarteret Bukten, 1800–1860

Karaktäristiskt är de små husen på enkel bredd eller dubbel bredd.

Byggnaderna från denna tid karaktäriseras av att taket har ett begränsat taksprång. Fasaderna är i de flesta fall klädd med en locklistpanel varav de äldsta panelerna har en bred profilerad locklist och ofta med viss variation i höjd och bredd samt försedda med underbrädor i varierade bredder. Paneler från den senare delen av denna period eller där panelen bytts ut har ofta en traditionell smalare välvd åslist. Byggnaden kan vara försedd med tydligt markerade knutlådor i husets hörn eller som markeringar av de symmetriskt placerade innerväggarna. Dessa är ofta handhyvlade och är ofta exempel på ett fint hantverk. Underbrädorna kan också variera i bredd och vara satta med omväxlande topp och rotända.

Inte sällan har panelen i dessa hus ett avslut i form av en rundbågefris som förbinder locklisten till en samlad komposition. Nertill avslutas ofta panelen av en bred och ofta rundad vattbräda.

Fönstren är vanligtvis idag sexdelade, det vill säga med tre rutor i varje fönsterbåge. Ursprungligen kan dock fönstren haft sex rutor i varje fönsterbåge, alltså tolv rutor i varje fönster. De har ofta rika profileringar runt fönstren och kanske ett brett överstycke samt understycke under en vattbräda som även det är profilerat.

Både dörrromfattningar och fönsteromfattningar har stenhusen från antiken samt renässansen som förebild. Inte sällan har dörrromfattningarna djupa profilerade spår, sk kannelyrer, eller infällda mönster i sidostyckena samt en bredare och kraftigare bas nertill. Över dörren finner man ofta en triangulär profilerad ram alternativt en rak kraftigt profilerad list som överstycke. Dörrarna är ofta pardörrar och generellt var dessa ursprungligen inåtgående. Dörrbladen var spegeldörrar.

Större bostadshus i trä 1860–1900

Stadsbranden 1876 innebar en omfattande omgestaltning av Strömstad såväl genom en ny stadsplan och nya gatustråk som beträffande husens gestaltning. Återuppbygget av staden skedde skyndsamt och i samverkan mellan fastighetsägare och ett fåtal byggmästare. Det kanske därför inte är förvånande att vi också finner tydliga likheter i gestaltning mellan olika hus från denna tid. En del hus vid denna tid byggdes för ägarfamiljen och innehöll då ofta rum för uthyrning medan andra byggdes mer som mindre hyreshus med flera lägenheter.

Badortsturismen satte prägel på staden under det sena 1800-talet. Den kom också att prägla husutformningen. Under denna tid blir Schweitzerstilen den rådande arkitekturstilen. Karaktäristisk för denna är de vida taken med stora taksprång, ofta burna av profilerade taktassar samt ibland även konsoler vilka ofta var konstfullt mönstersågade.

Byggnaderna nu ges ofta en mycket symmetrisk uppbyggnad med entrén i byggnadens mitt och ytterligare förstärkt med en frontespis, ett stort och brett taklyft som ansluter till taknocken och går fram till fasaden.

Fasaderna är oftast klädda med locklistpanel och ofta med en välvd locklist, en så kallad åslist, men även liggande samt stående maskinhyvlade fasspont- eller pärlspontpaneler förekommer. Utmed väggarna avdelas våningarna med väggband eller (gördel) gesims och utmed sockeln en profilerad vattbräda. Även vertikala band som avdelar fasaden förekommer vid denna tid. Under denna period är det inte längre så mycket profilhyveln utan sågen som nyttjas för att skapa ornamentiken. Lövsågerier kring balkonger, fönster och dörrar blir vanliga och likaså att förse takkanten och vindskidorna med en spetstandad list.

Fönstren får nu så kallade korspostfönster, det vill säga fyrdelade fönster med öppningsbara mindre kvadratiske fönster upptill. Under taket finns inte sällan en låg svale med låga fönster utmed långsidan, så kallade mezzaninfönster, och mindre kvadratiske eller uppresta gavelsvålefönster utmed gavlarna. Överst utmed gavlarna direkt under takåsen finns inte sällan ett triangulärt eller halvrunt (lunettfönster) vindsfönster.

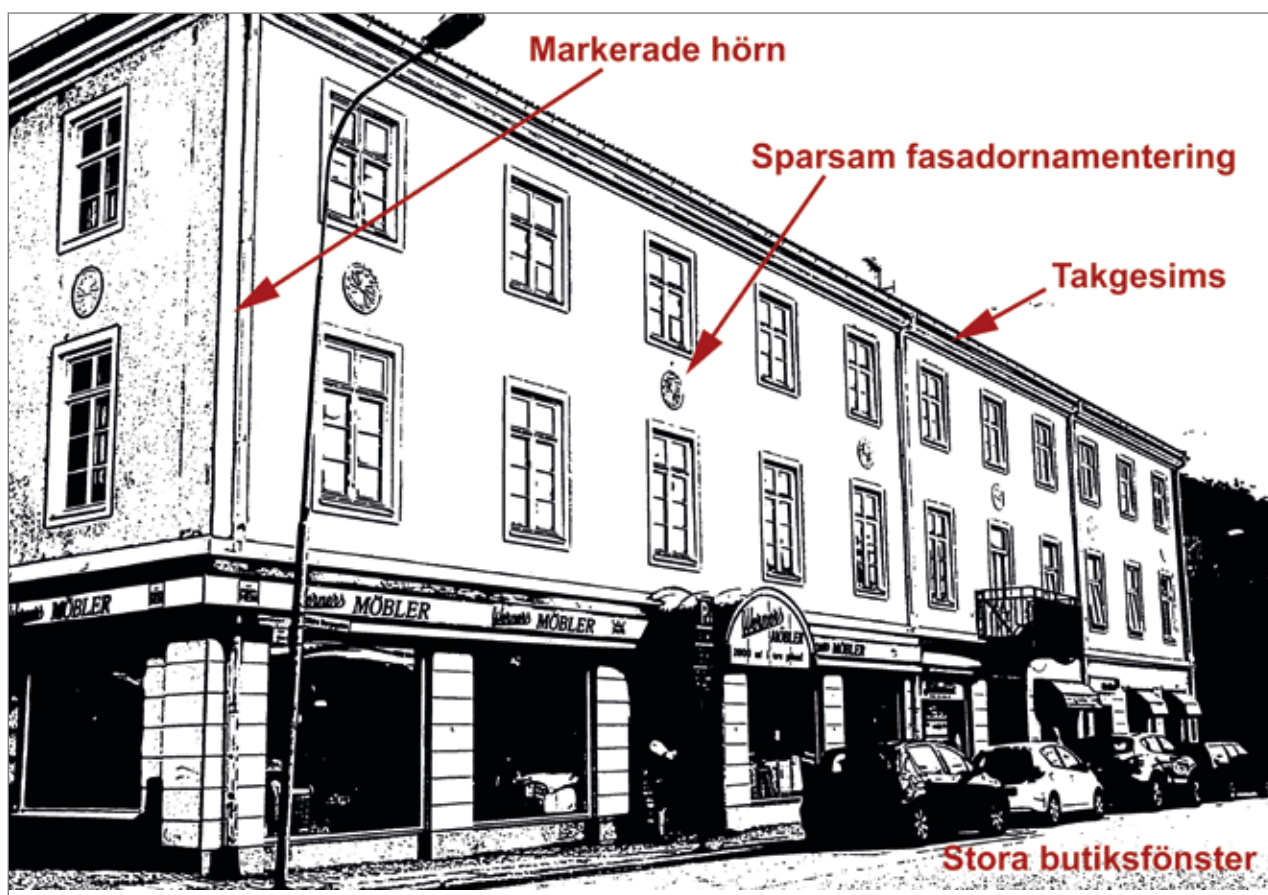

Stenhusen under 1880–1910

Stadsbränder var vanliga i de svenska trästäderna och ett sätt att minska brandrisken var att bygga i sten. Merparten av stenhusen byggdes i tegel och putsades. Ofta gjordes en indelning i fasaden, inspirerade av herrgårdar i sten och renässanspalats i Syd-europa. Nedervåningen gjordes till en sockelvåning med fältindelning och en grov putsstruktur, en så kallad rusticering. Ovan sockelvåningen gjordes ett väggband (gördel) gesims och ovan denna nyttjades en slätputs. Under tak fanns ofta ytterligare en profilerad gesims av puts och ofta även låga mezzaninfönster belägna strax under den breda och kraftigt utstockade takfoten.

Liksom på trähusen från samma tid var fönstren ofta korspostfönster, fyrdelade med två kvadratiska vädringsfönster upptill. Generellt har dessa hus en påkostad gatufasad medan fasaden åt gården är betydligt enklare. Inte sällan är gårdsfasaden oputsad. Gatufasaden har ofta vackert formade fönsterfoder medan dessa saknas åt gården. På enstaka hus från denna tid finner vi olika dekorationer i form av exempelvis konsoler och bladornamentik, inlagda i putsfasaden eller som delar i kompositionen kring fönstren.

Kring 1890-talet förekommer även stenhus med tegelfasader mot gatan men då är detta tegel ett specialtegel, ett hårdbränt så kallat förbländertegel. Exempel på detta är Strömstad station samt Strömstad tingsrätt.

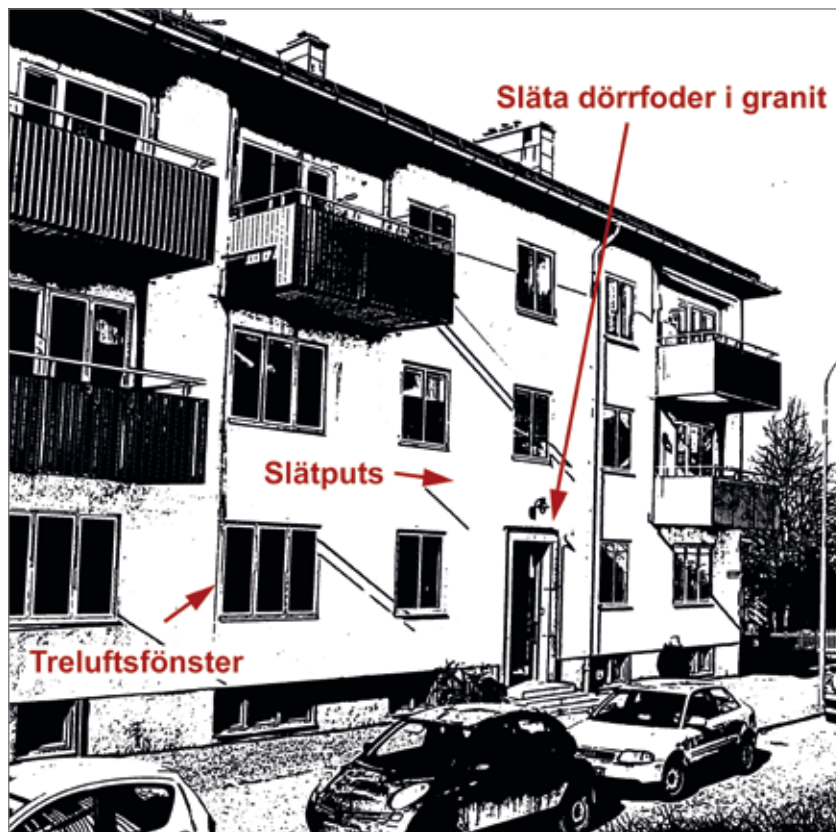
Husen från 1910–1930

Branden sommaren år 1920 innebar den sista stora stadsbranden i Strömstad, och drabbade i huvudsak husen utmed Karlsgatan. Utmed denna gata kan man finna hus som direkt går att knyta till återuppbyggnaden efter branden och 1920-talet. 1920-talet har sin specifika tidskaraktär i bebyggelsen, något som alltjämt genomsyrar husen utmed Karlsgatan, men även finns på andra hus i staden.

Fasaderna går återigen mot en enkelhet och stramhet. Trähusen ges enkla fasader med locklistpanel eller lockpanel, medan stenhusen har fasader av spritputs, slätputs eller fasadtegel. Det Vernerska huset på bilden var för sin tid en anmärkningsvärd byggnad i Strömstad genom sin storlek och sin moderna utformning. Den släta fasaden och enkla fönsteromfattningarna, de breda markerade hörnen och den kraftiga profilerade takgesims är några av de karaktäristiska detaljerna i denna byggnad och som väl knyter an till tidens ideal.

Det flacka valmade taket är även det typiskt, men det förekom även hus med branta sadeltak och med brutet tak. Byggnader med sadeltak har ofta en markering med listverk kring den trekantiga delen av en gavel det så kallade gavelröstet, antingen som ett helt avgränsat trekantigt fält eller med en antydning till listverk utmed gavelns hörn, så kallade kornischer.

Fönstren kan vara, som i det Vernerska huset, med korspostfönster, men vanligast var nu spröjsade tvåluftsfönster med tre rutor i var fönsterbåge. Ofta har fasaderna en mycket regelbunden fönstersättning, men inte sällan är den nu mindre betonade entrén placerad osymmetriskt i förhållande till byggnadens mitt.

Bebyggelsen 1930–1960

Funktionalismen brukar anses ha fått sitt genomslag i Sverige genom Stockholmsutställningen 1930. Denna arkitekturstil betonade att funktionen skulle styra formen. Utmärkande för byggnaderna från denna tid är de enkla och släta fasaderna och avsaknaden av utsmyckningar och fältindelningar på fasaderna. Den funktionalistiska stilen inom arkitekturen utvecklades samtidigt med ett ökat statligt engagemang kring frågor gällande förbättringar i boendestandard och att skapa goda bostäder för alla. Boendeundersökningar utfördes och olika standarder kring byggande utvecklades. Med tiden utvecklades kommunala bostadsbolag som till exempel Strömstadbyggen, liksom även organisationer för kooperativt samägande, såsom HSB och Riksbyggen.

Byggnaderna uppförs i betongsten och tegel och förses med fasader i spritputs eller slätputs. Fönstren är ofta helt infällda i fasaden utan yttre markering i form av fönsteromfattningar. Fönstren utgörs av två- eller trelufts-fönster och saknar nu helt spröjsindelning. Med tiden blir stora perspektivfönster vanliga. Karaktäristiskt för de mindre flerfamiljshusen från perioden före andra världskriget är vertikala fönsteraxlar i trapphusen. Dörrfodren är ofta diskret markerade i fasaden och är inte sällan utförda i fint huggen granit och med en trappa i samma material framför.

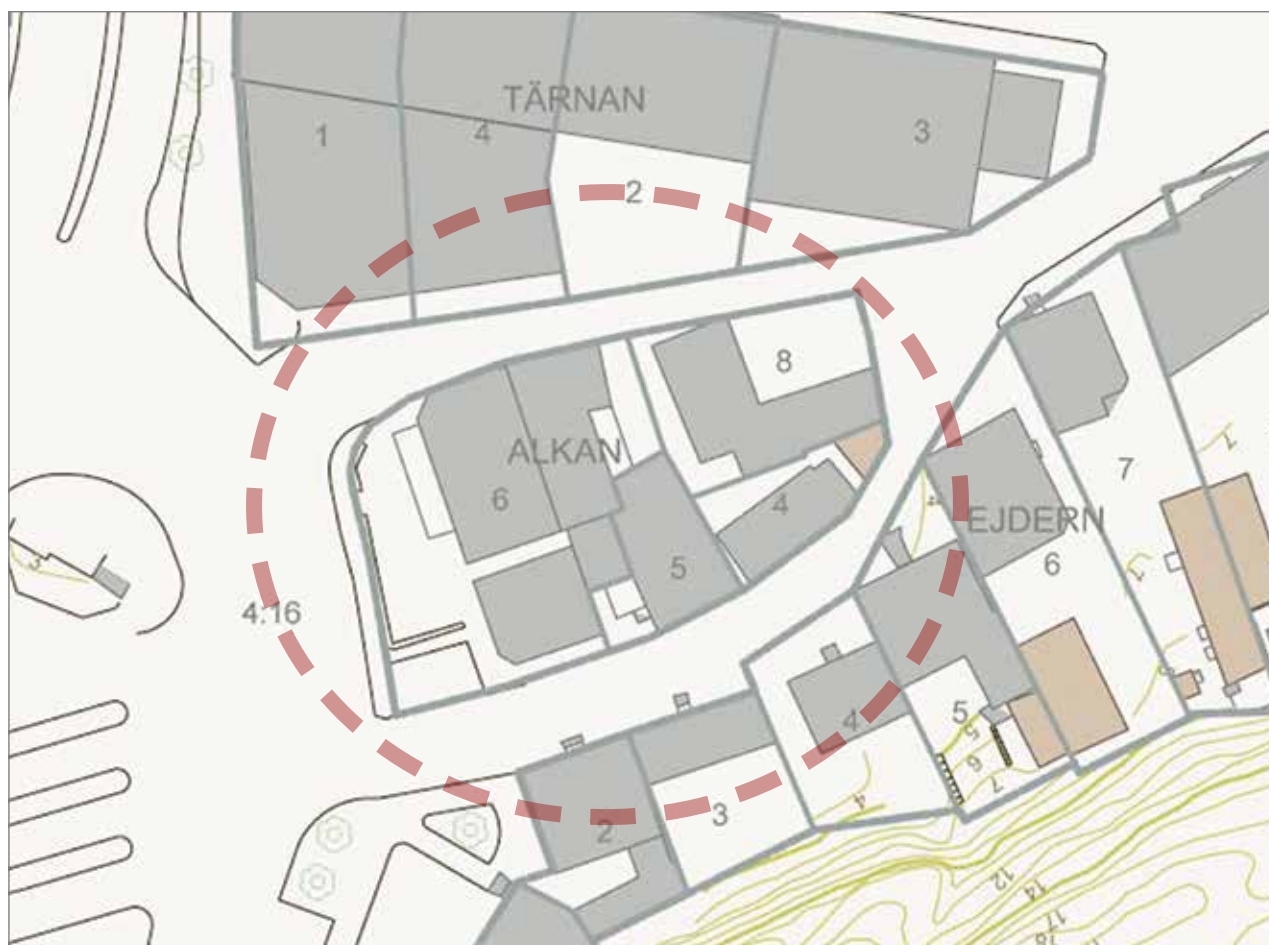
Takets form växlar under perioden från platta eller mycket flacka tak under 1930-talet till mer konventionella tak med traditionell taklutning under den senare delen av perioden. Under 1950- och 60-talen sker en utveckling av byggnadernas gestaltning genom blandning av olika fasadmaterier såsom puts, tegel och skivmaterial och mot slutet inleds början till det som sedan skall utvecklas till byggande med förtillverkade byggelement i betong.

Kvarteret Alkan

Området var delvis bebyggt redan under 1600-talet. Ytterligare bebyggelse tillkom under 1700-talets senare hälft.

Invånarna har under flera århundraden tillhört hantverkar- och sjöanknutna yrken. Bebyggelsen har utgjorts av låga trähus i ett plan.

Då området endast till delar berörts av bränder eller regleringar har det fortfarande kvar sin ålderdomliga prägel. I söder och öster går den stenlagda Buktegatan, vilken knyter samman kvarteret med delar av Ejdern. Delar av kvarteret är återuppbyggt efter en brand år 1988.

Fastighet: Alkan 4

Adress: Bukteгатan 3

Byggår: 1860-talet

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, tomt 49

Funktion: bostad och galleri

Historik

Huset som idag inrymmer *Galleri Olivia* byggdes sannolikt strax efter 1785 då det ägdes och beboddes av skräddaren Nils Andersson Bovall. Tomten var bebyggd redan 1695, då den ägdes av Joen Nilsson »stadstjänare«.

Beskrivning

Huvudbyggnaden har stomme av timmer på en stengrund. Byggnaden är försedd med knutlådor utmed gaveln i väster och har förlängts åt öster med en tillbyggnad som följer gatan i en flack vinkel. Den ursprungliga delen har ett sadeltak täckt med enkupigt tegel medan tillbyggnaden har ett pulpettak. Fasaden är klädd med stående pärlspontpanel samt är målad i rosa kulör. En figur-sågad takkantslist finns mot gatan liksom profilhyvlade vindskivor.

Byggnaden har fyra parställda fönster åt gatan. Fönstren är vita spröjsade tredelade fönster med profilerad omfattning med ett brett överstycke samt lövsågeriförsett understycke. Entrédörren, vilken ligger i den tillbyggda låga delen, har en blåmålad pardörr från 1970-talet med ett äldre överljusfönster med spröjs. Dörr-omfattning har en klassicistisk utformning med pilasterformade sidostycken och ett rakt profilerat överstycke.

Tillbyggnaden, som ligger i 30 graders vinkel åt nordost, har fasad av svagt rosa stående pärlspontpanel. I den nordöstra fasaden finns en lucka, möjligen en före detta kollucka.

Tillbyggnaden (galleriet) är förbunden med huvudbyggnaden genom en överbyggd portgång.

Fastigheten avdelas mot fastigheten åt norr med en brandmur. Gränsen mot Alkan 5 utgörs av ett mellanrum mellan husen vilket idag är igensatt med ett plank

Övrigt

–

– Senare ändringar

– ommålning (2013)

Kultuhistorisk bedömning

Värden att bevara

Originalpanel, originalfönster, fönsterfoder, dörr-omfattning, takkantslist och avsaknaden av takupor eller liknande.

Motivering

Byggnaden är ett välbevarat mindre bostadshus i det tätbebyggda Buktenområdet och viktig del i helhetsupplevelsen av området kring Buktegatan.

Speglar tidsperioden 1860-tal men är äldre.

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 1

Fastighet: Alkan 5

Adress: Buktegatan 1B

Byggår: 1990

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, del av tomt 49.

Funktion: bostad

Historik

Byggnaden uppfört efter en brand i kvarteret 1988 och utformades med ambitionen att efterlikna dess föregångare på platsen vilken byggdes någon gång under perioden 1860- eller 1870-talen. Denna byggnad var tidigare Nykterhetsloge.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd på en gjuten grund klädd med granit. Fasaden består av bred locklistpanel målad i en bruten vit färg. Enkla lövsågsdetaljer på vindskivor och väggband/gördelgesims. Takläggning av rött betongtegel.

Fönstren är av olika typer, pivåhängda enlufts-fönster med korspostindelning åt väster, tvålufts-fönster med bred spröjs på övervåningen åt söder samt traditionellt utformade korspostfönster med fyra öppningsbara fönsterluffer nederst åt söder. Därutöver finns mindre vindsvalefönster i södergaveln. Fönstren är genomgående med vita bågar samt ockragula omfattningar. Omfattningarnas över- och nederstycken är rikt profilerade och överstyckena försedda med konsoler på var sida.

En altan tillhörande fastigheten är uppförd ovanpå en utbyggnad till Buktegatan 1A.

Övrigt

En mindre stenlagd yta finns framför entrén och gatan.

Senare ändringar

– fönsterbyte åt väster (år 2009/2010)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Fasadens övergripande karaktär och fönstersättningen.

Motivering

Byggnaden är i sig modern men utformad med förbild i dess föregångare på platsen, samt belägen i den mycket välbevarade äldre miljön utmed Bukteгатan. Angeläget att byggnadens karaktär även fortsättningsvis underordnar sig den traditionella äldre bebyggelsen

Speglar tidsperiod 1980-tal

Ursprunglighet 5

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 4

Fastighet: Alkan 6, hus 1

Adress: Bukteгатan 1A

Byggår: tidigt 1800-tal

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, tomt 48 (hus 1)

Funktion: butik

Historik

Enligt bouppteckning 1773 efter fiskaren Johan Scheel, som ägt tomt sedan 1738, fanns på denna tomt ett gammalt och förfallet hus, innehållande stuga och kök jämte en liten kålhage vilket ärvdes av hans hustru och dotter.

Därefter bytte tomt ägare ett stort antal gånger fram till dess att snickaren Hans Martin Andersson 1886 köpte det för 7.000 kr. Uppgifter när huset byggdes saknas. Dock är detta det enda av de äldre hus som vetter mot hamnen som undkom branden på Kaffedoppet på 1980-talet.

I huset har det funnit många olika typer av handel, de flesta med inriktning på speceri- och skeppshandel. Ett affärsföretag som alltså finns kvar i Strömstad är Centrumhallen vid torget som startades i dessa lokaler under namnet O. T. Karlsson.

Byggnaden är en mindre byggnad uppförd på enkel bredd vilken senare breddats åt norr i form av en snedträcka. Byggnaden är uppförd med stomme av timmer. Panelen är en locklistpanel, målad i svag ockraton, men har flera olika typer av lockläkt som indikerar olika förändringsskeden. Byggnaden står på en låg stensockel. Taket är belagt med rött betongtegel. Den moderna breda kompositionen av vindskivor åt väster förräder att husets vind har tilläggsisolerats i sen tid. Den östra delen av byggnaden

skadades i brand 1988 och denna gavel är senare återuppbyggd. Vindskivorna är försedda med lövsågerier utmed båda gavlarna.

Fasaden har minst tre olika fönstermodeller varav ett är helglasfönster/butiksfönster, ett är tvåluftsfönster med en bred spröjs och ett är ett traditionellt men nytillverkat korspostfönster med öppningsbara övre luft. Två fönster utmed långsidan åt söder är blinderade men med foder och bågar bevarade. Entrén till dagens butik är, sannolikt sedan sekelskiftet 1900, förlagt till byggnadens avfasade hörn i sydväst.

Övrigt

Anläggningen är idag en butik för försäljning av fiskeredskap och båtutrustning. Mycket av det som säljs såsom vakare eller tinor exponeras under sommarsäsongen hängande på fasaden. Åt gaveln i väst hänger svenska, norska och danska flaggan. En bred markis finns utmed nästan hela södra långsidan. Ett aggregat till luftvärmepump är fäst i väggen strax under taket på samma sida.

Senare ändringar

– tilläggsisolering (okänt år)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens och fasadernas övergripande utformning, flera äldre paneltyper, avsakanaden att takkupor och taklyft.

Motivering

Byggnaden är ett välbevarat mindre bostadshus i det tätbebyggda Buktenområdet och viktig del i helhetsupplevelsen av området kring Buktegratan. Byggnaden är genom sin begränsade storlek och enkla utformning i ett framträdande läge en viktig symbol för det äldsta Strömstad

Speglar tidsperiod 1830–40-tal

Ursprunglighet 3

Betydelse i stadsbilden 1–2

Övergripande antikvarisk bedömning 1–2

Rekommendationer

– att entrédörren ersätts med en traditionell trädörr

Fastighet: Alkan 6, hus 2 och hus 3

Adress: Järnvägstorget, Inge Schiölers gränd 2

Byggår: Cirka 1990. Återskapat efter brand 1988

Tidigare kvartersbeteckning/nr: tomt 50 (hus 2), tomt 51 (hus 3)

Funktion: Kafé, Servering samt före detta bostadshus, lager, bageri

Byggnadskomplexet utgörs av flera delar, den traditionellt utformade bageridelen (2) belägen utmed Inge Schiölers gränd samt den större kafébyggnaden (3) som vänder sig mot hamnen.

Historik

Kafé- och bageriverksamheten, *Kaffedoppet*, startade på platsen under 1940-talets början då fastigheten, som tidigare varit plåt-slageri, inköptes av Anna Schöler. Kafé Kaffedoppet speglar flera ombyggnadsskeden varav en när vägglivet höjdes i början av 1900-talet varigenom den fick då en hel övervåning. Byggnaden skadades i branden 1988 och är att anse som en rekonstruktion av den ursprungliga byggnaden. 1997 gjordes en tillbyggnad utmed hela västgaveln i form av en snedtäcka i två fulla våningar, utformad som en glasad veranda.

Beskrivning

Kafébyggnaden Kaffedoppet (hus 2) är uppförd i två fulla våningar.

Byggnaden är klädd med modern locklistpanel med åslist. Panelen delas mellan våningarna av ett väggband. Fasad liksom fönster är alltigenom vitmålade.

Fönstren är moderna och utförda av aluminium. Fönstren i den ursprungliga delen ligger indragna i fasaden och vittnar om att huset har tilläggisolerats. Fönstren på övervåningen är försedda med en bred spröjs upptill.

Taken är klädda med mörkröd papp. Utmed västfasaden finns moderna markiser på fasaden. Över entrén finns en skylt med neonbokstäver med kaféets namn.

Byggnaden mot Inge Schiölers gränd (hus 3) är uppförd i två fulla våningar med vind samt klädd med locklistpanel och målad i faluröd kulör. Byggnaden har en modern trästomme.

Fönstren är kvadratiska tvåluftsfönster med enkel spröjs samt försedda med profilerade omfattningar och profilhyvlat rakt fönsteröverstycke med konsoler i sidorna. Dörröverstycke med antikinspirerad dekoration. Takfot, vattbräda, fönstersnickerier och hörnlister är samtliga vitmålade.

Övriga byggnader

På gården finns ett snedtak till ett öppet förråd.

Övrigt

Gatstensbeläggning från senare tid med olika mönster.

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Grundstrukturen av det anrika konditoriet finns delvis bevarad. Den långa kafétraditionen på platsen. Skylten *Kaffedoppet* i neon ger en anspelning på kaféets tradition. Den övergripande traditionella utformningen (Hus 2).

Motivering

De två byggnaderna är repliker av de byggnader som stod här före branden 1988. Att de återuppförts med en utformning liknande föregångarna har inneburit ett bevarande av karaktären invid Bukten.

Speglar tidsperiod 1930-tal men är yngre

Ursprunglighet 5

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 5

Fastighet: Alkan 8

Adress: Buktegratan 5

Byggår: 1700-talets första hälft

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, tomt 51A

Funktion: bostad och rumsuthyrning

Historik

1677 fanns på denna tomt ett hus som vid detta tillfälle avbrändes av danskarna. Ägare var då *Mickel i Bokta*. Från 1721 och till sin död 1770 ägdes huset av stadstjänaren Truls Jonsson och i hans bouppteckning finns angivet ett hus i Bukten bestående av stuga och kammare samt en liten kålhage.

1774 ägs tomten av timmermannen Olof Olsson Björklund som tar ned en del av huset och bygger om detsamma. Vid hans död 1786 bestod huset av stuga, två kammare och tre kök. Under åren har det till- och ombyggt undan för undan. Byggnaden har inrymt kafé och matservering samt rumsuthyrning under många år.

Vid en jämförelse av 1880 års stadsplan och 1974 års plan verkar huset ha förlängts i väst-östlig riktning.

Beskrivning

Bebyggelsen på fastigheten utgörs av ursprungshuset i en och en halv våning med sadeltak uppfört i nord-sydlig riktning samt en

sammanbyggd vinkelställd byggnad i en våning med ett åt öster flackt valmat tak.

Ursprungshuset har en stomme av timmer och fasader av ljusgul stående fasspontpanel åt gården i öster samt åt gaveln åt norr. Den västra fasaden har en äldre panel, en locklistpanel med kil-sågade brädor samt handhyvlad locklist. Taktäckning är av rött betongtegel.

Fönstren är i huvudsak av korsposttyp men från olika skeden men med traditionellt utförande. Norrgavelns röste har ett mycket gammalt småspröjsat tvåluftsfönster med äldre smidda hörnbeslag. Den västra fasaden med den äldre typen av panel har enkla korspostfönster. Omfattningarna är profilerade av äldre typ. En nytillverkad grönmålad pardörr finns mitt på fasaden åt gården.

Tillbyggnaden i vinkel åt öster, är delvis av samma ålder som huvudbyggnaden, men troligen förlängd. Fasadutformning är i likhet med huvudbyggnads åt gården. De två fönstren åt öster är moderna korspostfönster. Tre moderna grönmålade dörrar finns åt gården. Taktäckning är av röd bandplåt.

En källare finns under tillbyggnaden med nedgång mitt på fasaden.

Övriga byggnader

–

Övrigt

En liten grusad gårdsplan finns innanför staket i vinkeln mellan byggnaderna, med bland annat syrenbuskar och äppelträd.

Senare ändringar

–

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Fönstersättning och äldre fönster (särskilt det småspröjsade), ursprungspanelen åt väster liksom fasspontpanelen åt övriga sidor och avsaknaden av takkupor på taken. Trädgården och öppenheten mot gatan.

Motivering

Byggnaden är ett välbevarat mindre bostadshus i det tätbebyggda Buktenområdet samtär viktig del i helhetsupplevelsen av området kring Buktegatan.

Speglar tidsperiod 1880, men är äldre

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 1

Rekommendationer

- värna de fria siktlinjerna,
- värna de unika originaldetaljerna

Kvarteret Ejdern

Nedre delen av kvarteret (Bukten) var bebyggd redan vid 1600-talets slut. Under 1700-talets första hälft var området bebyggt ända upp till dåvarande tullport, Carls port. Karlsgatan var stadens mest betydande infartsgata.

Under 1800-talet bestod bebyggelsen av en- eller tvåvåningshus utmed gatan, samt innanföriggande uthus och trädgårdar. Ända fram till 1900-talets början behöll kvarteret denna karaktär.

Den brand som utbröt 1920 förstörde en stor del av kvarterets bebyggelse. Endast den del som låg nere vid Bukten bevarades. Husen utefter Karlsgatans södra sida återuppfördes under 1920-talet.

Fastighet Ejdern 23

Adress: Buktegatan 2

Byggår: 1870-talet

Tidigare kvartersbeteckning/nr: Ejdern 1, 1:a roten, tomt 16 och 15

Populärnamn: *Markisatet*

Funktion: bostäder och kontor

Historik

Huset går i folkmun under namnet *Markisatet*. Enligt traditionen så skall namnet ha uppkommit när Göran Svenning, textförfattare till bland annat *Kostervalsen*, förundrade sig över huset med de många markiserna.

Beskrivning

Byggnaden är en mycket lång byggnad i två fulla våningar. Spår under tredje fönstret från söder visar att byggnaden bör vara förlängd. Byggnaden är byggd i liggtimmer /plank på en naturstensgrund. Karaktäristiskt för huset är det avfasade hörnet i nordost. Fasaden av ljusgrå locklistpanel delad med vita väggband. Rika fasaddetaljer i lövsågsteknik, till exempel väggband och dörrromfattningar. Tre balkonger uppburna på konsoler finns symmetriskt placerade på fasaden i väster.

Fönstren är tredelade tvåluftsfönster utmed första våningen och korsformiga vita fönster utmed andra våningen, samtliga vitmålade. Två pardörrar utförda i ek med överljusfönster finns utmed den västra fasaden. Entrétrapporna är utförda i granit och försedda med smidesräcken.

Taktäckningen är av rött lertegel och fem takfönster åt väster.

Övrigt

Planen framför byggnadens består av två gräsmattor inramade med kantsten och gångtytor belagda med gatsten.

Senare ändringar

- personalbostäder byggs om till kontor (år 1991)
- ombyggnad och takkupor byggs i takfallet in mot berget (år 1968)
- bygglov för borttagning av två byggnadens skorstenar (år 1966)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens övergripande karaktär, avsaknad av takkupor, den konsekventa fönstersättning och fönsterutformning, fönsteromfattning med reliefverkan, snickerier under tak och konsoller under balkonger.

Motivering

Byggnaden är en välbevarad byggnad och väl synlig i Strömstads stadsrum med dess storlek, proportionsenliga gatufasad och många fönster. Byggnaden ligger intill det tätbebyggda Buktenområdet och är en viktig del i helhetsupplevelsen av området kring Buktegatan.

Speglar tidsperiod 1880-tal

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 1

Övergripande antikvarisk bedömning 2

Rekommendationer

– att balkonger och balkongräcken ges en utformning likt originalutförandet.

Fastighet: Ejdern 2

Adress: Buktegatan 4

Byggår: byggnaden uppförd på 1860–70-talet.

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, tomt 14.

Funktion: bostad

Historik

Huset benämns av vissa äldre födda kring 1920–30-talet som *Adina i Boktas hus*. Adina Carlsson bedrev i hemmet privat stödundervisning och det var många ungdomar som gick till Adina för att lära sig att läsa och räkna. Hon sågs om en mycket god pedagog. Under tiden hon bedrev undervisning läste hon på kvällarna för att skaffa sig en formell lärarutbildning. Adina blev med tiden lärare på Strömstjärnaskolan

Adina tog detta hus efter föräldrarna som i sin tur fått det efter hennes morfar kapten, Lars Hansson, som köpt det på auktion 1867 för 1.350 Riksdaler. Den gången var huset mindre, men Lars Hansson lät bygga till det så att det fick den storlek som det har än idag. De äldsta delarna kan vara uppförda redan i slutet av 1700-talet.

Beskrivning

Stommen är av timmer på en låg naturstenssockel. Fasaden är klädd med locklistpanel som upptill slutar i en rundbågefris samt ett profilerat väggband. En stor balkong finns utmed västgaveln.

Fönstren är ersatta i sen tid och utsalade i fönsteröppningen för att ligga i lod. De sidohängda tvåluftsfönstren har utanpåliggande spröjs och tre rutor i varje båge. Omfattningarna är nytillverkade och med frästa spår samt med ett rakt överstycke. En pardörr med överljusfönster och med en rikt dekorerad omfattning finns åt gatan. Snickerier såsom listverk, vindskivor samt fönster och dörr är vitmålade medan fönsteromfattningarna är gråmålade.

Takfoten är inklädd och försedd med dekorativa konsoler rytiskt placerade. Sadeltaket är belagt med tvåkupigt lertegel och har ett taklyft åt gården som är belagt med grå bandplåt. Åt norr finns ett mindre takfönster. Mitt på taket finns en skorsten i rött tegel.

Övriga byggnader

Mellan berget och bostadshuset finns ett mindre gårdshus i vinkel i form av en snedtäcka. Denna ansluter i sin tur till en smal byggnad med sadeltak, förlagd längs med berget. Byggnadens tak är täckt med tvåkupigt lertegel. Gårdshuset har en skorsten som antyder att byggnaden innehållit/er ett brygghus.

Övrigt

Gården är sluten och kan nås genom en port i ett högt plank utmed tomtens gräns i väster.

Senare ändringar

- bygglov för utbyggnad av balkong på byggnadens västra sida (år 1993)
- bygglov för om- och tillbyggnad – takkupor på det södra takfallet och en gårdsutbyggnad i vinkel sammanbyggd med huvudbyggnaden (år 1987)
- nya fönster (okänt år)

Kultuhistorisk bedömning

Värden att bevara

Dörrpartiet, de rika snickerierna under takfoten, granittrappan, fönstersättning och avsaknad av takkupor.

Motivering

Byggnaden är ett välbevarat mindre bostadshus i det tätbebyggda Buktenområdet samt är en viktig del i helhetsupplevelsen av området kring Buktegatan.

Byggnaden är en av de mest uttrycksfullt utsmyckade byggnaderna i Buktenområdet och är en viktig del i helhetsupplevelsen av området kring Buktengatan. Karaktären är väl bevarad

från 1800-talets mitt, även om mycket av originaldetaljerna har ersatts i sen tid.

Speglar tidsperiod 1860–70

Ursprunglighet 3

Betydelse i stadsbilden 1–2

Övergripande antikvarisk bedömning 2

Fastighet: Ejdern 3

Adress: Buktegatan 6

Byggår: 1800-talets första hälft. Byggnaden är påbyggd i början av 1900-talet

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, tomt 13

Funktion: bostäder och verkstad

Historik

Huset är sannolikt samma hus som finns upptagets i bouppteckning 1775 såsom hus bestående av stuga och kök, samt med en kålhage i gårdsrummet. Därefter har huset byggts till något på längden samt höjts och erhållit ytterligare en våning (oinredd). Tomten har varit bebyggd från 1688 då den ägdes av Börta Jacobs dotter, *slaktars*.

Beskrivning

Byggnaden har en stomme av timmer och är byggd på en låg naturstensockel. Fasaden är av ljusgrå stående locklistpanel avdelad med ett väggband mellan våningarna.

Gatufasaden har två typer av fönster, tvåluftsfönster med tredelade bågar på nedervåningen och korspostfönster på övervåningen. Gårdsfasaden har samma fönstermodeller. En äldre fönsteröppning är igensatt och ersatt med ett mindre fönster. Fönstren åt baksidan saknar omfattningar på sidorna. Gatuentrés dörren är modern men dess omfattning är äldre med ett klassicistiskt överstycke och sidostycken med kannelyrer.

Takfotsbrädan och en av vindskivorna är försedda med lövsågerier nertill. Snickerier som fönster, omfattningar, väggband, takfotsbräda och vindskivor är målade vita.

Sadeltaket har två takfönster och är belagt med rött tvåkupigt tegel. Övervåningen nås via en modern utvändigt trätrappa från gården vilken upptill avslutas av en vilplan som används som altan.

Ett portslider finns i den östra delen för kommunikationen mellan gatan och gården. Portslidret har synliga omålade bjälkar och stöttor. Panelen är genomgående skarvad på östgaveln, något som indikerar nivån från vilket huset byggdes till kring sekelskiftet 1900.

Övriga byggnader

Modern gårdsbyggnad, uppfört som lager, direkt mot berget klätt med faluröd profilerad locklistpanel och med papptäckt tak.

Övrigt

Gården är belagd med betongsten. Gatan framför huset har en kullerstensbeläggning.

Senare ändringar

– bygglov för en gårdsbyggnad med loft på gårdens västra sida mot berget vilken ersätter en tidigare gårdsbyggnad (år 2004)

Kultuhistorisk bedömning

Värden att bevara

Entrépartiet, fönster och fönstersättning, panel, portslider/portgång, äldre snickerier, den enkla utformningen och granittrappan.

Motivering

Byggnaden är ett välbevarat mindre bostadshus i det tätbebyggda Buktenområdet samt är viktig del i helhetsupplevelsen av området kring Buktegatan.

Genom sin högre bygghöjd gentemot grannhusen utmärker sig detta hus. Byggnaden ger med sparsamhet i detaljer ett enklare intryck, vilket är ett värde i sig.

Speglar tidsperiod 1900

Ursprunglighet 2–3

Betydelse i stadsbilden 1–2

Övergripande antikvarisk bedömning 2

Fastighet: Ejdern 4

Adress: Buktegatan 8

Byggår: tidigt 1800-tal

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, tomt 12.

Funktion: bostad

Historik

Tomten ägdes 1719 av löjtnantskan Eva Humble som detta år säljer sitt i Bukten belägna hus till Anders Schiött för 100 Daler småmynt. Tomten bör därmed ha varit bebyggd tidigare och sannolikt med samma hus som idag men senare om- och tillbyggt. Det inköptes 1854 (1/2) och 1859 (1/2) av målare Isak Lagerberg.

Beskrivning

Ett mindre hus med dubbelhuskaraktär med farstu i mitten av huset. Byggnaden är belägen på en låg huggen granitgrund. Stommen är av timmer med knutlådor, inklädda utknutar. Fasaden är klädd med stående fasspontpanel åt gatan och med locklistpanel åt gården. Utmed gaveln i väster finns ett våningsskiljande väggband.

Fönstren mot gatan är partställda tvåluftsfönster med tre rutor i var båge, medan de åt gården och utmed gaveln åt väster är modernare mer kvadratiskt formade fönster med eller utan enkel spröjs. Entrédörren är en spegeldörr målad i en intensivt blå kulör. Både dörr och fönster är försedda med samma breda profilerade omfattningar.

Sadeltaket är belagt med tvåkupigt tegel. En plåthuv finns över rökgången på taket.

Övriga byggnader

På tomten finns en gårdsbyggnad/friggebod i form av ett mindre förråd med pulpettak och klädd med liggande fasspontpanel.

Övrigt

Infart från gatan till bakgården sker genom en hög port med två dörrhalvor väster om bostadshuset. Gårdsuppfarten är stensatt med kullersten medan övriga delar är gräsbelagda samt täckta med trätrall.

Tomtgränsen mot Ejdern 5 utgörs av huskroppen, ett plank av trä samt närmast berget, av en mur. Gränsen mot Ejdern 3 utgörs av den sistnämndas fasad samt ett träplank. Till tomten ingår en del av den kullerstensbelagda marken utmed Buktegatan framför huset.

Senare ändringar

—

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Gatufasaden och dess symmetri med centrerad entré flankerad av parställda fönster, knutlådor utmed hörnen, avsaknad av takkupor och granittrappan.

Motivering

Byggnaden är ett välbevarat mindre bostadshus i det tätbebyggda Buktenområdet samt är en viktig del i helhetsupplevelsen av området kring Buktegatan.

Speglar tidsperiod 1860-tal
Ursprunglighet 2–3
Betydelse i stadsbilden 1–2
Övergripande antikvarisk bedömning 2

Fastighet: Ejdern 5

Adress: Bukteгатan 10

Byggår: troligen från 1800-talet första hälft

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, tomt 12 1/2

Funktion: bostad

Historik

Fastigheten är en avsköndring från Ejdern 4, och ägdes från 1862 av sjömannen Magnus Olsson, vilken sannolikt bebyggde tomten med det hus vi ser idag. Han sålde 1876 till värdshusidkare David Conrad Riber som under en tid drev krog på tomten.

Beskrivning

Byggnaden är ett dubbelhus med mittförstu belägen på en hög stensockel med utgrävd källare med ingång från gatan. Byggnaden är uppförd i timmer. Fasaden är klädd med locklistpanel, vilken under tak avslutas av en rundbågefris.

Fönstren är nytillverkade tvåluftsfönster med tre rutor i var båge. Fönstrens överstycken är utformade som applikationer på fasaderna och nederstyckena samt sidostyckena är profilhyvlade.

Lövsågerier finns utmed takkantslist och vindskivor. Fasaden samt fönstren är helt igenom vitmålade och byggnadens enda färgmässiga kontrast är den moderna blå pardörren. Pardörren är försedd med foder i form av pilastrar och med ornamentrat överstycke. Framför entrédörren finns en trappa i granit med räcken i svart klensmide.

Taket åt gården har lyfts i hela sin totala bredd mot baksidan varigenom fasaden åt denna sida fått två fönsternivåer. Taket är täckt av enkupigt tegel.

Övriga byggnader

På gården finns en tillbyggnad, uppförd i vinkel till huvudbyggnaden och i två fulla våningsplan. Den är byggd med snedtak från brandmuren och tomtgränsen mot Ejdern 6 och troligen uppförd på 1800-talets slut. Gårdshuset är klätt med locklistpanel, försedd med våningsskiljande list och med en takbeläggning som resten av huset.

I förlängningen av tillbyggnaden finns ett före detta bryggerhus, en enkel omålad byggnad, vars tak hjälpligt underhållts med kor-rugerad plåt, men som i övrigt renoverats eller underhållts.

Övrigt

Bakgården är försett med ett trädäck och en liten grönyta upp mot berget. Tomten avgränsas åt väster av grannhuset, ett parti med träplank samt ett parti med stenmur. Åt Buktegatan till vänster om entrén, invid hörnet mot Ejdern 6, finns en yta som ingår i fastigheten vilken är dels grusad dels terrasserad och bevuxen med ett träd. Terrasseringen är uppbyggd av halvstora till stora stenar.

Senare ändringar

Nya fönster samt dörr (okänt år)

Fönster och dörr utbytta (okänt år)

Staket på framsidan ersatt av stenmur (okänt år)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Fönster och dörrromfattningar, snickerier kring takfot och vindskivor, avsaknad av takkupor och granittrappan.

Gatufasadens samt västergavelns symmetri och gårdshuset.

Motivering

Byggnaden är ett välbevarat mindre bostadshus i det tätbebyggda Buktenområdet samt är en viktig del i helhetsupplevelsen av området kring Buktegatan.

Speglar tidsperiod 1860-tal

Ursprunglighet 3

Betydelse i stadsbilden 1–2

Övergripande antikvarisk bedömning 2

Fastighet: Ejdern 6

Adress: Buktegatan 12

Byggår: 1800-talets mitt

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, tomt 11

Funktion: bostad

Historik

Tomten ägdes från 1751 av kronolotsen Anders Jonasson Kiempe. I bouppteckningen efter honom 1770 är ett hus i Bukten upptaget, innehållande stuga, kammare med järnkakelugn och kök. Huruvida det är samma hus som står här idag är tveksamt, men i så fall är det både om- och tillbyggt. På fastigheten drevs kring 1920-talet mat- och kaffeservering av en Ada Mattson.

Beskrivning

Bostadshuset är uppfört på dubbel bredd som senare byggts till med en snedtäcka åt gården. Stommen är av timmer på en naturstenssockel, vilken till delar är putsad. Fasaden är klädd med profilerad lockpanel västergaveln och utmed gatufasaden. De övriga sidorna är klädda med locklistpanel. Byggnaden är försedd med snickerier i form av konsoler under tak samt lövsågerier i takkantsbräda åt gatusidan liksom utmed vindskivorna åt väst. Fasaderna är färgsatta i en ljusgrön kulör medan fönster, listverk och takfoten är målat i vitt.

Fönstren är tvåluftsfönster med tre rutor i var båge och fönstren har äldre profilerade omfattningar varav de höga överstyckena är försedda med konsoler. Gavelfältet åt väster har ett motsvarande fönster flankerat av kvadratiska småspröjsade gavelsvålefönster. Entrén till huset utgörs av en pardörr utmed gaveln åt öster. Denna dörr har en bred omfattning samt överljusfönster och konsoler.

Taktäckning med rött enkupigt lertegel och snedtäckan är täckt av röd bandplåt.

Övriga byggnader

En gårdsbyggnad är belägen mot brandmuren mot fastigheten Ejdern 5. Den är ett äldre uthus fösett med sadeltak. Byggnaden är klädd i faluröd lockpanel och med snickerier i vitt. Byggnaden är invändigt delvis moderniserad och rymmer bland annat övernattningsrum och ett utedass med två sittplatser. Det äldre dasset är mycket väl bevarat och sparat som kulturminne.

Övrigt

En smal gränd belagd med kullersten leder in till gården som är terrasserad och i huvudsak belagd med gatsten men även till del av trädgårdsplattor och gräs.

En altan utförd i trä finns mot berget. Tomtgränsen mot väster utgörs dels av bostadshuset dels av en hög brandmur i tegel. Åt öster utgör den öppna gränden in mot tomten ett släpp mellan gatuhuset som är markerad med en låg stödmur samt en häck.

Senare förändringar

- tilläggsisolering av taket (år 2000)
- ombyggnad samt inredning av befintlig snedtäcka åt berget (år 2000)
- bygglov för ombyggnad av gårdsbyggnaden (år 2000)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens övergripande karaktär, fönstersättning och fönsterutformning, panel samt snickerier i takfot, takkant samt vindskivor, den råa stensockeln och öppenheten mot gården.

Motivering

Byggnaden är ett välbevarat mindre bostadshus i det tätbebyggda Buktenområdet samt är en viktig del i helhetsupplevelsen av området kring Buktegatan.

Speglar tidsperiod 1860-tal

Ursprunglighet 1–2

Betydelse i stadsbilden 1–2

Övergripande antikvarisk bedömning 2

Rekommendationer

– värna den öppna gränden mot fastighet Ejdern 7

Fastighet: Ejdern 7

Adress: Buktegatan 14

Byggår: tidigt 1800-tal

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, tomt 10

Funktion: bostad

Historik

Tomten anges som öde 1812 varför det är sannolikt att befintlig bebyggelse tillkommit senare än detta år. Tomten säljs igen 1836 till badmästare Anders Engvall som samma år uppför ett en-våningshus på tomten. Huset benämns av äldre Strömstadbor som *Agnes i mjölkällaren*. Detta var det enda ställe i staden som man vid 1900-talets första hälft på söndagarna kunde köpa mjölk, smör, ost och Hellströms bröd.

Beskrivning

Ett mindre bostadshus på enkel bredd som är tillbyggt i form av en snedtäcka mot gården. Ursprungsbyggnaden är uppförd med stomme av timmer och med inklädda utknutar och vilar på en sockel av fogad fältsten. Fasad av stående locklistpanel med äldre kantfasad list vilken under tak mot gatan avslutas med en rundbågefris. Utmed snedtäckan åt gården har byggnaden en enkel slät locklist.

Fönstren är tvåfutsfönster, med tre rutor i var båge, och med breda profilerade omfattningar. Entrédörren är försedd med överstycke med klassicistisk tympanonfält och sidostyckena är formade som pilastrar. Dörrbladet är uppbyggt med en botten av slätpanel som klätts med listverk i syfte att efterlikna en spegeldörr. Samtliga snickerier, fönster samt dörr är målade i vitt.

Taktäckningen utgörs av tvåkupigt tegel. En trappa i granit försedd med räcke i klensmide finns mot gatan.

Övriga byggnader

I anslutning till fastighetsgränsen mot fastigheten Ejdern 8 i öster finns ett långsmalt gårdshus i en och en halv våning uppfört som en snedtäcka med brandmuren som stöd. Byggnaden är uppförd under 1800-talet senare del. Stommen är av trä, sannolikt en konstruktion av liggande plank, och byggnaden är klädd med stående pärlspontpanel. Grunden är av huggen granit. Väggband och låga vindsfönster finns utmed långsidan åt väster.

Fönstren är tvåluftsfönster med tre rutor i vardera båge. Entrédörren mitt på gatufasaden är en pardörr med uppbyggnad som spegeldörr och med sex mindre fyllningar i vardera dörrbladet, varav de tre övre är glasade. Dörrbladen samt entrétaket som bärs upp av figursågade konsoler är tillkomna efter 1973. Taket har profilerade taktassar och är belagt med tvåkupigt tegel.

Övriga byggnader

På tomten finns ytterligare en gårdsbyggnad som fungerar som förråd.

Övrigt

Gården är terrasserad upp mot berget. Ytorna har gräs, trädgårdsplattor, kullersten och gatsten. På innergården finns rabatter och buskar.

Senare förändring

- tilläggsisolering av taken (okänt år)
- modernisering av gårdsbyggnaden med entrétak, trappor och uteplats (okänt år)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Knutlådor i gatuhusets hörn, avsaknad av symmetri i fasad, dörrfoder samt fönsterfoder, granittrappa med smidesräcken, snickerier i takfot.

Gårdshusets övergripande karaktär och materialval. Fönstersättning och fönsterutformning i båda byggnaderna.

Motivering

Byggnaden är ett välbevarat mindre bostadshus i det tätbebyggda Buktenområdet samt är en viktig del i helhetsupplevelsen av området kring Buktegatan.

Speglar tidsperiod 1830–60

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 1–2

Övergripande antikvarisk bedömning 2

Fastighet: Ejdern 8

Adress: Bukteгатan 16

Byggår: 1929 (gatuhuset) 1800-talets mitt (gårdshusets södra del vilken är påbyggd 1910 och försedd med en vinkeltillbyggnad 1990)

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, tomt 9 samt 8

Funktion: butikslokal i bottenvåningen och i övrigt bostäder

Historik

Byggnaden uppfördes efter stadsbranden 1920. Denna tomt var den första tomten från väster utmed Karlsgatans södra sidan som drabbades av branden. En ritning från 1927 visar att byggnadens fasad har förändrats. Dels har fönster bytts från tvålufts till trelufts och bottenvåningens fönstersättning har bytts från två skyltfönster och tre dörrar, varav två med överljusfönster, till två större skyltfönster samt en dörr. Bygglov visar att detta har skett efter 1965 då också den övre balkongen ska ha tillkommit.

Beskrivning

Flerbostadshus i två fulla våningar, uppfört med en stomme av tegel på en sockel av granit. Fasaden åt gatan samt åt gården är av spritputs medan blindgaveln åt väster är klädd med fasadplåt.

Fönstren är moderna pivåhängda trelufts korspostfönster med vita plåtomfattningar på gatufasaden. Gårdsfasaden har både trelufts- och tvålufts-fönster. Bottenvåningens fönster åt gatan utgörs av stora butiks-fönster och dessa har vita slätputsade omfattningar. En välvd port som förbinder gatan med bakgården finns i byggnadens västra del. Åt gården finns ett utanpåliggande trapphus.

Taket är belagt med tvåkupigt tegel.

Övriga byggnader

Funktion: Bostad och garage

Gårdsbyggnad i vinkel med två plan varav ena sidan är uppförd mot brandmuren mot fastigheten Ejderne 7. Stommen är av trä och byggnaden är delvis uppförd på en grund av huggen granit och delvis en modernare grund med klädsel av granit. Fasaden är av stående rödmålad locklistpanel.

Fönstren är i likhet med gatuhuset moderna pivåhängda enlufts-fönster och fönstren har här en indelning som efterliknar korspostfönster. Entrén i den vinklade byggnadens innerhörn har en ny rundad trappa i granit. Byggnaden är försedd med två balkonger åt gården. Den har moderna garageportar åt norr.

Övrigt

Gården är terrasserad upp mot berget och markytorna är delvis belagda med gräs, delvis av gatsten.

Senare förändringar

- om- och tillbyggnad av gårdshuset (år 2007)
- ändrad fönstersättning (okänt år)
- plåtombfattningar till fönstren (okänt år)
- tilläggsisolering samt plåtbeklädnad av västergaveln (okänt år)
- om- och tillbyggnad (år 1988)
- fönstersättningen ändrades och en balkong tillkom (år 1965)

Kultuhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens övergripande utformning, fönstersättning, putsfasaden och portslidret.

Motivering

Bostads- och affärshus uppfört efter stadsbranden utmed Karlsgatan 1920. Speglar sin tillkomstids arkitekturideal men har samtidigt delar som förändrats. Gårdshuset upplevs idag som en helt modern byggnad.

Speglar tidsperiod 1910–20-tal

Ursprunglighet 3

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 3

Rekommendationer

- önskvärt att plåtklädseln på västgaveln ersätts med en putsfasad.

Fastighet: Kvarter: Ejdern 9

Adress: Karlsgatan 16

Byggår: 1800-talets senare del

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, tomt 7

Funktion: butikslokal i bottenvåningen och i övrigt bostäder

Historik

Byggnaden uppförd under 1800-talet och klarade sig undan större skador vid stadsbranden 1920 tack vare att den skyddades under blötlagda segel.

Byggnaden har kring 1989 försetts med en bred frontespis i anslutning till att vinden inreddes. Samtidigt tillkom en loftgång på gårdsidan på samma våningsplan.

Beskrivning

Byggnaden är ett flerbostadshus i två våningar uppfört i trä, men som senare reveterats och slätputsats och avfärgats i ljus ockrakulör. Stensockeln är tillika slätputsad och avfärgad i mörkgrått.

Gatufasaden har stora butikfönster i bottenvåningen medan övriga fönster åt samma håll är korspostfönster. Fönstrens omfattningar är svagt utstockade i putsen och avfärgade i vitt.

Det finns en genomgående port till gården i den östra delen och denna är försedd med äldre dörrblad och överstycke. Det senare är i form av ett utkarvat motiv med solstrålar, Dörrbladet är en bräddörr som givits en diagonalrutig indelning likt ett flätverk. I porten finns alltså den gamla panelen och denna är även synlig på gaveln åt öster invid brandmuren mot Ejdern 10.

Byggnaden har två tillbyggnader mot gården, varav en är ett trapphus med avfasade hörn och ett flackt valmat plåtbelagt tak med profilerade taktassar. Byggnaden är försedd med loftgång med träräcken i två etage. Gårdsfasadens fönster är tvåluftsfönster med tre rutor i var båge. Snickerierna är vit- och gråmålade.

Sadeltaket är belagt med rött betongtegel.

Övriga byggnader

Gårdsbyggnaden mot Ejdern 10 (öster) är i två fulla våningar och byggd som en snedtäcka mot brandmuren. Byggnaden är uppförd i trä, sannolikt med plankstomme. Den är klädd med en modern stående fasadpanel och färgsatt i ljus ockragult såsom gatuhuset, med ett sentida våningsavskiljande vitt band. Fönstren är moderna pivothängda enluftsfönster med spröjsindelning. En utanpåliggande trappa mitt på fasaden leder upp till andra våningen.

Övrigt

Bakgården består av gräs- och gatstensytor med träd och rabatter.

Senare förändringar

- tilläggsisolering (okänt år).
- frontespis åt gatan och balkonger åt gårdssidan samt byte av fönster (år 1989)
- gårdshuset höjt (okänt år)
- bygglov för takkupor i båda takfallen (år 1989)
- bygglov för fritidsbostäder i gårdshus (år 1987)
- bygglov ges för balkonger på gårdsfasaden (år 1951)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Portlider med ornamenterad portdörr, träpanelen utmed portlidret och utmed gaveln åt öster, trapphuset åt gården med tälttak.

Motivering

Ett äldre större affärs- och bostadshus som förändrats i sen tid där bland annat frontespisen åt gatan givit byggnaden en helt ny karaktär. Ett fåtal bevarade detaljer som vittnar om dess högre ålder.

Speglar tidsperiod 1910-tal

Ursprunglighet 4

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 3

Fastighet: Ejdern 10

Adress: Karlsgatan 18 A–G

Byggår: 1889 men äldre delar

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, tomt 5 och 6

Funktion: bostad samt butiklokal i bottenvåningen, övriga delar av fastigheten bostäder samt förråd

Historik

Byggnaden är ursprungligen skapad genom sammanläggning av två fastigheter och portlidret mitt på byggnaden utgör den tidigare gränsen fastigheterna emellan. Tomterna ärvs år 1897 av handlandens J. C. Holm och bestod då av de tidigare tomterna 5 och 6 i första roten. Sannolikt så är Holm den som bygger samman de två bostadshusen till en helhet samt uppför övervåningen och frontespisen åt gatan. På gården fanns stall för de tillresta bönder som tog sig till staden för att handla. Denna gård betjänade de som kom söderifrån medan det för de som kom norrifrån fanns en motsvarighet, det så kallade *Hästetorget* strax nedanför stadshuset.

Beskrivning

Stomme av timmer på en delvis spritputsad sockel av gråsten. Fasaden är klädd med locklistpanel på nedervåningen samt en slät spontad panel på frontespisen mot gatan.

Fönstren är till största delen tvåluftsfönster och utan spröjsindelning, men i den västra delen som nyttjas som butik har stora butiksfönster. Fönstren är försedda med profilerade foder och några av fönstren är försedda med figursågade konsoler. Utmärkande för gatufasaden är uppdelningen av fasaden genom pilastrar, som sannolikt redovisar det äldre systemet av bärande väggar, den profilerade breda våningskiljande listen i takfoten samt framförallt, de rika lövsågerierna utmed frontespisens vindskivor. Två entréer finns åt gatan, dels en i den östra delen, tidigare en dubbel dörr med överljusfönster men idag en modern dekorerad enkel dörr med ett glasparti ovanför, samt vid sidan om dörren. Entrén

till gården löper via ett portslider närmast mitt på fasaden. Baksidans fasad är enklare utformad med en oprofilerad locklistpanel.

Övriga byggnader

Funktion: Bostad och förråd

Uthuslängorna, varav en del är ett före detta stall, bildar ett slutet gårdsrum med berget i söder som yttre inramning. Byggnaderna är varierade i höjd och djup. Byggnadskroppen längst åt nordost är uppförd som bostadshus och är försett med ett sadeltak täckt dels med korrugerad asfaltspapp, så kallad onduline, dels med tegel medan övriga tak är flacka pulpettak täckta med falsad bandplåt. Gårdshusens klädsel är såväl stående locklistpanel som varierade former av falsade eller spontade liggande paneler. Färgsättningen är konsekvent ljusgula fasader med gröna snickerier motsvarande den för gatuhuset.

Fönstren är av olika typ, såväl korspostfönster som låga tvåluftsfönster från mitten av 1900-talet. Merparten av korspostfönstren är nyttillverkade.

Övrigt

Gården är terrasserad och har mindre ytor med gräs, rabatter och buskar. Kullerstensbeläggningen är genomgående inne på gården.

Senare ändring

– bygglov för lägenheter i uthus (år 2000)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Olika paneltyper, fönstersättning och fönsterutformning, snickerier, markbeläggning och variationen av gårdshusens exteriör/utformning.

Motivering

Sammantaget, med gatuhus och de olika gårdshusen, formas här en unik och synnerligen välbevarad gårdsmiljö. Gatuhuset, har mot gatan, detaljer som minner om perioden före det att den slogs samman till ett hus, såsom knutlådor, kort taksprång och antikiserande detaljer, men även detaljer kring frontspisen som präglas av det sena 1800-talets schweizerstil med lövsågerier kring vindskivorna.

Speglar tidsperiod 1890

Ursprunglighet 2–3

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 1

Rekommendationer

- bevara en öppen portgång
- ersätt befintlig dörr i aluminium åt gatan med traditionell utformad dörr i trä
- bevara stenläggningen på gården
- återställ fönstersättningen på frontespisen såsom den var kring år 1900

Fastighet: Ejdern 17

Adress: Karlsgatan 20

Byggår: 1800-talets första hälft

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, tomt 4 samt 3, Ejdern 11 samt Ejdern 12

Funktion: bostad

Historik

Även i de äldre kartorna från 1800-talets mitt redovisar ett bostadshus uppfört på den plats där bostadshuset står idag och indraget mot berget. Detta hus låg då på tomt 4, ett mindre markområde och från början en som saknade mark gränsande mot Karlsgatansom. Granntomten, tomt 3, hade mark mot gatan och här fanns då ett bostadshus. I samma fastighet fanns även en smal markremsa mot berget öster om tomt 4 som var bebyggd med ett långsmalt uthus. Senare har de båda tomterna slagits samman och gatuhuset har försvunnit.

Beskrivning

Byggnaden ligger, till skillnad till övriga hus utmed denna del av Karlsgatan, indraget på tomten med en relativt öppen trädgård framför. Tomten inramas av gårdshuset på fastigheten Ejdern 10 samt brandmur och garage tillhörande fastighet Ejdern 13.

Byggnaden är uppförd med en stomme av timmer samt klädd med ljusgul locklistpanel. Sockeln är av granit och putsad.

Fönstren utmed långsidan åt norr är delvis den traditionella för perioden 1850 till 1880 med parställda fönster med profilerade foder och med ett profilerat bredd övertstycke. På andra sidan den centralt placerade entrédörren är fönstren enklare och saknar profilerade foder. Fönstersättningen har sannolikt ändrats under 1900-talets mitt då trelufts-fönster kom till på östergaveln samtidigt som ett annat fönster åt samma väderstreck sattes igen. Byggnaden har ett kort taksprång, karaktäristiskt för sin tillkomst-tid. Den figursågade takkantslisten fanns på bilder från 1970-talet, men därefter har även vindskivan fått en liknande utformning.

Entrén är försedd med en modern ytterdörr samt ett väderskydd

i form av ett sadeltak. Taket är täckt med röda betongpannor. En takkupa åt gatan i norr har tillkommit i senare tid.

Övriga byggnader

På tomten finns tre gårdsbyggnader – ett relativt nybyggt garage med pulpettak, en friggebod samt ett förråd.

Övrigt

Tomten har gräsmatta framför huset och ner till Karlsgatan med ett fåtal fruktträd. Gångvägen till huset är belagd med gatsten och mot gatan finns grindstolpar i granit. Staketet mot gatan har en utformning likt traditionen från sekelskiftet 1900. Bakom bostadshuset finns en stödmur och en gräsbevuxen avsatts varefter berget tar vid.

Senare ändring

– förlängning av bostadshuset (okänt år)

Kulturhistorisk bedömning

Fastigheten skiljer sig beträffande grannfastigheterna genom att det saknar ett gatuhus utmed Karlsgatan. Det befintliga bostadshuset har bevarat äldre traditonell karaktär, men präglars tillsammans med övriga byggnader på tomten i huvudsak av senare tid.

Värden att bevara

Fönsterättningen på nedervåningen, traditionen av att husen här varit indragna från gatulivet och med trädgård framför.

Motivering

Ett hus med lång tradition som förändrats i sen tid men där grundkaraktären alltjämt är avläsbar.

Speglar 1970-tal, men är äldre

Ursprunglighet 4

Betydelse i stadsbilden 4

Övergripande antikvarisk bedömning 4

Rekommendationer

– värde i att bibehålla ett traditionellt lågt spjalstaket likt det befintliga.

Fastighet: Ejdern 13

Adress: Karlsgatan 22 A–B

Byggår: 1920-talet

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, tomt B2

Funktion: bostad

Historik

Ett av husen som återuppbyggdes efter stadsbranden 1920.

Beskrivning

Byggnaden har en stomme av plank på en låg spriputsad källarsockel. Den är uppförd i två våningar men senare tillbygd med en tredje våning utmed nästan hela byggnadens längd. Fasaden har i sen tid fått ny fasadklädsel i anslutning till utvändigt tilläggsisolering och är idag klädd med fasspontpanel samt målad i gråblå nyans som avväxlas genom våningskiljande lister på vardera våning.

Fönstren är alla moderna pivothängda enlufts-fönster med viss variation i indelningen av glasytorna från två till sex rutor.

Åt gården är byggnaden försedd med två förstukvistar.

Taket är ett sadeltak täckt med betongtegel.

En öppen port in mot gården finns i byggnadens östra del.

Övriga byggnader

På gården i den västra delen av fastigheten ligger en modern garagebyggnad.

Övrigt

Marken närmast bostadshuset och garaget är asfaltsbelagd. Bakgården är längre åt söder terrasserad med betongstöd upp mot berget i söder och terrasseringarna är delvis nyttjade som odlingsbäddar. En trappa i betong leder förbi dessa och vidare upp mot den gräsbevuxna slänten och berget ovanför.

Senare ändring

- tilläggsisolering (okänt år)
- uppförande av taklyft utmed båda takfallen/ Inredning av tredje våning (okänt år)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

–

Motivering

Byggnaden har byggts till med mycket breda taklyft på vardera takfallet samt erhållit en fasad samt fönsterutformning som till mycket liten del tar sin utgångspunkt i originalutförandet.

Speglar tidsperiod 1920-tal

Ursprunglighet 4

Betydelse i stadsbilden 4

Övergripande antikvarisk bedömning 4

Rekommendationer

- att fönstren flyttas ut i fasadlivet
- att byggnaden såsom tidigare ges en avvikande kulör i hörn samt i listverk

Fastighet: Ejdern 14

Adress: Karlsgatan 24

Byggår: 1920-talet

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, tomt A2. 1:a roten, 1:a roten

Funktion: kontor och bostad

Historik

Ett av husen som återuppbbyggdes efter stadsbranden 1920. Byggnaden inrymde stadens bibliotek i nedervåningen vilket flyttade till nuvarande byggnad på norra sidan av Karlsgatan kring 1970.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd med en stomme av trä, och med sockel av fint huggen granit. Fasaden är spritputsad och färgad ljusblå. Den symmetriskt utformade gatufasaden försedd med två vita pilastrar i fullhöjd samt därtill tre mellan dessa, men enbart i den övre våningen och som bärs upp av dekorativt formade avslut i puts eller sten.

Fönstren på nedervåningen har varit högre butiksfönster men dessa har ersatts med lägre fönster och bröstningen som därmed skapats har täckts av träpanel. Fönstren i övrigt är generellt så kallade T-postfönster med tre fönsterlufter varav det övre liggande. Fönstren är nytillverkade moderna samt vitmålade. Solbänkarna under fönstren i övervåningen är av kalksten.

Entrépartiet ligger symmetriskt på fasaden och förstärks i upplevelse genom det tympanonfält samt de kraftiga pilastrar som bär upp detsamma. Entrédörren är skapad som en dubbeldörr vars övre dörrspeglar har glasats och har en diagonal spröjsning såväl

i dörrbladen som i det överljusfönster som finns. Porten, in till gården, är belägen i den östra delen är utformad som en spegeldörr i tre sektioner samt med en övre sektion i ramträ med en dekorativt utskuren fyllning.

Taket är ett brutet tak mot gatan medan takfallet åt gården är ett traditionellt format sadeltak. Åt gatan är taket framskjutet i mittpartiet samt försett med två större men grunda taklyft och dessa flankeras av motsvarande i de indragna yttre partierna.

Åt gårdssidan finns ett centralt placerat trapphus krönt med ett sadeltak vilket flankeras av två breda taklättor. Trapphuset är klätt med lockpanel men målat i motsvarande kulör som resten av huset. Åt baksidan finns på var sida om trapphuset, på våning två, moderna balkonger av tryckimpregnerat trä.

Övrigt

Bakgården utgörs av en gjuten plan yta närmast bostadshuset och därefter en stödmur i kvadersten bakom vilken en relativt brant sluttande trädgård tar vid upp mot berget med enstaka träd och buskar.

Senare ändringar

– fönsterbyte och takbeläggning (okänt år)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Fasadutformning med indelning av fasaden med pilastrar och väggband i puts, fönstersättning samt delvis fönsterutformningen, entréparti samt portslider med dörrblad med ornamentik i dörrblad och entrédörren med glasinfattning samt plåttak åt gatan.

Motivering

En av det mest välbevarade husen med utpräglad 1920-talsklassicistisk utformning. En karaktäristisk byggnad utmed Karlsgatan.

Speglar tidsperiod 1910–20-tal

Ursprunglighet 2–3

Betydelse i stadsbilden 2–3

Övergripande antikvarisk bedömning 2

Fastighet: Ejdern 15

Adress: Karlsgatan 26

Byggår: 1920-talet

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, tomt 2

Funktion: bostäder

Historik

Byggnaden är ett av flera hus uppförda efter stadsbranden 1920.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd med en stomme av trä, sannolikt resvirke, samt är efter tilläggsisolering klädd med en modern lockpanel och målad i ljus ockragul kulör. Byggnaden är försedd med vitmålad breda hörnlistor och även övriga snickerier samt vattbrädan i plåt är färgsatta i samma kulör. Sockeln är sannolikt av huggen granit, men senare spritputsad och målad i gråblått. Källare finns.

Fönstren är nytillverkade moderna korsformade med de övre lufterna försedda med småspröjsade bågar.

Entrépartiet är försett med en röd pardörr, med överljusfönster och med breda vita omfattningar.

Byggnadens tak är ett sadeltak som senare försetts med taklyft utmed båda takfallen, symmetriskt förlagda utmed merparten av byggnadens längd. Taket är belagt med tegel, medan taklyften är belagda med bandfalsad plåt. Åt baksidan finns en utgång med trappa i granit samt en nedgång till källaren.

Övriga byggnader

På tomten finns en ett mindre förråd klädd med lockpanel och med bostadshusets färgsättning.

Övrigt

Närmast invid bostadshuset är marken hårdgjord och därefter en stödmur med lågt staket varefter en svagt sluttande gräsyta tar vid mot det kraftigt sluttande berget.

Senare ändring

- två taklyft med olika tillkomstår (okänt år)
- tilläggsisolering (okänt år)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

–

Motivering

Byggnaden har en symmetrisk uppbyggnad i enlighet med 1920-talets ideal, men har genom breda taklyft nya fönster och tilläggsisolering förlorat lite av denna karaktär.

Speglar tidsperiod 1920-tal

Ursprunglighet 5

Betydelse i stadsbilden 4

Övergripande antikvarisk bedömning 4–5

Fastighet: Ejdern 21

Adress: Karlsgatan 28

Byggår: 1920-talet

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, del av hagar tillhörande tomt 1

Funktion: bostäder

Historik

Byggt efter stadsbranden utmed Karlsgatan 1920. Bostadshuset är förändrat exteriört på baksidan genom tillbyggnad, balkong, fönstersättning och en ny entré.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd i två fulla våningar med en stomme av resvirke och är klädd med lockpanel. Panelen är målad i en mörkgrå kulör och det horisontella väggbandet, hörnlisterna och övriga snickerier är målade grågröna. Grunden är av huggen granit.

Fönstren är moderna pivåhängda enlufts-fönster med en spröjsindelning som söker efterlikna korspostfönster. Fodren släta med nytillverkade konsoler till vattbräderna ovan och under fönstren.

Byggnaden är försedd med ett flackt valmat tak täckt med enkupigt tegel. Åt båda långsidorna finns en liten takkupa formad efter det lunettfönster som finns här.

Gårdsfasaden har en liten tillbyggnad, vilken bär upp en större balkong i andra våningen. Tillbyggnaden har omgestaltats och hade troligen två entrédörrar enligt äldre fotografier. Förstukvisten omges av ett trädäck av tryckimpregnerat virke.

Övriga byggnader

En mindre gårdsbyggnad, sannolikt uppförd som förråd och brygghus. Denna vilar på en huggen granitgrund. Byggnaden är klädd med locklistpanel med samma färgsättning som huvudbyggnaden, och försedd med sadeltak med lertegel.

Övrigt

Bakom huset finns en relativt smal passage. Den omgärdas av en stödmur i granit. Ett nytt plank har satts upp utmed gatan åt öster och i liv med husets fasad. Väster om huset, innanför grindstolpar av granit, finns en parkeringsyta med plats för ett par bilar.

Senare ändring

- tillbyggnad på gårdssidan (okänt år)
- balkong (okänt år)
- fönstren utbytta (okänt år)
- nytt entréparti (okänt år)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Den övergripande villakaraktern från 1920-talet, fönstersättning och fönsterutformning samt lunettfönstret i takkuporna utmed båda långsidorna.

Motivering

En relativt väl bevarad villabyggnad från 1920-talet.

Speglar tidsperiod 1920-tal

Ursprunglighet 3

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 3

Fastighet: Ejdern 22

Adress: Karlsgatan 30

Byggår: 1920-talet

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, del av hagar tillhörande tomt 1

Funktion: bostäder

Historik

Byggnaden är uppförd efter stadsbranden 1920. Byggnaden utgörs av två delar, en ursprunglig från det sena 1920-talet och en tillbyggnad vars avsikt är att harmonisera stilmässigt med originaldelen.

Beskrivning

Ursprungsdelen kan vara uppförd i trä och reveterad men vara uppförd av murad betongsten. Sannolikt är den senare tillbyggnaden i trä, och reveterad. Grunden är av betongsten. Fasaden är idag

sannolikt tilläggsisolerad med sentida fasadrenoveringssystem och utvändigt putsad med ädelputs och avfärgad i en ljusbrun kulör.

Fönstren är moderna pivåhängda enlufts-fönster av varierande storlek och form, men med en indelning av fönsterytorna som söker efterlikna de som huset ursprungligen hade. Fönstren är målade mörkt gröna och infattas av vita fält, målade direkt på omgivande puts.

Taket är ett flackt sadeltak täckt med betongpannor. Kornischerna utmed takfoten och gavlarna är ett karaktärsdrag från ursprungshuset.

Övriga byggnader

På tomten finns en enkel gårdsbyggnad med sadeltak.

Övrigt

Marken närmast väster om huset är asfalterad medan övriga delar utgörs av gräsmatta. Staket samt grind är av klensmide och med stolpar av granit.

Senare ändring

- byggnaden har byggts till med ungefär samma volym (okänt år)
- entrén flyttad till tillbyggnaden (okänt år)
- tilläggsisolerad (okänt år)

Kultuhistorisk bedömning

Värden att bevara

Putsfasaden, kornischerna i gavelfälten, variationen med blandning av stora och små fönster och den övergripande fönstersättningen.

Motivering

Byggnaden är kraftigt tillbyggd i sen tid med en ny huskropp men samtidigt gestaltad med intryck av originalhuset vilket speglar den tidiga funktionalismens formspråk.

Speglar tidsperiod 1930–40

Ursprunglighet 3

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 3

Kvarteret Hajen

Kvarterets bebyggelse utgjordes före 1876 års brand av trähus i en och två våningar. Gatuhus fanns utmed dåvarande Regeringsgatan och den gata som löpte vinkelrätt mot Regeringsgatan, ned till norra hamnen.

Ett mindre antal tomter i sydost ingick i 2:a roten, de övriga i 3:e roten. Flera av fastigheterna ägdes av sjökaptener.

Efter 1876 års brand, vilken ödelade all bebyggelse, reglerades området och det södra partiet bildade kvarteret Hajen. Södra Bergsgatan anlades parallellt med den äldre Regeringsgatan vilken lades igen.

Endast den södra av tomterna bebyggdes omedelbart efter branden, medan de övriga stod tomma fram till 1920-talet då det Wernerska huset uppfördes.

Kvarterets nordöstra del utgörs av en parkeringsplats.

Fastighet: Hajen 1

Adress: Badhusgatan 7 och Västra Klevgatan

Byggår: 1870-talets slut

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 2:dra roten, röd nr 20, nytt nr 20

Funktion: butik och bostäder

Historik

Byggnaden på fastigheten byggdes direkt efter branden och stod klar 1877. Här inrymdes stadens bokhandel och huset har även inrymt *Strömstad tidnings* redaktion åtminstone från 1900-talets början och fram till 1960.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd i vinkel i två fulla våningar med en i senare tid inredd vind. Den är byggd i tegel och utvändigt putsad med spritputs i nedervåningen åt gatan medan nedervåningen åt Västra Klevgatan är kvaderputsad. Övervåningen åt gatan liksom gårds-sidan är putsade med slätputs. Gatufasaden har våningsskiljande rikt profilerade gesimser utförda som utstockningar i putsen. Profilerade är även fodren på gatufasadens andra våning och vidare finns en fältindelning av puts mellan de låga mezzaninfönstren under tak. Samtliga dessa band är avfärgade vita som kontrast mot den gula fasadkulören. Det sydöstra hörnet är avfasat där entrédörren till butiken är placerad i en nisch flankerad av svängda skyltfönster. Ovan dörren finns en balkong på första våningen.

Fönstren är främst moderna pivåfönster formade att efterlikna korspostfönster men åt Västra Klevgatan finns också några skyltfönster i bottenvåningen. Vinkelbyggnaden har både sadeltak och pulpettak och takbeläggningen består av rött tegel och de många takkuporna är klädda med röd plåt.

Gårdsfasaden har ett enklare formspråk.

Övrigt

Gårdsplanen är terrasserad och belagd med betongsten och asfalt. På den högst belägna delen finns parkeringsrutor.

Senare ändringar

- fönster och dörrar är utbytta (okänt år)
- takfallen har försetts med takkupor (okänt år)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Fönstersättning, artikulerad mezzaninvåning, väggband och rusticering i bottenvåningen.

Motivering

Ett av de tidiga stenhusen från tiden efter stadsbranden 1877. Tidstypisk för sin tillkomsttid och en välbevarad fasadgestaltning.

Speglar tidsperiod 1870-tal

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 2–3

Fastighet: Hummern 3

Adress: Badhusgatan 5 och Södra Bergsgatan

Byggår: 1926

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 2:dra roten, nytt nr 16–17, rött nr 18–19, Hajen 2

Funktion: Bostäder, butiker, kontor och lager

Historik

Arkitekt Folke Bensow ritade byggnaden för möbelhandlaren Otto Werner år 1925. Arkitekt Bensow är bland annat känd som arkitekten bakom den klassicistiska byggnaden Strykjärnet som ligger i Motala ström i Norrköping där Arbetslivsmuseum idag är inrymt. Bensow ritade också Apotekarnes bryggeri i Göteborg.

Huset stod inflyttningsklart under december månad 1926. Byggnaden innehöll då tre lägenheter samt möbelfirman Otto Werners försäljnings- och lagerlokaler. Huset inrymde även avdelningskontor för Göteborgs bank, (sedemera Götabanken, Nordbanken och Nordea), telegrafstation samt en fruktaffär. Byggmästare var Berglund & Widén, Uddevalla och för måleriet stod firma Sondell & Pettersson, Trollhättan.

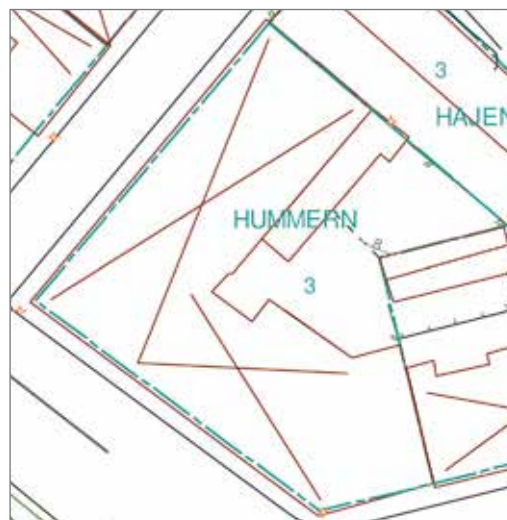
Beskrivning

Byggnaden är byggd i vinkel uppförd av tegel. Fasaden mot Badhusgatan har en viss symmetri med fönster och portar, en balkong samt medaljonger i 1920-talets anda.

Bottenvåningen mot Badhusgatan har en ljus kvarderstensputs i övrigt är byggnaden slätputsad – gatufasaden är avfärgad med ljusgrön stänkputs och gårdssidan en gulbeige puts. Sammantaget visar innergården på en enkel verksamhetsmiljö medan gatufasaden är stram och exklusiv.

De vita fönstren har olika utformning och i huvudsak korspostfönster men för butikslokalerna utmed Badhusgatan utgörs fönstren av skyltfönster.

Gatufasadens ekdörrar är indragna med glaspartier på sidorna och en gallergrind i vägglivet. En infart till gården finns utmed

Södra Bergsgatan med en välvd portöppning försedd med en dubbelport, vars övre del är formad som ett lunettfönster.

Taket är ett diskret flackt sadeltak belagt med rött tegel. Utmed gatufasaden finns ett par mindre takkupor som vetter mot Badhusparken, och gårdssidans ena takfall har ett större taklyft.

Interiör

Entrén har glasparter och trapphus i 1920-talsklassicistisk anda. Väggarnas kalkmålningar består av stadsbilder och taken har takrosetter av geometriska mönster och tidsenliga armaturer.

På andra våningen skapades en större lägenhet för familjen Werner. Även denna är mycket väl dekorerad med ett mycket exklusivt måleri och putsarbeten i relief i tillkomsttidens anda.

Övrigt

Innergården är asfaltsbelagd. I porten finns ingången till en möbelhiss med utanpåliggande hisstrumma.

Senare ändringar

– omputsning av gatufasaden. Fönstren dels renoverade, dels bytta (år 2013)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara:

Den slätputsade fasaden, kvaderputsen i bottenvåningen, medaljonger, fönstersättning, fönsterutformning och fönsteromfattningar, De större entrépartierna och portelidret, och trapphall med dekorativt måleri och ekinfattade glasparter. Den ursprungliga väggmålningen i paradlägenheten.

Motivering

Ett av de mest utpräglade husen från 1920-talet och var också var en mycket exklusiv byggnad vid sin tillkomsttid. Byggnaden har bevarat mycket av ursprungskaraktären där utsidan är stram och representativ medan bakgården alltjämt är enkel och genuin med enkla putsade väggar.

Speglar tidsperiod 1920-tal

Ursprunglighet 1

Betydelse i stadsbilden 1

Övergripande antikvarisk bedömning 1–2

Rekommendationer

– angeläget att det interiöra måleriet bevaras.

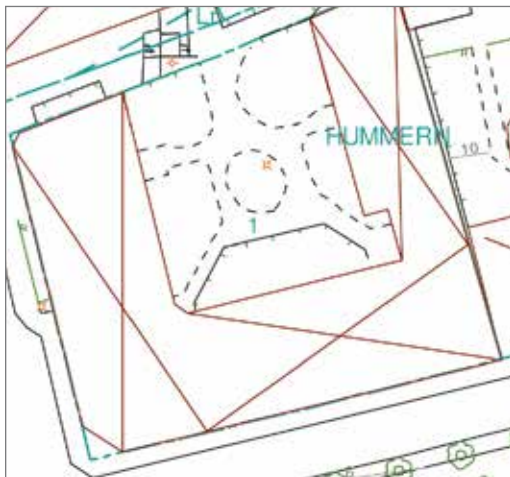
Kvarteret Hummern

Äldre kvarter i centrala staden bestående av tre fastigheter. Två uppförda i sten, en i trä. Kvarteret ingick före 1876 års brand i 1:a roten, och innehöll då fyra byggnader mot torget. Norr om nuvarande kvarteret fanns en mindre gata med ett flertal hus och ekonomibyggnader.

Efter branden reglerades området och Klocktorsberget förblev obebyggt. År 1901 brann kvarterets sydöstra del (trähusbyggnader).

Vid 1913 års stadsplaneförslag öppnades en mindre gata genom kvarteret i öst–västlig riktning. Härvid revs ett mindre antal byggnader. Gatan är idag igenbyggd. Kvarteret har genomgått en omfattande förändring under det sena 1980-talet då merparten av kvarterets revs för att lämna plats för nybebyggelse på fastigheten Hummern 1.

Fastighet: Hummern 1

Adress: Skolgatan 1-3

Byggår: 1988

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 2:dra roten, nytt nr 14, rött 21 och 22

Funktion: restaurang och bio, försäkringsbolag, verksamheter samt bostäder och hotell

Historik

På platsen stod tidigare Stadshotellet som revs kring år 1988 för att lämna plats för nuvarande byggnad.

Beskrivning

Byggnaden uppförd i souterräng med fyra våningar med inredd vind åt Badhusparken samt med två våningar åt gården. Hela byggnadskomplexet är medvetet uppdelat i vad som upplevs som två huskroppar mot Badhusparken. Byggnaden är uppförd av armerad betong.

Nedervåningen är försedd med en rusticering av grå stenskivor med kvaderstensindelning. Fasaderna är putsade med omfattningar i slätputs och övriga ytor med stänkpuds samt avfärgade i en ljusgul kulör.

Fönstren är pivothängda enlufts-fönster varav de på mellersta våningsplanen har »falsk mittpost«.

Karaktäristiska detaljer i byggnaden är burspråken, utförda i aluminium och glas, såväl på långsidan åt badhusparken som byggnadens hörn åt sydväst samt de två djupa vertikala nischerna med infällda balkonger med välvd front i perforerad gråfärgad plåt.

Övriga byggnader

Gårdsbyggnadens stomme består av betongsten isolerad med cellplast och putsad. Fasaderna är avfärgade i en ljusgrå färgton, vita pivåhängda fönster vilka tillsammans med övriga detaljer är av vit plåt. Entréparti är försett med tak av röd plåt och glas. Byggnaden har två våningar och pulpettak.

Övrigt

Gårdsplanen på norrsidan av fastigheten är kringbyggd på tre sidor. Gården är belagd med röd trädgårdssten och rullgrus. En spaljéskärm delar gården som delvis nyttjas som uteplats för boende.

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

—

Motivering

Byggnaden speglar väl gestaltningen av stenhus från 1980 och 1990-talen.

Speglar tidsperiod 1980-tal

Ursprunglighet 1

Betydelse i stadsbilden 4

Övergripande bedömning 4

Fastighet: Hummern 3

Adress: Skolgatan 5

Byggår: 1905 och 1932

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 2:dra roten, nytt nr 12, rött 23

Funktion: kontor och bostäder

Historik

Före nuvarande bebyggelse var tomten bostad för borgmästare Folcker. Byggnaderna brann ner vid branden vid Badhusparken 1901.

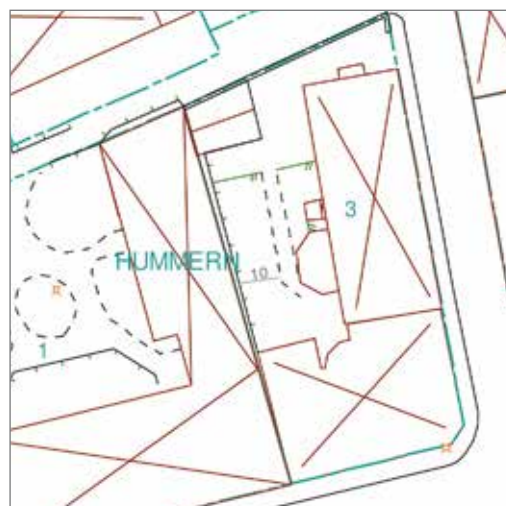
Tingshuset ritades av arkitekt Erik S. Josephson (1864–1929). Stockholmsarkitekten Josephson hade vid början av 1900-talet ett stort antal uppdrag åt staten och ritade bland annat ett flertal kasernområden, vattenkraftstationer med mera. Byggnaden uppfördes åren 1903–1905.

Från och med hösten 2004 var det endast tingsställe medan kansli och administration flyttade till Uddevalla när de två tingsrätterna slogs ihop. Vid månadskiftet september/oktober 2013 upphörde även funktionen som tingsställe som idag ligger helt under Uddevalla tingsrätt.

Beskrivning

Tingshuset är uppfört som en byggnad men ger åt gatan intrycket av att bestå av tre olika byggnader. Byggnadens huvudentrén vetter åt Badhusparken och huskroppen har här tre våningar varav den övre är en påbyggda före detta halvåning som tillkom senare. Utmed den branta Polisgatan möter denna byggnad två ytterligare huskroppar. Genomgående för alla tre delarna är olika varianter av nyrenässans.

Byggnaden är i sin helhet uppförd med stomme av tegel. Sockeln är av finhuggen kvadersten av granit. Fasaden är i gult så kallat förbländertegel med detaljer som fönsteröverstycken och fyra pilastrar i ett ljusare gult tegel. Specialformat tegel förekommer i listverk och valv. Den senare höjningen av messaninvåningen har murats med tegel i två olika gula kulörer. Den förra mezzaninvångens syns ovanför gesimsen genom ett ljusare band av tegel

och det rikt dekorerade mittenpartiet av fasaden mot Skolgatan har bland annat en fronton vars tegel är likt det i förhöjningen. Ett runt fönster med ornament är placerat i frontonen.

Dörrpartiet åt söder är välvt upptill och karm och dörrblad är utförda i ek. Upptill finns ett runt överljusfönster med sirlig blyspröjsning. Över dörren står texten TINGSHUS med bokstäver i metall. Dörren är en enkeldörr med applikationer och ett ornament.

Fönstren är till huvuddelen vitmålade sidohängda korspostfönster och solbänkarna under fönstren är av kalksten.

Fasaden i den mellersta sektionen mot Polisgatan bär i högre grad prägel av art nouveau/jugendstil med sina stora fönster i andra våningen med rundade hörn, konsollerna under de horisontella väggbanden etc. Den norra delen, tillbyggd 1932 är stram och enkel i sin uppbyggnad och kan ses som ett funktionellt men anpassat tillskott till byggnadskomplexet.

Fasaden åt gårdssidan är enklare och har väggfält i grå spritputs medan fodren är av samma tegel som gatufasadens. Baksidan kännetecknas av sina olika utbyggnader såsom trappornet i gårdens innerhorn samt en större utbyggnad på byggnadskroppen som ligger utmed Polisgatan. Som ett i sammanhanget udda element är en lådformad tillbyggnad åt gården och sammanbyggd med huset som vetter mot Skolgatan. Denna är putsad och avfärgad grå liksom baksidan i övrigt, men här är omfattningarna av slätputs och samma kulör som fasaden.

Övriga byggnader

En garagebyggnad.

Övrigt

Gårdssidan är sluten förutom åt norr samt uppbyggd med terrasser i granit. Marken har gångtytor av gatsten och gräs.

Senare ändringar

- byggnaden förlängs utmed Polisgatan (år 1932)
- byggnadens mezzaninvåning har höjts, och därmed även frontonen (okänt år)
- porten mot Polisgatan ersätts med ett fönster (okänt år)
- ptbyggnad för hiss på gårdssidan (okänt år)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Det äldre fasadteglat i två ursprungsnyanser, ornamentiken kring port i söder och fönstren ovan denna, balkongen med konsoller i smide, det falsade plåttaket, den strikt symmetriskt uppbyggda fasaden, den strama men ändå lekfulla jugendinspirerade fasaden

åt Polisgatan, fönsterutfromning och fönstersättning med solbänkar i kalksten.

Bakgården med dess karaktär och spritputsade fasader samt omfattning och gesims i gult tegel.

Motivering

En framträdande och påkostad byggnad i stadsrummet skapat som statlig institutionsbyggnad (Tingsrätt) av en av landets mer kända arkitekter vid 1900-talets början. Ett mycket fint exempel på tegelarkitekturen under tidigt 1900-tal.

Speglar tidsperiod 1900–1910

Ursprunglighet 1

Betydelse i stadsbilden 1–2

Övergripande antikvarisk bedömning 1

Rekommendationer

– värna byggnadens karaktär av tidigare Tingsrättsbyggnad även om dess funktion ändras

Vykort föreställande tingshuset före påbyggnaden. Tidigt 1900-tal. Bobusläns museum, fotoarkivet.

Kvarteret Krabban

Området var bebyggt redan under 1600-talet. Genom området löpte ända fram till 1870-talet Regeringsgatan. Under 1800-talet låg utmed gatan trähus i en och två våningar. Mot Strömsån låg magasin och sjöbodar.

Genom 1876 års brand förstördes all bebyggelse i området. Efter branden reglerades området och Södra Hamngatan respektive Södra Bergsgatan kom att avgränsa kvarteret.

Nya byggnader uppfördes strax efter branden och kvarteret har alltsedan dess behållit sin karaktär av sen 1800-tals bebyggelse. Mindre förändringar har skett i de butiker som ligger mot Södra Hamngatan.

Fastighet: Krabban 1

Adress: Södra Hamngatan 16

Byggår: 1877–1881

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 3:dje roten, ny nr 10, rött nr 8 i rote 3

Funktion: butiker och bostäder

Historik

Byggnaden är en bland flera som uppfördes åren efter stadsbranden 1876. Byggnaden har tidigt inhyst elaffär, under mitten av 1900-talet fanns här Lindbergs elektriska.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd i två fulla våningar. Källarvåningen är närmast marken av granit men upptill uppbyggd av betongsten samt putsad och målad i grått. De övriga våningarna har stomme av trä och fasaden är klädd med ljusbeige stående locklistpanel samt avfärgad i gråvitt.

Fönstren är på nedervåningen åt södra Hamngatan är butiksfönster medan fönstren på övriga sidor är pivotfönster med en indelning av glasyrorna motsvarande sk korspostfönster.

Byggnaden är försedd med fint bearbetade snickeridetaler såsom de hyvlade horisontella väggbanden under tak samt mellan våningarna samt fönstrens foder. Vidare finns lövsågerier i form av konsoler under takfoten, i fönstrens överstycken, i de konsoler som flankerar dessa samt under fönster och i balkongräcke. Fodren till entrén mot gatan är försedd med urskärningar samt applikationer i trä. Själva dörren är dock en modern dörr i aluminium. Taket är ett sadeltak klätt med korrugerad plåt samt tvåkupigt lertegel.

Gårdssidan har flera tillbyggnader belagda med röd plåt, däribland ett utanpåliggande trapphus samt varuhiss.

Övriga byggnader

På gården bakom finns enklare byggnader avsedda som lager samt garage. Mindre uthus med fasader av stående gråvit locklistpanel, tak av papp.

Övrigt

Gårdsplanen är asfalterad.

Senare ändringar

- fler fönster insatta i västra gaveln (okänt år)
- ombyggnad av affärs- och kontorshus (år 1988)
- tillstånd för tillbyggnad på gården med tillhörande hiss (år 1986)
- lov för sammanslagning av två minde garage till ett större (år 1983)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Panel, snickerier under tak, runt fönster och dörrar, fönstersättning och fönsterindelning, balkong med räckeverk och avsaknad av takkupor.

Motivering

Ett av de mer uttryckfullt ornamenterade flerfamiljshusen av trä i centrala Strömstad från tiden efter branden 1877. Samspelar i sin övergripande karaktär med grannhuset på fastigheten Sillen 12, som har en mycket snarlik utformning.

Speglar tidsperiod 1880-tal

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 2

Rekommendationer

- fasaden är idag, liksom Sillen 12, till stor del täckt med företagsskyltar med företagsnamn som återkommer på fönstren i botten våningen. Reklamen dominerar idag helhetsintrycket av fasaden istället för de fina snickeridetaljerna
- en ny entrédörr i trä, anspelande på den ursprungliga dörren, skulle ge ett stort lyft för fasaden

Fastighet: Krabban 2

Adress: Södra Hamngatan 18

Byggår: omkring 1876–1881

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 3:dje roten, ny nr 11, rött nr 9

Funktion: butiker, föreningslokal och klubbрум

Historik

Fastigheten är en av de byggnader som byggdes efter den stora branden 1876. Bostadshuset uppfördes av Oscar Hansson som då var ägare till säteriet Blomsholm.

När en lokal Odd Fellow-loge bildades i Strömstad år 1916 hyrdes först lokaler i denna byggnad. Då logen önskade köpa huset för sin verksamhet bildades Byggnadsföreningen Viking, ett bolag bildat av engagerade i orden och där de flesta av »bröderna« i logen var delägare. Byggnadsföreningen Viking förvärvade huset 1918. I huset har funnits mjölkaffär och även kafé – *Café Metropol*.

Beskrivning

Bottenvåningen är uppförd i tegel och sten och utvändigt putsad med en slätputs med rusticering. Övervåningen är uppförd i trä med fasad av stående fasspontpanel samt målad i ljus gul kulör. Bottenvåningen har stora skyltfönster och dörrarna till butikslokalerna är moderna och av aluminium medan huvudentréns dörrparti är av ek. Två ytterligare dörröppningar har funnits utmed samma fasad men är idag igensatta och ersatt med glas. I den östra delen av gatufasaden finns en port in mot gården. Portdörren är tredelad gråmålad ramträddörr med tidstypiska utskärningar i ramträet.

Karaktäristiskt för byggnaden är fönstrens gruppering på andra våningen. Ett fönster över entrén samt övriga flankerar parvis. Fönstren är höga och breda sidohängda korspostfönster med breda omfattningar.

Fasaden delas upp i ett antal fält genom horisontella och vertikala väggband vilka liksom övriga snickerier samt fönster är vitmålade. Ovanför huvudentrén finns ett räcke i svart smide med Odd Fellow-symbolen i rött samt en flaggstång. Taket är ett flackt sadeltak belagt med ett flackt/platt falsat tegel.

Övriga byggnader

Gårdsbyggnad i ett plan. Stomme av trä, fasad av stående locklistpanel samt pulpettak.

Övrigt

Gårdsplanen är stensatt och stenläggningen minner om den gata, Regeringsgatan, som hade sin dragning här och som försvann i samband med fastighetsregleringen efter branden 1876.

Senare ändringar

- ändring från bostäder till föreningslokal (okänt år)
- bygglov för tillbyggnad (2003)
- bygglov för tillbyggnad av affärslokal (1988)
- bygglov för ombyggnad av lagerlokal (1979)

Kultuhistorisk bedömning

Värden att bevara

Kvaderstensputs i bottenvåningen, panel samt väggfältsindelning, fönstersättning, fönsterutformning och omfattningar, portluder och portdörr.

Motivering

Ett av de flerfamiljshus i trä som uppfördes efter stadsbranden 1877. Byggnaden har stor likhet med dess grannhus i öster, på fastigheten Krabban 3:1.

Speglar tidsperiod 1880-tal
Ursprunglighet 1–2
Betydelse i stadsbilden 2
Övergripande antikvarisk bedömning 2

Rekommendationer

– att en traditionellt utformad trädörr ersätter de dörrar i aluminium som leder till butikslokalerna

Fastighet: Krabban 3:1

Adress: Södra Hamngatan 20

Byggår: slutet av 1870-talet

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 3:dje roten, nytt nr 12, rött nr 10, del av före detta tomten Krabban 3

Funktion: butiker och bostäder

Historik

Byggnaden är en av flera byggnader som uppfördes efter stadsbranden 1876. Byggnaden har inrymt Götz Sandberg urmakeri, kemikalieaffär, Häger Foto, Nymans leksaker samt konfektion.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd i två våningar och har fasad åt både Södra Drottninggatan och Östra Klevgatan. Bottenvåningen är uppförd i sten/tegel samt utvändigt putsad med slätputs med rusticering och är avfärgad grå. Andra våningen är byggd i trä och klädd med stående fasspântpanel samt målad i ljusgult.

Fönstren ligger med jämna avstånd över fasaden mot Södra Hamngatan och är stora sidohängda korspostfönster. Fönsteromfattningarna är breda och avslutas med en spets upptill. Butiksdörrarna av gulfärgad aluminium.

Under tak samt under övervåningens fönster finns horisontella listverk och fasaden delas upp i tre likstora fält genom vertikala listverk. Takfoten pryds av jämnt fördelade konsoler.

Gårdsfasaden är enklare utan listverk som delar upp fasaden och enklar fönsteromfattningar.

Åt Östra Klevgatan är byggnaden försedd med en kvadratisk tornbyggnad med listverk motsvarande den övriga gatufasadens samt ett flackt valmat tegeltäckt tak. Ut mot gården finns ett trapphus klätt med panel motsvarande det övriga huset.

Övriga byggnader

En mindre tillbyggnad på en gjuten grund ligger i 90 graders vinkel mot gårdsfasaden och som hänger ihop med Krabban 6.

Fasader av lockpanel målad i en ljus röd kulör. Taket belagt med bandplåt.

Övrigt

Gårdsplanen utgörs av en yta som delas tillsammans med fastigheten Krabban 6. Planen är asfalterad och används för parkering, varumottagning och servering.

Senare ändringar

- lov för ombyggnad till tre butikslokaler (år 1979)
- lov för ombyggnad (år 1977)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Rusticering i bottenvåningen, panel med väggfältsindelning, fönstersättning, fönsterutformning, fönsterfoder, samt tornbyggnad.

Motivering

Ett av de flerfamiljshus i trä som uppfördes efter stadsbranden 1877. Byggnaden har stor likhet med dess grannhus i öster, fastighet Krabban 2.

Speglar tidsperiod 1880-tal, tillbyggd del ca 1900.

Ursprunglighet 1–2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 2

Rekommendationer

- entrédörrarna till butikslokalerna kan med fördel ändras till mer traditionellt utformade trädörrar.

Fastighet: Krabban 4

Adress: Södra Bergsgatan 13

Byggår: 1885

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 3:dje roten, ny nr 15, röd nr 11

Funktion: bostad

Historik

Ett av flera hus som uppfördes efter stadsbranden 1876.

Beskrivning

Byggnaden är belägen i sluttning har en och en halv våning och källare. Källarvåning tydlig åt gården i norr. Sockeln åt gatan är delvis med synlig kvadersten. Byggnaden är uppförd i timmer och fasaden är klädd med ljusgul liggande fasspontpanel. Vindsvåningen är markerad i fasaden genom en profilhyvlad gesims och ovan denna finns mezzaninfönster.

Övriga fönster är i huvudsak moderna sidohängda korspostfönster men även pivåfönster med ett motsvarande utseende förekommer. Fönsteromfattningarna är profilhyvlade och med brett över- och understycke likaledes med fint hyvleri och med konsoler i dess avslut.

Entrépartiet är mycket framträdande med rikt profilerade omfattningar som pilastrar, ett brett rakt överstycke med konsoler samt ett överljusfönster. Dörrbladet är ett modernt dito men med karaktär av en traditionell pardörr. Hela kompositionen flankeras av två mindre, högt hängda, fönster. Snickerier, fönster och dörr är vitmålade.

Taket är ett sadeltak med ett relativt stort taksprång försedda med kraftiga figursågade konsoler. Taket är täckt med tegel. Det södra takfallet har i ett senare skede försetts med ett taklyft med två låga sidohängda tvålufts-fönster.

De båda gavlarna har tillbyggnader. Åt väster en finns glasveranda uppbyggd på granitsplintar med stående fasspontpanel i fyllningarna, målade i byggnadens kulör och med de bärande delarna och fönstren i vitt. En balkong är uppförd på glasverandan, och den östra tillbyggnaden utgörs av ett garage med flackt sadeltak. Ett utanpåliggande trapphus finns åt gården

Övriga byggnader

Inne på gården finns två mindre förråd av trä med pulpettak varav det större är uppfört mot brandmuren i norr. Åt öster finns ett i senare tid uppfört garage infällt mot fastighetsgränsen i öster. Taket är belagt med tegeimiterande röd plåt

Övrigt

Trädgården avskärmas från gatan av garaget samt med ett plank mellan bygganden och grannfastigheten Krabban 5 åt väster. Gården har terrasseringar i granit samt är belagd med trädgårdsplattor, gräs och kullersten. Här växer bland annat fruktträd.

Senare ändringar

- fönsterbyte samt igensättning av fönster (okänt år)
- bygglov för ombyggnad till enbostadshus, eventuellt tillkom taklyften samtidigt (år 1982)
- skärmtak mellan grannfastigheten åt öster (år 1959)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Träpanel, fönstersättning samt fönsterutformning, snickerier kring fönster, entréparti, lövsågerier utmed takkant och konsoler.

Motivering

Ett av flera halvstora bostadshus uppförda i trä från tiden efter stadsbranden 1877 utmed Södra Bergsgatan. Byggnaden är mot gatan rikt försedd med snickerier och lövsågerier och är välbevarad från tillkomsttiden.

Speglar tidsperiod 1880-tal

Ursprunglighet 2–3

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 2–3

Fastighet: Krabban 5

Adress: Södra Bergsgatan 11

Byggår: slutet av 1870-talet

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 3:dje roten, ny nr 16, röd nr 12

Funktion: bostäder

Historik

Ett av flera hus som tillkom efter stadsbranden 1876.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd med stomme av timmer på en delvis synlig stengrund. Fasaden är klädd med ljusbeige plåtpanel.

Fönstren är vita pivåhängda med utformning liknande korspostfönster. Vindskivorna samt pardörren är rödmålade. Huvudentrén, vars omfattning består av bland annat pilastrar, kornischer och konsoler, döljs något av fasadplåten. En frontespis med balkong finns mot Södra Bergsgatan. Gårdsfasaden har en balkong och en halv så kallad Strömstadstrappa. Taket är täckt med rött lertegel.

Övriga byggnader

På gården finns två mindre uthus av trä och med tak belagda med pannplåt.

Övrigt

Parkering finns på gården med infart från Regeringsgränd.

Senare ändringar

– bygglov för balkong på östra gaveln (2010)

- bygglov för balkonger på södra och norra fasaden (1983 och 1991)
- del av dubbeltrappan på gårdssidan tas bort (okänt år)
- tilläggsisolering och fasadplåtsinklädnad. Fasaden förändras genom att några fönster och gesims tas bort (år 1978)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens grundkaraktär, dörrömfattning, fönstersättning och fönsterutformning.

Motivering

Ett av flera halvstora bostadshus uppförda i trä från tiden efter stadsbranden 1877 utmed Södra Bergsgatan. Byggnaden har efter tilläggsisolering, byte av fasadmateriäl samt fönster förlorat delar av karaktären från tillkomsttiden.

Speglar tidsperiod 1880-tal

Ursprunglighet 5

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 4–5

Rekommendationer

- byggnaden är sannolikt relativt väl bevarad under befintlig plåtfasad och kan sannolikt med enkla medel återställas till sin ursprungskaraktär.

Fastighet: Krabban 6

Adress: Södra Bergsgatan 15/ Östra Klevgatan 9

Byggår: slutet av 1870-talet

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 3:dje roten, nytt nr 12, rött nr 10, del av före detta tomt Krabban 3

Funktion: hotell/restaurang och butik i källarvåningen

Historik

En av flera byggnader uppförda efter stadsbranden 1876. Hotell har funnits i byggnaden sedan 1970- eller 1980-talet.

Beskrivning

Sockel/källarvåning av kvadersten med mindre fönster åt Södra Bergsgatan och en putsad sockel med skyltfönster åt Västra Klevgatan. Fasader av målad ljusröd fasspontpanel och vita snickerier och vattbräda.

Fönstren är sidohängda korspostfönster och dörren är försedd med lunettformat överljusfönster. Fönster och omfattningar är vitmålade och den grönmålade dörren har bland annat kannelyrer. Två dörrar av aluminium sitter i den öster fasaden, varan en är gulfärgad.

Mansardtaket med takkupor åt flera håll är belagt med ärggrön bandplåt.

Övriga byggnader

Gårdsfasaden har tillbyggnader vars funktion är bland annat servering ute och inne, förråd och garage. Uteserveringen består av ett däck med räcke i tryckimpregnerat trä.

Övrigt

Asfalterad gård med parkering. Gårdsplanen nyttjas gemensamt med fastigheten Krabban 3:1.

Senare ändringar

- ommålning /omfärgning (1995)
- den höga pardörren med fönster byts ut mot en mindre dörr (okänt år)
- bygglövs för påbyggnad och takkupor (1984)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Fasadklädsel, takform och takmaterial, fönstersättning och fönsterutformning samt dörrfoder.

Motivering

Ett av flera halvstora bostadshus uppförda i trä från tiden efter stadsbranden 1877 utmed Södra Bergsgatan. Byggnaden är relativt välbevarad från tillkomsttiden trots senare tiders tillbyggnader.

Speglar tidsperiod 1910-tal

Ursprunglighet 2–3

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 2–3

Kvarteret Långan

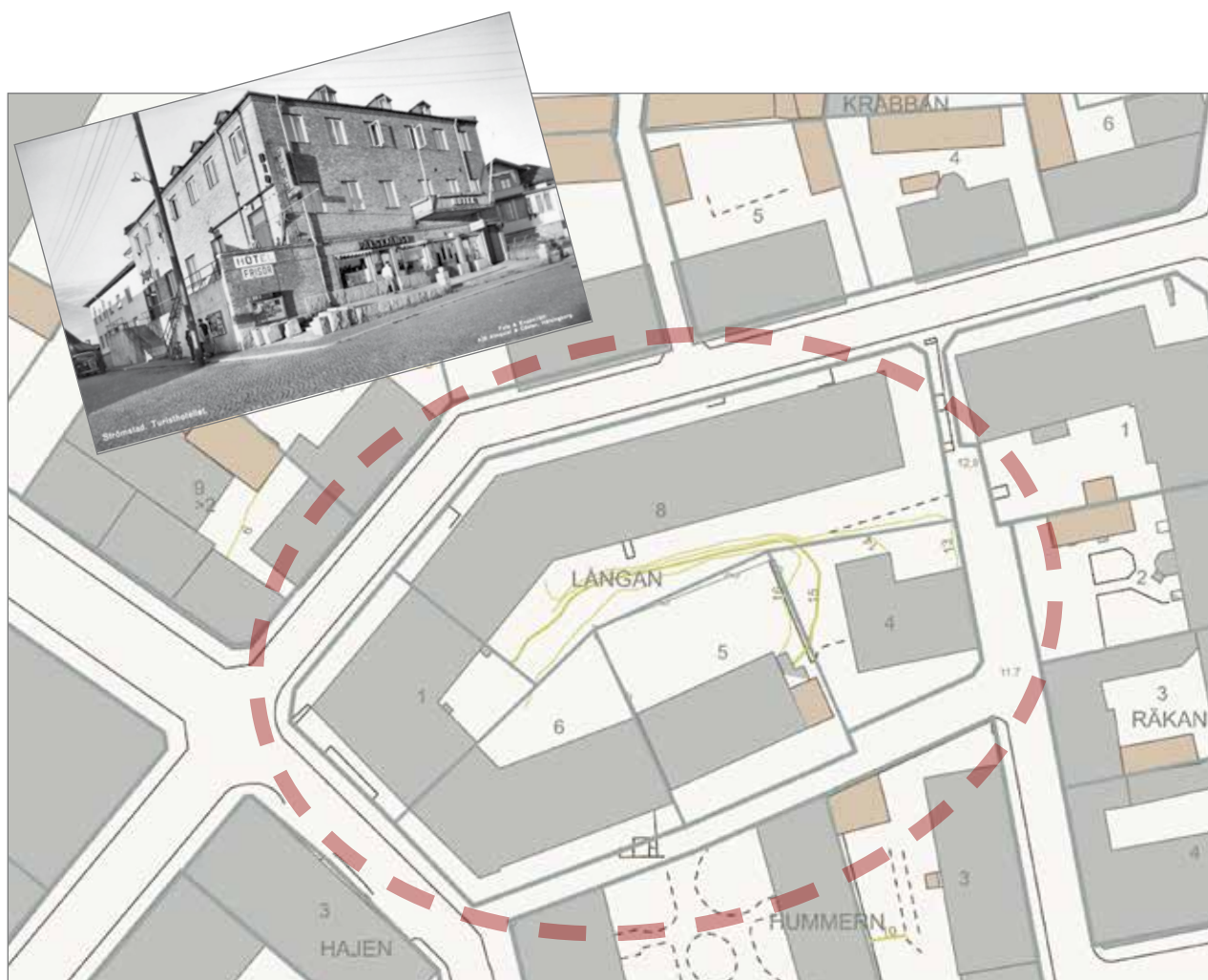
Området har i äldre tid benämnts Klocktornsberget. Under 1700-talets början låg här en av stadens väderkvarnar.

Efter krigstiden bebyggdes berget med mindre trähusbebyggelse. Upp emot höjden låg uthus och mindre gårdsbyggnader. Denna karaktär behöll området fram till 1876 års brand.

Efter branden reglerades området, och antalet tomter minskade. I norr kom Södra Bergsgatan att begränsa det nya kvarteret.

Vid en mindre brand som utbröt 1902, förstördes en byggnad i kvarterets östra del.

Norra delen av Klocktornsberget var efter 1876 års brand obebyggt ända in till början av 1950-talet. Därefter tillkom flertalet av husen inom kvarteret.

Fastighet: Långan 1

Adress: Västra Klevgatan 5A och Södra Bergsgatan

Byggår: början av 1950-talet.

Tidigare kvartersbeteckning/nr: –

Funktion: butik och bostäder

Historik

Byggnaden uppfördes som hotell, *Turisthotellet*, och biograf *Royal*. Bion drevs av Roy Lotsner. I byggnaden fanns även en klädaffär, *Kajson mode*.

Beskrivning

Byggnaden i vinkel är uppförd i fyra våningar, varav den nedre våningen innehåller butikslokaler och den övre våningen är indragen från vägglivet. Huset är uppfört i tegel och betongsten och mot Västra Klevgatan finns en synlig hög sockel av tuktad granit. Fasaden är klädd med beigefärgad plåtpanel med vita listverk i hörn och mellan våningarna i samma material.

Fönstren är i huvudsak helglasade pivothängda och med likaledes vit plåtomfattning. Den indragna övervåningen är klädd med vit plåtpanel. Taket är ett valmat tak täckt med rött tegel. Genomgång till gården finns från båda gatorna.

Byggnaden ligger indragen och förhöjd från gatulivet mest åt Södra Bergsgatan. Tre verksamhetslokaler, samtliga vetter ut mot Västra Klevgatan, har alla skyltfönster och dörrar i aluminium.

Övriga byggnader

Gårdsidan har flera tillbyggnader i samma stil som huvudbyggnaden.

Övrigt

Mot Södra Bergsgatan, ovanpå stödmuren, finns en terrass belagd med trädgårdsplattor. Även gården inom kvarteret är belagd med trädgårdsplattor.

Senare ändringar

–Bygglov för ombyggnad och ändring av hotellbyggnad till flerbostadshus, byte av balkonger (till FOGA-balkong), tilläggsisolering, diskussion om stödmur i hörnet Västra Klevgatan/Södra Bergsgatan (1983)

–Bygglov för soltak (1963)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Motivering

Byggnaden är påtagligt förändrad från tillkomsttiden vilket gör det svårt att utläsa ursprungsbyggnaden. Därför saknar byggnaden idag ett kulturhistoriskt värde.

Speglar tidsperiod 1950-tal

Ursprunglighet 5

Betydelse i stadsbilden 5

Övergripande antikvarisk bedömning 5

Fastighet: Långan 4

Adress: Domaregränd 1

Byggår: 1902–03

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 2:dra roten, rött nr 26

Funktion: kontor

Historik

Byggnaden är ursprungligen uppförd som arrestlokal 1902–03, och fungerade som sådan fram till 1919. Senare och fram till 1970-talet fungerade den som frikyrka under den lokala baptistförsamlingen Saron.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd i en och en halv våning. Den är byggd i tegel och på en sockel av kvadersten. Fasaderna är av spritputs och avfärgad i ljusgult medan fönsteromfattningar och listverk i fasaden är av slätputs och avfärgade i vitt.

Fönstren är samtliga moderna och de utmed långsidorna är segmentbågade och korsformade med fyra öppningsbara sidohända bågar. Övriga fönster, såsom de höga fönstren åt väster samt de lägre närmast kvadratiska fönstren på vindsplanet saknar spröjsindelning. Fönstren är genomgående grönmålade. Den östra gavvelröset har tre små spetsbågefönster intill varandra. En vit modern pardörr med överljusfönster finns åt söder. Övriga dörrar är också målade vita.

Taktäckning av rött betongtegel. Det södra takfallet är försett med fyra takfönster, och ett i det norra.

Utefter nästan hela den norra fasaden löper en tillbyggnad i form av en förlängning av takfallet. Enligt uppgift har den byggts i två etapper.

Övriga byggnader

—

Övrigt

En nödutgång i form av en utvändig trappa till andra våningen är belägen på västra gaveln.

Senare ändringar

- bygglov ges för en om- och tillbyggnad av kontorsfastigheten. Del av tillbyggnaden utefter den norra fasaden byggdes 2010
- bygglov ges för ombyggnad av planlösningen, och fem takfönster (2010)
- uppförande av nödutgång (2001)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens övergripande utformning som fasadmaterial och arkitektur, fönstersättning och fönsterutformning. Fasaderna åt söder och öster är de mest välbevarade.

Motivering

En mindre särpräglad byggnad med en specifik historia som arrestlokal och senare frikyrka. Byggnaden har en i huvudsak välbevarad exteriör från tillkomsttiden.

Speglar tidsperiod kring år 1900

Ursprunglighet 3

Betydelse i stadsbilden 3–4

Övergripande antikvarisk bedömning 3

Kvarter: Långan 5

Adress: Domaregränd 3

Byggår: 1945–1950

Tidigare kvartersbeteckning/nr: –

Funktion: Verksamhetslokal och bostäder

Historik

Byggnaden uppfördes på det tidigare obebyggda området högst upp på Klocktornsberget efter andra världskriget. I lokalerna har verksamheter bedrivits som tryckeri och plåtslageri.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd med en stomme av betong/tegel. Fasaden är i bottenvåningen putsad och avfärgad i en gråblå kulör medan övriga våningar är klädda med gul fasadplåt med vita lister. Fyra balkonger finns utmed gatufasaden med front av vit korrugerad plåt.

Fönstren är genomgående pivotfönster, utförda i aluminium och har en en indelning i tre parallella rutor åt gatan, samt kvadratiska enlufts-fönster åt gården. Dörrar av lackerad ek varav en är försedd med ett mindre entrétak. En gjuten trappa finns utmed det sydöstra hörnet med en modern pardörr med överljusfönster.

Taket är täckt med rött tegel.

Övriga byggnader

En tillbyggnad, i form av en snötäcka, på den östra gaveln klädd med gulmålad fasspontpanel och brunmålade dörrar.

Övrigt

Gården är terrasserad i två nivåer med trappa i granit mellan nivåerna. I övrigt en gräsmatta samt träd och buskar. En asfalterad gång leder till det två entréerna.

Senare ändringar

- bygglov för ombyggnad av verkstadslokal till kontorslokal samt om- och tillbyggnad av balkonger (2011)
- bygglov för tillbyggnad av förråd/sopprum (1987)
- bygglov för fasadändring – tilläggsisolering och plåtfasad (1983)
- bygglov för nybyggnad på fastigheten (1945)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Fönstersättning och fönsterutformning.

Motivering

Byggnaden är relativt förändrad från tillkomsttiden men har bevarat dess grundstruktur i fönstersättning, fönsterutformning och entréer.

Speglar tidsperiod 1950

Ursprunglighet 4

Betydelse i stadsbilden 4

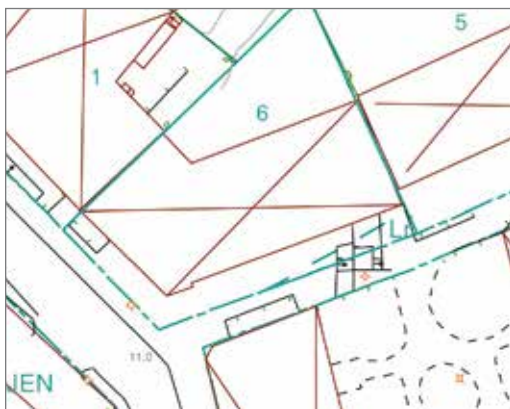
Övergripande antikvarisk bedömning 4

Rekommendationer

Byggnadens ursprungskaraktär till delar återskapas genom att:

- plåtfasaden ersätts med en putsad fasad
- fönstren flyttas ut i liv med ytterväggen

Fastighet: Långan 6

Adress: Västra Klevgatan 7

Byggår: slutet av 1980-talet

Tidigare kvartersbeteckning/nr: –

Funktion: verksamhetslokaler och bostäder

Historik

På fastigheten stod tidigare ett trähus i 1 ½ plan som uppfördes 1877. Byggnaden var försedd med frontespis och glasveranda på den västra fasaden och två gavlar på den östra. Byggnaden hade också korspostfönster med rikt ornamenterade omfattningar och bandplåt på taket. Den befintliga byggnaden uppfördes efter det att den tidigare byggnaden rivits 1986.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd i vinkel i fem våningar varav den nedre är i souterräng och den övre våningen är indragen från fasadlivet. Sockelvåningen är spritputsad med slätputs kring fönster samt avfärgad i vitt och den indragna översta våningen är klädd med vit fasadplåt och övriga våningar är klädda med brunmeleat fasadtegel. Våningsplanen i tegel har på delar av byggnaden indragna balkonger samt trekantiga burspråk. Balkongerna har fronter av plåt och glas.

Byggnaden har loftgång åt gården i de tre mellersta våningsplanen i byggnadskroppen som vetter åt söder. Panelen i dessa tre våningsplan är en lockpanel.

Fönstren är genomgående pivotfönster, men uppdelade med spröjs eller poster. I hörnet Domaregatan och Västra Klevgatan finns en indragen entré.

Taket är belagt med röd plåt.

Övriga byggnader

–

Övrigt

–

Senare ändringar

- bygglov för förändrad byggnadshöjd och takfot (1990)
- bygglov för nybyggnad av flerbostadshus (1986)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

–

Motivering

Ett större modern bostadshus, karaktäristiskt för sent 1900-tal.

Speglar tidsperiod 1980-tal

Ursprunglighet 1

Betydelse i stadsbilden 4

Övergripande antikvarisk bedömning –

Fastighet: Långan 8

Adress: Södra Bergsgatan 6A, 6B, 8A, 8B

Byggår: 1947–1950-talet

Tidigare kvartersbeteckning/nr: Långan 2, Långan 3, Långan 8 och Långan 9

Funktion: verksamhetslokaler och bostäder

Historik

I byggnaden har tidigare funnits lokaler för Skatteverket, en redovisningsbyrå samt en TV-butik.

Beskrivning

Byggnaden är delvis uppförd i två fulla våningar och med inredd vind. I delar av huset finns källarvåning. Byggnaden är sannolikt byggd i murad betongsten. Sockeln är slätputsad och färgad grå, och fasaden är klädd med korrugerad fasadplåt. Plåtpanelerna är i två kulörer där den ljusare nyttjas mellan fönstren för att skapa en horisontell indelning av fasaden. Balkongerna är försedda med plåtfronter på båda långsidorna liksom för den östra gaveln där fronterna är rundade och ansluter till ett burspråk.

Fönstren är vita pivåfönster i trä och entrédörrarna är moderna och utförda i aluminium.

Taket är ett sadeltak belagt med rött tegel och försett med tre större och fem mindre taklyft.

Övriga byggnader

–

Övrigt

Byggnaden ligger indragen och förhöjd från gatan med följd att här finns uteplatser på stödmurar. Gårdssidan är i huvudsak belagd med asfalt mellan byggnaden och det berg som kommer i dagen. En altan/trädäck finns på en mindre yta.

Senare ändringar

- ändring av bygglov från 1988. Vindslägenheter minskas för att rymmas under befintlig takkonstruktion (1992)
- bygglov för ombyggnad av flerbostadshus (1988)

– tilläggsisolering samt plåtbeklädnad (1978)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

–

Motivering

Byggnaden är relativt förändrad från tillkomsttiden men har bevarad grundstruktur i fönstersättning etc.

Speglar tidsperiod 1950-tal

Ursprunglighet 5

Betydelse i stadsbilden 5

Övergripande antikvarisk bedömning 5

Rekommendationer

Upplevelsen av den ursprungliga byggnaden skulle förstärkas om:

- plåtfasad byttes ut mot en putsad fasad
- fönstren sätts i liv med ytterväggen

Kvarteret Lärkan

Området blev troligen bebyggt under 1700-talets senare del. Ett av de största husen under det tidiga 1800-talet var det så kallade Paepke-huset. Under 1800-talet låg emot kyrkogården den så kallade Bovallsdammen.

Vid 1876 års brand avbrändes en del av kvarterets västra bebyggelse. Fastigheterna återuppfördes dock snabbt.

Under 1970-talet fanns ett tryck på en totalsanering av fastigheten Lärkan 3 (Paepkehuset) men hotet avväjdes. En del av uthusen på fastigheten har rivits men här har även skett viss komplettering.

Fastighet: Lärkan 1

Adress: Norra Kyrkogatan Östra Klevgatan

Byggår: mellan 1877 och 1880

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 2:dra roten, del av tomt 26, röd 32

Funktion: bostad och butik i källarvåningen

Historik

Tomten övertogs 1878, efter 1876 års brand, av förre kustvakten Hans Magnus Mattsson, vilken lät bebygga tomten med det hus som finns idag. Byggnadslovet beviljades i december 1876 och den som gjort ritningen var handlanden mm Magnus Björkman.

Beskrivning

Byggnaden har en utformning som i stor motsvarar flera hus hus invid Södra Bergsgatan. Byggnaden är uppförd i souterräng i en och en halv våning med butikslokaler i souterrängvåningen och bostadshus i övriga delar. Sannolikt har byggnaden haft en källare i sten som ersatts till delar av murverk i betongsten som putsats med slätputs och avfärgade i två grå nyanser. Resterande del av huset har en stomme av timmer och utvändigt klädd med vit plåtpanel. Byggnaden har tidigare haft en stående profilerad locklistpanel.

Fönstren är i sockelvåningen skyltfönster och välvda upptill och dörren är i aluminium. Övriga fönster är dels nytillverkade sidohängda korspostfönster, dels tvåluftsfönster med bred spröjs upptill i gavelröstena.

Utmed båda långsidorna finns frontespiser med balkong framför. Åt gatusidan stöttas balkongen av konsoler med lövsågerier. Taket är ett sadeltak belagt med rött tegel.

Den västra fasaden har i bottenvåningen en stor neonskylt med texten *Strömstads optiska* ovanför entrén till butiken.

Övriga byggnader

På gården finns två byggnader i vinkel med varandra som om byggts till gäststuga/förråd/garage. Tillbyggnaden i norra änden är försedd med pulpettak och är sammanbyggd med gårdsbyggnaden till fastigheten Lärkan 2. Den andra har ett sadeltak. Samtliga tak är belagda med lertegel. Vinkelbyggandens baksida, mot fastighet Lärkan 3, har en sentida muralmålning (se Lärkan 3).

Övrigt

En stödmur i granit parallell med bostadshusets framkant har uppfört för att ta upp nivåskillnaden mellan den tillhörande gården och den platsbildning och parkeringsplats som finns nedanför.

Senare ändringar

- tilläggsisolering samt ny fasad av plåt på bostadshuset (1973)
- bygglov ges till frontespiser på bostadshuset, en på vardera takfallet (1970)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara:

Byggnadens övergripande utformning, fönstersättning, fönsterutformning och balkongkonsoler.

Motivering

Ett av flera halvstora bostadshus uppförda i trä från tiden efter stadsbranden 1877. Byggnaden har efter tilläggsisolering, byte av fasadmateriel och av fönster förlorat delar av sin karaktär från tillkomsttiden.

Speglar tidsperiod kring år 1880

Ursprunglighet 3

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 3

Rekommendationer

- byggnaden är sannolikt relativt väl bevarad under befintlig plåtfasad och kan formodligen med enkla medel återställas till ursprungskaraktären.

Fastighet: Lärkan 2

Adress: Norra Kyrkogatan 2

Byggår: mellan 1877 och 1880

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 2:dra roten, del av tomt 22, del av röd 32

Funktion: bostadshus

Historik

Tomten övertogs 1878 efter 1876 års brand av förre kustvakten Hans Magnus Matsson. Han sålde 1892 vidare till änkan Anna Maria Hansson som i sin tur sålde till skorstensfejare Karl Aspegren 1895. Uppgifterna går isär kring huruvida huset klarade branden 1876 och om huset därmed är från 1860 talet eller om huset brann ner och återupbyggdes efter branden.

Beskrivning

Huset är uppfört på enkel bredd och i timmer på en sockel av tuk-tad sten och kvaderhuggen granit direkt på berget. Fasaden är klädd med profilerad locklistpanel och målad i ljus grön kulör (mintgrön).

Fönstren är sidohängda med korspost. Fönsterfodren är åt gatan och åt gaveln i väster försedda med rikt utsmyckade överstyckena med konsoler och dekorationer samt även med profileringar i understyckena. Åt gården är fönsteromfattningarna diskretare med enbart profileringar. Vindsvåningen markeras med en profilerad gesims i trä och under tak utmed långsidorna finns liggande mezzaninfönster. Byggnaden är försedd med två dörrar, varav en pardörr, med bred profilerad omfattning och kornischer. Listverk, vindskivor, fönster och dörrar är samtliga vitmålade.

Taket är ett sadeltak täckt av rött lertegel. Den östra fasaden utgörs av putsad och vitfärgad brandmur med röd plåtavtäckning på krönet.

Övriga byggnader

Åt grannfastigheten i söder finns en gårdsbyggnad, sannolikt uppförd som avträde, förråd samt brygghus och byggd med ett pulpettak. Den är byggd i resvirke och dess pärlspontpanel är målad i samma kulör som huvudbyggnaden. De tre enkla bräddörrarna åt gården är målade i en mörk grön nyans.

Övrigt

Liten grästäckt trädgård med buskar som omgärdas med ett vitmålade plank.

Senare ändringar

–

Kultuhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadernas övergripande karaktär, fasadutformning, fönsterutformning och fönstersättning, originalfönster, snickeridetaljer såsom foder och lister, den putsade stengrunden åt Södra Kyrkogatan, gårdshusets utformning.

Motivering

Ett mindre bostadhus från tiden kring stadsbranden 1877 som har väl bibehållen karaktär och originaldetaljer.

Speglar tidsperiod 1880-tal

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 2

Fastighet: Lärkan 3

Adress: Norra Kyrkogatan 4

Byggår: 1830-talet

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 2:dra roten, tomt nr 31.

Funktion: församlingshem, samlingslokaler

Historik

Tomten uppläts år 1787 åt rådmannen Magnus Ek som hyrde ut till bagare J. C. Biesterfelt som här drev bageri i varje fall åren 1788–1791. Christopher Norberg som övertog gården 1810 sålde 1816 till den tyskländsfödde bagaren Johan Daniel Jacob Paepke, därav namnet *Paepkegården*, vilken fortsatte med bageridriften. Paepke uppförde 1837 en ny mangårdsbyggnad samt ett antal förråds- och uthusbyggnader på fastigheten. Fram till 1950-talet beboddes huset av anhöriga till Paepke. Vid 1960- och 1970-talen var byggnaden förfallen och starkt rivningshotad. Strömstad församling valde, såsom ägare, efter påtryckningar att bevara byggnaden och genomförde en upprustning och ombyggnad av lokalerna för kyrkans verksamhet. Sedan 1979 har den fungerat som församlingshem.

Beskrivning

Byggnad är uppförd i 1 ½ plan och har sockel av granit och med en stomme av timmer. Fasaden är klädd med profilerad locklistpanel. Panelen är målad i en bruten vit kulör och snickerier i en mörkröd kulör. Vindsvåningen markeras av en gesims, långsidornas liggande fasspontpanel och mezzaninfönster.

Karaktäristiskt för huset är de många spröjsade mezzaninfönstren utmed norra långsidan, de små runda fönstren upptill i båda gavelfälten liksom de små lunettfönstren som flankerar vindsfönstret på östaveln. För övrigt främst vita sidohängda korspostfönster.

Entrépartiet, mitt på den norra långsidan, har en dubbel fritrappa, en så kallad *Strömstadstrappa* med sidor och trappsteg av huggen granit. Ledstängerna är i äldre smidesjärn. Ingången till källaren leder genom ett valv i trappa från gatan. Entrédörren är en hög pardörr med ett överljusfönster ovan. Dörrens foder utgörs av kraftiga pilastrar som bär upp en profilerad bred kornisch.

Taket är ett sadeltak belagt med enkupigt tegel. Åt gården finns två takkupor.

Övriga byggnader

I vinkel utefter Klockaregatan ligger en sentida tillbyggnad kallat *Stallet*, och benämndns efter funktionen av dess föregångare på platsen. Det nuvarande huset är ritad av Arkitektbyrå Arne Nygård. Delar av byggnaden, den östra långsidan, är uppförd med sockel och delar av fasaden i huggen granit från ett närbeläget nedlagt

stenbrott. Övriga delar, såsom gavelrösten och övriga fasader, är klädda med lockpanel målad i falurött.

Taket är ett sadeltak belagt med enkupigt lertegel. En förbindelsegång av glas binder ihop *Stallet* med *Paepkegården*.

Övrigt

Gårdsplanen består dels av en parkering dels av gräsmattor, varav en med häck utefter två sidor.

På en brandmur utmed baksidan av gårdshuset tillhörande fastigheten Lärkan 1, som vetter mot Paepkegårdens gård och parkering finns en stor muralmålning med scener ur Strömstad kyrkas historia. Målningen är utförd av Kjell Borg 1993, renoverad av honom 2002.

Senare ändringar

- bygglov för ombyggnad (1996)
- ritningsförslag på en tillbyggnad till Paepkehuset utefter Klockaregatan (1977)
- förslag till hur byggnaden kan anpassas för kyrkans behov, eventuellt en nybyggnad (1977)
- byggnaden bedöms vara i ett dåligt skick (1976)
- ansökan om rivningslov (1973)
- ansökan om rivningslov för att utvidgning av kyrkoparken och parkering (1968)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Den övergripande utformningen, fasad med stående och liggande panel, fönstersättning och fönsterutformning, entrépartiet samt trappan åt Norra Kyrkogatan, foder samt listverk och den oputsade stengrunden.

Motivering

Paepkegården är en av de äldsta till karaktären bevarade byggnaderna i staden och genom sin storlek och tidsprägel en framträdande byggnad i staden. Byggnaden är till delar välbevarad från tillkomsttiden, men vittnar även om förändringar under det tidiga 1900-talet. Tillbyggnaden är återhållsamt gestaltad och skapar ett stort mervärde för miljön.

Speglar tidsperiod 1830-tal

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 1–2

Fastighet: Lärkan 4

Adress:

Byggår: kyrkan stod färdig 1820 och tornet två år senare

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 2:dra roten, tomt 12a

Funktion: församlingskyrka

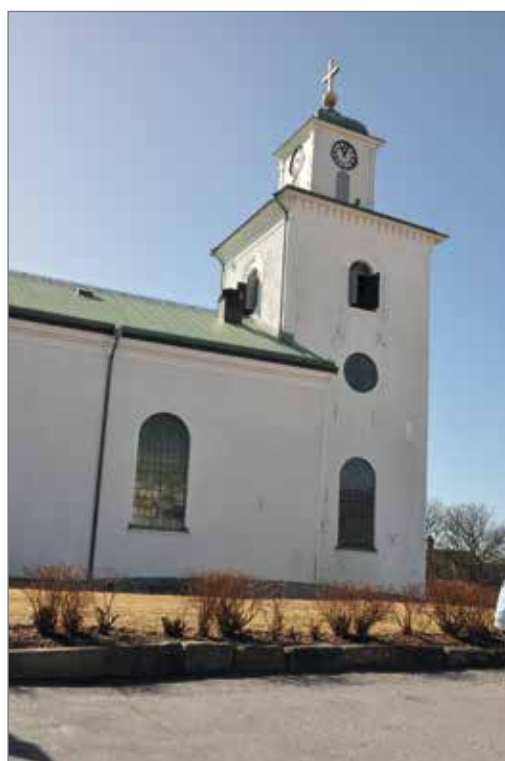
Historik

1674 fick staden rätt att bryta sig ur Skee och man bildade då ett eget pastorat. Den första kyrkan uppfördes i trä i korsform, troligen något väster om den nuvarande. Kyrkan blev hårt åtgång- en av krig och fuktskador på 1700-talet. 1730 utdömdes den av konsistoriet i Göteborg. En ny kyrka i sten stod klar 1762, men denna förstördes vid en brand 1816. Den nuvarande kyrkan började byggas 1817 och stod färdig med torn år 1822. Ritningarna var upprättade av J. W. Gjerss.

Beskrivning

Kyrkan består av ett långhus med halvrunt, något indraget kor i öster samt torn i väster. En sakristia tillbyggdes åt norr, 1925 efter ritningar av arkitekt Nils G. Johansson.

Ytterligare beskrivning av kyrkan och dess omgivning finns att tillgå i Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister (www.raa.se).

Kvarteret Måsen

Området bebyggt redan under 1600-talet. I norr låg torget, och bebyggelsen ut emot detta fick en representativ prägel. Ned emot saltsjön låg bodar och magasin.

Under 1800-talet beboddes området av flera handelsmän och sjökaptener. Branden 1876 kom inte att beröra området, men den utfyllnad och kajläggning som skedde vid Bukten innebar att en gata anlades utmed sjön.

Under början av 1900-talet aktualiserades frågan kring breddning av Parkgatan. På 1920-talet revs kvarterets östligaste byggnad och Parkgatan erhöll sin nuvarande bredd. Mot sjön låg tidigare Strand Hotell (uppfört på 1870-talet), som brann ner 1931.

Alltmer har kvarteret, allteftersom trafiken tätat, kommit att bli en refug mellan genomfartsleder vid infarten till centrumkvarteren. Kvarteret har till delar förändrats genom rivning samt förtätning under 1980-talet.

Kvarter: Måsen 2

Adress: Karlsgatan 4 och Strandpromenaden 13 (Parkgatan)

Byggår: Hus mot Karlsgatan 1860-talet, ombyggt 1970-tal

Hus mot Strandpromenaden 1990-talet

Tidigare fastighetsbeteckning: 1:a roten, tomt 58

Funktion: butikslokaler och bostäder

Historik

Byggnaden utmed Karlsgatan är från 1800-talets mitt men har byggts om i flera skeden. Byggnadens exteriör har förändrats med åren. Bland annat har korspostfönstren bytts ut mot de befintliga perspektivfönstren. Även interiört har ombyggnader skett.

På den södra delen av fastigheten låg vid den senaste inventeringen på 1970-talet, en hörnbyggnad vilken var mindre än den nuvarande och försedd med fasad i eternit och med stora fönsteröppningar. Petterssons kläder som driver affärslokalen har funnits i huset sedan 1950-talet men här har även funnits leksaksaffär.

Beskrivning

Hus mot Karlsgatan 4

Byggnaden är uppförd med en stomme av resvirke och liggstimmer på en låg stensockel. Övervåningens fasad är klädd med locklistpanel samt målad i gråblå kulör. Fönstren på denna våning är närmast kvadratiska pivåfönster glest fördelade över fasaden. Nedervåningen karaktäriseras av stora skyltfönster, avdelade av karmar och foder av lackad ek. Entrén med stora glasdörrar ligger indragen från fasadlivet. Våningarna avdelas av ett kraftigt utskjutande skärmtak klätt i gråblå plåt.

Takkanten och takfoten är inklädda av plåt med fasadens kulör. Taket är täckt med betongpannor i brunröd kulör.

Hus åt Strandpromenaden

Byggnaden är uppförd i tre våningar med inredd vindsvåning och med en stomme av betong. Fasaderna är klädda med en gråblå locklistpanel med vertikal hörnlistor och horisontella våningsskiljande väggband i en mörkare gråblå nyans.

Fönstren är sidohängda vitmålade korspostfönster med foder i en kulör som väggbanden. Gatufasaden har tre frihängande balkonger med räcken av spjalverk. Sadeltaket är belagt med rött lertegel. På taket finns ett flertal mindre takkupor med plåttäckt tak.

Entrén till lägenheterna är infälld i ena hörnet och utmed en del av fasaden finns butiksfönster.

En garageport finns i den västra delen på söderfasaden för inlastning till verksamheterna i huset.

Övriga byggnader

Fastigheten är bebyggd från gata till gata med en gårdsbyggnad.

Övrigt

Senare ändringar

– byte av fönster i övervåningen utmed Karlsgatan (år 1977)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Den övergripande prägeln i norrfasaden från ombyggnaden på 1970-talet med glasad nedervåning med karmar i ek samt baldakinen utmed gatufasaden

Motivering

Byggnaden har åt Karlsgatan i norr omgestaltats i funktionalistisk anda. Den senare förändringen av övervåningen har inneburit att byggnaden till stor del förlorat sin koppling till sitt ursprung likväl som till sin funkisprägel.

Speglar tidsperiod 1950-tal och framåt

Ursprunglighet 5

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 4

Rekommendationer

– ett återställande av fasad och fönstersättning och fönsterutformning för övervåningen till den som var före ombyggnaden 1977.

Kvarter: Måsen 3

Adress: Karlsgatan 6–Uddevallavägen

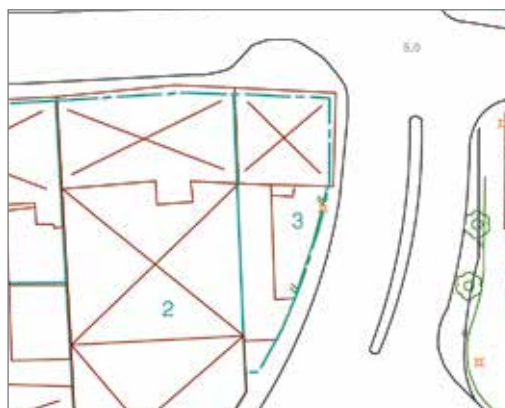
Byggår: Sannolikt från tidigt 1800-tal.

Tidigare fastighetsbeteckning: 1:a roten, tomt 57

Funktion: butikslokaler och bostad

Historik

Byggnaden är troligen uppförd i början av 1800-talet och därefter påbyggd under 1800-talets senare del. Den är tillbyggd i söder under 1990-talet.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd med stomme av liggande och stående timmer på en låg sockel av natursten. Fasaden är klädd med ljusgul stående locklistpanel och vita snickerier. Bottenvåningen åt Karlsgatan försedd med stora skyltfönster medan fönstren på våningen över är moderna pivåhängda fönster utformade att likna korspostfönster samt med moderna släta foder med överstycke. Vindsplanet markeras med mezzaninfönster, mot Karlsgatan. Sadeltaket har två takkupor åt Karlsgatan samt en bredare taklätta åt gården och är belagt med tvåkupigt tegel.

En större sentida tillbyggnad finns utmed Parkgatan, uppförd med betongstomme och låg sockelvåning och två våningar klädd med locklistpanel. Fasaden är målad i motsvarande gula kulör som mot Karlsgatan och med vertikala lister i vitt. Fönstren är till merparten pivåfönster med utformning liknande treluftsfönster. En balkong finns mot Uddevallavägen. Taket är täck med betongtegel och försett med fyra plåtklädda takkupor. Mellan det äldre huset och det yngre finns en förbindande, från gatan indragen, huskropp. Ett plank med entré till denna finns ut mot Uddevallavägen.

Senare ändringar

–

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Den övergripande fasadutformningen på långsidan åt norr samt åt gaveln åt öster, fönstersättning och fönsterutformning åt dessa sidor.

Motivering

Byggnaden speglar i sin norrfasad den utformning den fick under andra halvan av 1800-talet men är delvis omgestaltad sedan dess.

Speglar tidsperiod 1890-tal

Ursprunglighet 3

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 3

Kvarter: Måsen 5

Adress: Karlsgatan 2

Byggår: under 1800-talets första hälft

Tidigare fastighetsbeteckning: 1:a roten, del av tomt 60 samt 59, Måsen 1A samt del av 1B

Funktion: verksamhetslokaler, kontor och bostäder

Historik

Enligt tradition skall huset ha tillkommit under 1600-talet och skall ha skadats av beskjutning under det stora nordiska kriget 1717, då staden anfölls av den dansk-norska flottan under ledning av Peder Tordenskjold. Byggnaden är sedan tillbyggd och fått sin nuvarande prägel efter om och tillbyggnader under 1800-talets senare del. Fastigheten ägdes under början och mitten av 1900-talet av familjen Krohn som här drev juvelerarbütiik och huset gick då under smeknamnet *Kronjuvelen*. Fastigheten inköptes 1987 av Contecton arkitekter AB, som inredde vindsvåningen till arkitektkontor.

Beskrivning

Byggnaden är belägen i hörnet Badhusgatan–Karlsgatan i två fulla våningar med en inredd vind. Byggnaden är uppförd i timmer på en naturstensgrund. Fasaden är klädd med gulmålad stående locklistpanel. Byggnaden är rikligt försedd med snickerier, framförallt åt gatufasaderna åt norr och åt väster, däribland horisontella profilerade väggband mellan våningsplanen försedd samt konsoller med lövsågerier under tak.

Fönstren är korspostfönster som finns tätt placerade på andra våningen. Dessa fönster har breda profilerade foder samt höga överstycken (kornischer) med snickerier. Bröstningen under varje fönster är markerade med slätpanel samt en infällning med diamantsnitt.

Fönstren på bottenvåningen åt gatan är modernare butiksfönster. Under tak finns låga vindfönster, så kallade mezzaninfönster. Den stora entrén ligger mitt på fasaden markerar tillsammans med balkongen ovanför mittpunkten. Dörren är försedd med rikt utsirat foder formade som balusterdockor på var sida om dörren. Entrén är försedd med överljusfönster och karaktäriseras i övrig av de fina lövsågerier som bär upp den ovan belägna balkongen.

De två balkongerna åt västersidan liksom de åt gården är samtliga sentida och även de är uppburna av konsoller med lövsågerier. Längst in mot gården finns inglasade balkonger och mitt på denna sida finns ett glasat utanpåliggande hisschakt. Taket är ett sadeltak med kraftigt taksprång samt belagt med röda takpannor. På taket finns några takkupor på vardera takfallet.

Övriga byggnader

I vinkel med huvudbyggnaden ligger en mindre tvåvåningsbyggnad med gul locklistpanel, vita snickerier och ett snedtak. Byggnaden delas på längden, och hör till de två fastigheterna Måsen 5 och Måsen 6.

Övrigt

Ett högt staket bestående av granitstolpar kombinerat av räckenverk av vitmålade brädor finns mot trottoaren på Badhusgatan. Gården är dels stensatt med kullersten och dels grästäckt

Senare ändringar

- tillbyggnad av en mindre byggnad med lägenheter tillsammans med fastighet Måsen 6 utmed tomtgränsen till fastighet Måsen 2. (okänt år)
- två balkonger åt söder, gårdsfasaden (okänt år)
- bygglov för flera taklyft (okänt år)
- bygglov för hisschakt (okänt år)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Den övergripande fasadutformningen åt norr samt åt väster, fönstersättning och fönsterutformning, listverk och foder, snickerier i entrépartiet, balkong åt norr med figursågade konsoller

Motivering

Byggnaden är en av de större trähusen från 1800-talets senare del. Norr och västfasaderna är rikt dekorerade och välbevarade medan gårdsrummet kompletterats kraftigt under 1900-talets slut.

Byggnaden är därtill till delar ett av de äldsta byggnaderna i staden.

Speglar tidsperiod 1880–90-tal

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 2

Kvarter: Måsen 6

Adress: Strandpromenaden 9–Badhusgatan

Byggår: 1880

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 1:a roten, del av tomt 59 samt 60, Måsen 1B.

Funktion: restaurang, verksamhetslokaler och bostäder

Historik

Byggnaden uppfördes kring år 1800. Enligt traditionen skall författaren Selma Lagerlöf ha bott i huset under en kort tid. I huset har funnit Christanssons järnhandel, *Knösset*, samt Rosengrens kemikalieaffär.

Beskrivning

En vinkelbyggnad belägen mot dels Badhusgatan, dels den platsbildning med parkering som finns mellan Badhusgatan och Uddevallavägen. Byggnaden är uppförd i två fulla våningar med inredd vind, åt väster med tre fönsteraxlar, och nio åt det öppna torget i söder. Grunden är av huggen granit och byggnadsstommen är av liggtimmer. Fasaden är klädd med gulmålad stående locklistpanel och snickerierna och listverk är vita. Fasaden delas upp av vågräta väggband med tandprofiler och vindsvåningen är markerad med mindre fönster, så kallade mezzaninfönster.

Fönstren i andra våningen är genomgående korspostfönster medan fönstren i bottenvåningen är butiksfönster utan spröjsindelning. Fönstren i båda våningarna har breda profilerade omfattningar och överstyckena är formade som kornischer med ornamentering i relief.

Byggnaden har åt sydväst ett avfasat hörn till vilken entrén är förlagd. Dörren är en modern pardörr. Ovanför entrén liksom på ytterligare två ställen utmed söderfasaden finns balkonger, burna av konsoler samt med räckverk med lövsågerier. Sadeltaget har takkupor på det södra takfallet och är belagt med rött tegel. Gårdssidans fasad präglas av loftgångar i vitmålat trä för angoring till lägenheterna i vån 2 och 3.

Övriga byggnader

I vinkel mot huvudbyggnaden mot fastigheten Måsen 2 ligger ett mindre tvåvånings bostadshus med gul locklistpanel och vita snickerier och ett snedtak. Byggnaden är delad på längden, och hör till de två fastigheterna Måsen 6 och Måsen 5.

Ett mindre förråd/uthus med papptäckt pulpettak finns på gården färgsatt i samma kulörer som de övriga byggnader.

Övrigt

Mot gatan finns ett vitmålat lågt plank i trä med bärande stolpar i granit. Gården är asfalterad och omkring en tredjedel av gården täcks av ett trädäck.

Senare ändringar

- tillbyggnad av mindre byggnad utmed tomtgräns mot Måsen 2 innehållande lägenheter och sammanbyggd med motsvarande på granntomten Måsen 5 (okänt år).
- uppförande av loftgång (okänt år)

– större taklyft som inkluderar en balkong samt en utvändig entré (okänt år)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att berya

Den övergripande utformningen åt söder och väster, det artikulerade hörnet åt sydväst med entré och balkong, fönstersättning och fönsterutformning, listverk och foder, den östra balkongen på sydsidan.

Motivering

Byggnaden är en av de större trähusen från 1800-talets senare del. Söder- samt västfasaderna är rikt dekorerade och välbevarade medan gårdsrummet kompletterats kraftigt under 1900-talets slut.

Speglar tidsperiod 1880-tal

Ursprunglighet 3

Betydelse i stadsbilden 3

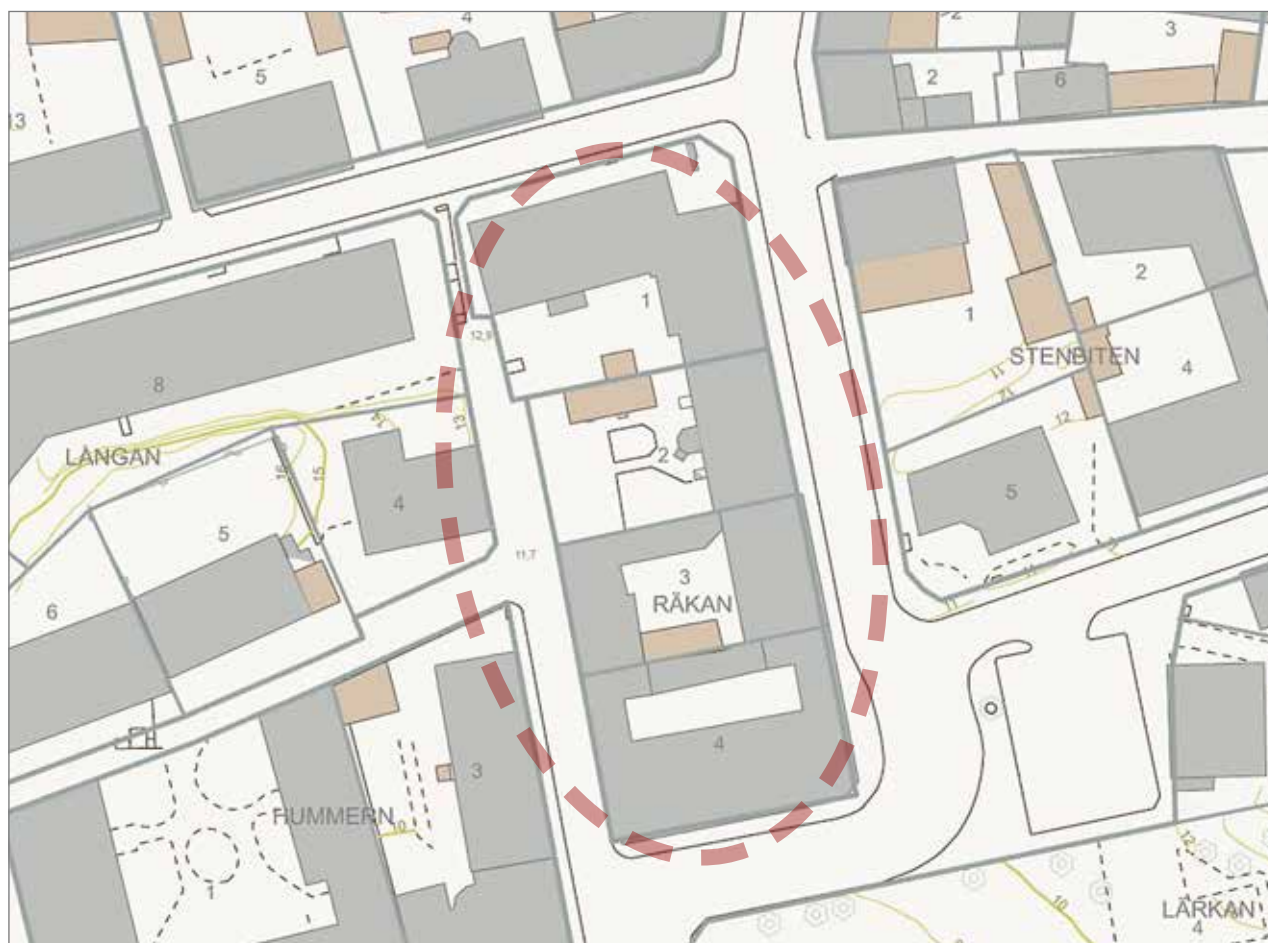
Övergripande antikvarisk bedömning 2

Kvarteret Råkan

Före 1876 års brand bestod kvarteret av mindre trähusbebyggelse utmed den gata som ledde från kyrkan till Strömsån. Områdets östra del var obebyggd och innehöll troligen kålgårdar.

Efter branden reglerades området kraftigt och ett rektangulärt kvarter bildades. Östra Klevgatan tillkom och bildade tillsammans med Norra Kyrkogatan kvarterets »framsida«. År 1902 förstördes kvarterets södra delar. Här återuppbyggdes dock fastigheten samma år.

Kvarteret Råkan präglas än idag av en väl sammanhängande gatubild i öster och söder, samt gårdshus in emot Polisgatan.

Fastighet: Råkan 1

Adress: Östra Klevgatan 7–Södra Bergsgatan

Byggår: 1999

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 2:dra roten, tomt nytt 21, röd 27

Funktion: butik/er och bostäder

Historik

På fastigheten stod tidigare Centralhotellet, uppförd efter branden 1876. Byggnaden revs under 1990-talets senare del för att bereda plats för dagens byggnad.

Beskrivning

Vinkelbyggnad uppförd i den kraftig sluttning utmed hörnet Östra Klevgatan/Södra Bergsgatan med två respektive tre våningar med vind och källare åt gatan. Åt den avplanade innergården saknas källarvåningen. Byggnaden uppförd med en stomme av betong

Sockelvåningen är delvis kvaderstensputsad och infärgad i en grå nyans medan övriga fasader är putsade med en modern grov gul ädelputs i samt med slätputs i takgesims, fönsteromfattningar och utmed hörnen.

Fönstren är moderna pivåhängda aluminiumfönster i första och andra våningen med en spröjsindelning liknande den för ett korspostfönster. Balkonger finns såväl åt gården som åt gatan och har räckverk i smide. I hörnet Östra Klevgatan och Södra Bergsgatan finns en öppen plats genom att ena byggnadskroppen är indragen. Taket är ett sadeltak täckt av rött tegel.

Övriga byggnader

En mindre gårdsbyggnad finns utmed tomgränsen mot fastighet Råkan 2. Den är uppförd i trä och med liggande ljusst målad panel. Den är försedd med ett brant pulpettak.

Övrigt

Gården är mot Polisgatan öppen och plan och belägen nedsänkt från gatan. Markytan är täckt med trädgårdsplattor och här finns några planterade träd.

Senare ändringar

–

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

–

Motivering

En modern byggnad uppförd i ett framträdande läge som i viss utsträckning, vad gäller volym och karaktär, anspelar på husets föregångare och med ett äldre formspråk.

Speglar tidsperiod 1990-tal

Ursprunglighet –

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning –

Fastighet: Råkan 2

Adress: Östra Klevgatan 5/Polisgatan

Byggår: 1880–83

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 2:dra roten, tomt nytt 23, röd 28

Funktion: kontor och bostäder

Historik

Uppfördes av bryggare Olof Syfvertsen år 1878 efter att han år 1877 inköpt tomten. Efter dennes död 1880 blev hans änka ägare varefter det 1909 kom i familjen Syfvert Johnsens ägo och var så fram till för 1990-talets mitt då det då försålles efter en omfattande reovering. I byggnadens andra våning startade den kaféverksamhet som senare blev »Kaffedoppet« och som sen flyttades till Bukten. I huset har även legat Karlssons urmakeri samt Myrmans leksaksaffär.

Beskrivning

Byggnaden är i tre våningar inklusive inredd vindsvåning och källare. Byggnaden är uppförd med murverk av tegel. Sockeln är spritputsad och avfärgad i mörk grå nyans. Bottenvåningen har en kvaderstensputs/rusticering utförd i puts kraftig gräng, samt avfärgad i ljus grå kulör. I andra våningen är väggarna i slätputs. Betoningen ligger här på de rikt artikulerade fönstren med vitmålade profilerade foder och kornischer som överstycken samt olika likaledes vita applikationer ovanför dessa. Fasaden är uppdelad horisontellt genom en rikt profilerad gesims mellan första och andra våningen och gentemot halvåningen under tak. Den senare är försedd med små kvadratiska mezzaninfönster och väggfälten emellan är försedda med applikationer. Fasaden har en stram och symmetrisk uppbyggnad där en centralt placerad balkong med konstfullt utformat räckeverk i smide samt entrépartiet bildar mittpunkt.

Dörren är en modern pardörr med karaktären av en spegeldörr och med glasade övre fyllningar. Ovan dörren finns ett småspröjsat

överljusfönster. Fönstren är sidohängda moderna korspostfönster med ett yttre av vitlackerad aluminium.

Gårdsfasaden har ett utvändigt trapphus klätt med en ljus målad liggande fasspontpanel, i övrigt har gården en enklare slätputsad fasad avfärgad i grått. Sadeltaget är belagt med rött tegel och försedd med plåtklädda takkupor.

Övriga byggnader

På baksidan finns mot fastigheten Räkån 1 en enplans gårdsbyggnad i trä med pulpettak. Byggnaden är klädd med locklistpanel och har betongtegel på taket.

Övrigt

Gården mot Polisgatan är öppen men samtidigt hägnad med låga staket samt belagd med kullersten, gatsten, grus och gräs.

Senare ändringar

- bygglov ges för inredning av vind (1990)
- reparationsarbeten utförda (1974)
- bygglov för ombyggnad av garage (1965)
- rivning/nybyggnad av ekonomibygnad (1960)
- exteriöra ändringar enligt ritningar (1957)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara.

Den övergripande utformningen och symmetrin i gatufasaden, putsfasaden åt öster med dess utstockningar, fältindelningar och dekorationer kring fönster, fönsterutformningen, den enkla gårdsfasaden åt väster, trapphusutbyggnaden och gårdshuset.

Motivering

Byggnaden är ett av de mer exklusivt gestaltade av stenhusen uppförda efter stadsbranden. Gatufasaden är väl dekorerad medan fasaden åt gården är enkel och stram

Byggnaden är väl bevarad från tillkomsttiden.

Speglar tidsperiod 1880-tal

Ursprunglighet 1–2

Betydelse i stadsbilden 1–2

Övergripande antikvarisk bedömning 1–2

Fastighet: Råkan 3

Adress: Östra Klevgatan 3 och Polisgatan

Byggår: 1880-talet och 1890-talet

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 2:dra roten, tomt nytt 24, röd 29

Funktion: butikslokaler/bostäder

Historik

Byggnaderna på tomten uppfördes efter stadsbranden 1876. År 1878 köper samt tillbyter sig timmerman Olof Berg tomten av staden. Tomten säljs därefter vidare år 1884 till målare Anton Holmlin som lät uppföra husen på tomten. För ritningarna stod Magnus Björkman.

Beskrivning

Fastigheten utgörs av ett större bostadshus som vetter mot Östra Klevgatan samt ett mindre bostadshus som vetter mot Polisgatan. Mellan dessa båda byggnader och med brandmurarna mot de två granntomterna ligger tidigare ekonomibyggnader vilka idag delvis är bostäder. Byggnaderna mot gatorna bildar tillsammans med gårdshusen ett slutet gårdsrum.

Byggnaden mot Östra Klevgatan är två våningar hög med halv källarvåning. Källarvåningen nås med trappa ner från gatan. Sockeln är i huggen granit och på den är uppmurat resterande del av källarvåningen i tegel. De övriga våningsplanen är uppförda i trä och klädda mot gatan av liggande fasspontpanel samt målade i svag ockrakulör. De kantfasade (kälade) hörnlisterna och vattbrädan mot sockelvåningen är vitmålade och så även gesimsen mellan våningsplanen. Vindsvåningen markeras med stående vitmålade stående panel och ytterligare en gesims.

Gatufasaden har en balkong med smidesräcke centralt placerad på fasaden.

Gårdsfasaden är klädd med liggande fasspontpanel. Den är målade i ljusbeige med vita snickerier. Fönstren är traditionella korsformade sidhängda två- respektive trelufts-fönster. Mot gården finns ett femkantigt utanpåliggande trapphus med plåttäckt tak. Sadeltaket är belagt med rött tegel.

Byggnaden åt Polisgatan är i två fulla våningar med vind. Byggnaden är uppförd i trä med fasad av liggande fasspontpanel på en sockel av huggen sten. Vindsvåningen markeras av av stående panel under taket och avdelas mot den övriga fasaden av en bred gesims. De låga mezzaninfönstren under tak är idag igensatta med skivor samt vitmålade. Fasaderna är avfärgade i ljusbeige färg medan fönstren och portdörren är målade i vitt. Fönstren är genomgående korspostfönster med profilerade foder och överstycken

formade som kornischer. Ett portslider leder in till gården försedd med en tredelad portdörr.

Sadeltaket är täckt med rött tegel. En brandvägg i rött tegel finns mot fastigheten Råkan 2.

Övriga Byggnader

Två gårdsbyggnader är belägna utmed brandmuranrna mot grannfastigheterna Råkan 2 och Råkan 4. De är panelklädda och målade med samma kulörer som de två gatuhusens gårdsfasader. På gården finns trappor av trä samt huggen sten.

Övrigt

Innergården är belagd med modern marksten och här finns en rabatt.

Senare ändringar

- bygglov ges för fasad- och takreovering och byte av fönster (2006)
- en odaterad ritning gällande plan och fasader signerad Magnus Björkman finns på Byggnadsnämndens arkiv. Fasaden mot Östra Klevgatan på dessa ritningar skiljer sig något från dagens utförande.

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Helheten med två större bostadshus samt gårdshus med flera byggnader med olika höjd och karaktär formerade kring en gemensam gård, gatufasaderna åt Östra Klevgatan samt Polisgatan med liggande panel, gårdsfasaderna, fönstersättning och fönsterutformning, profilerade fönsterfoder samt överstycken, balkongen är öster, portlider samt portdörr åt väster.

Motivering

Byggnaden är ett av de större trähusen från tiden efter stadsbranden och är byggd mellan två nästan samtida stenhus, med vilka den samspelar väl. Byggnaden är mycket välbevarad och detta gäller inte minst innergården.

Speglar tidsperiod 1870–80-tal

Ursprunglighet 1–2

Betydelse i stadsbilden 1–2

Övergripande antikvarisk bedömning 1–2

Fastighet: Råkan 4

Adress: Skolgatan 7

Byggår: 1901–1902 efter en brand

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 2:dra roten, tomt nytt 25, röd 30

Funktion: butiker, kontor och bostäder

Historik

Tomten övertogs 1892 av virkeshandlare Adolf Jacob Lundgren vilken lät uppföra hus på tomten år 1895. På fastigheten låg Strömstad brännvinsbolags lokaler. 1901 brandskadades huset svårt i samband med branden vid Badhusparken och sannolikt fick husen därefter byggas upp från grunden. Efter Lundgrens död 1927 gjordes ägandet om till en donation vilken ägde och förvaltade huset i många fram tills att Strömstadsbyggen AB fick möjlighet att ta över. Byggnaderna var då i relativt dåligt skick. AB Strömstadsbyggen genomförde en omfattande renovering av byggnaderna kring 1993. I lokalerna har funnits caféverksamhet, Myhrmans Konditori.

Beskrivning

Byggnaden är byggd i hästskoform med huvudfasaden vettande åt Skolgatan. Byggnaden är uppförd i två våningar med inredd vind samt med en souterrängvåning mot Skolgatan. Byggnaden är uppförd i tegel. Sockelvåningen är rusticerad med kvaderindelning i putsen varav delar är mörkt grå och den övre delen mot Skolgatan är ljusgrå. Fasaden i de två övre etagen är slätputsad samt avfärgad i ljust gul. Fasaden är mycket rikt ornamenterad med till exempel breda fönsteromfattningar, kornischer ovan fönster och över några av dörrarna. Här finns även fasaddetaljer såsom konsoler, takgesims och väggesims med tandsnitt, medaljonger och lejonmaskaroner. Delar av detaljerna är utförda i puts men andra detaljer är prefabricerad utsmyckning skapad i betong samt avfärgad i vitt.

Fönstren är moderna inåtgående korspostfönster i våningsplanen medan fönstren utmed sockelvåningen är butiksfönster. Mot Skolgatan finns flera balkonger med uttrycksfullt artikulerat räcke i smide.

Byggnadens hörn har torn med tälttak och samt en kupol med spira.

Gatufasaderna har försetts med en rad med små takkupor försedda med branta tälttak och med spira upptill. Takkuporna liksom taket i övrigt är täckta med grönfärgad plåt. Entré till gården går via två portar utmed Polisgatan respektive Östra Klevgatan, vardera med en bred tredelad port försett med ett stort spröjsat överljusfönster.

Innergårdens fasader är enkla slätputsade och avfärgade i beige kulör. Fönstren är korspostfönster med två eller tre fönsterluffer i

nederdelen. Fönstren mot gården har inga omfattningar. Gårdsfasaden har ett delvis utanpåliggande trapphussamt balkonger. Två nedgångar finns till källarutrymmen vilka är byggda med trästomme och panelade samt försedda med välvda tak. Entréerna från gården är likaledes byggda av trä, dels i form av ett skärmtak invid trapphuset och dels förstukvistar med sidor av spröjsverk och glas. Trädetaljer såsom dörrblad och dörrfoder samt taktassar på dessa delar är vackert snidade.

Mot gården och gränsande till fastighet Råkan 3 finns förråd samt uthus uppförda av tegel, vilket tillsammans med huvudbyggnaden bildar ett slutet gårdsrum.

Övrigt

Gården är rektangulär och belagd med kullersten, gatsten och trädgårdsplattor.

Senare ändringar

- renovering (1993)
- ombyggnad av gården (1992)
- bygglov för plåtbeklädnad på gårdssidan (1980)
- bygglov för ombyggnad av lokal till gatukök och butik (1977)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Den övergripande utformningen, putsfasad med mycket exklusivt formade listverk, omfattningar, medaljonger och dekorativa elementecetera, hörntorn samt takkupor, balkonger med räcke i smide, portar med överljusfönster, gårdsidans källarnedgångar, glasade förstukvistar samt utanpåliggande trapphus

Motivering

Genom sitt läge i stadsrummet, dess storlek samt den mycket utsmyckade fasaden och taket är Råkan 4 en av de mest uttrycksfulla byggnaderna i staden. Byggnaden är mycket välbevarad från tillkomsttiden såväl utmot gatan som mot den slutna innergården.

Speglar tidsperiod kring år 1900

Ursprunglighet 1

Betydelse i stadsbilden 1

Övergripande antikvarisk bedömning 1

Kvarteret Sillen

Området utgör ett av de tidigaste bebyggda i staden. Fram till stadsbranden 1876 gick här Regeringsgatan. Kvarterets bebyggelse sträckte sig då ända ned till saltsjön. Vid sidan av Laholmen fanns tullbryggan med packhuset.

På 1700-talet låg här borgmästare Kamps hus, i vilket Karl XI skulle bott under sin vistelse i staden. År 1844 revs detta hus.

Efter 1876 års brand reglerades områden. Kajer och en ny gata anlades emot Strömsån. Den äldre Regeringsgatan ersattes av Bergsgatan som fick en ny sträckning.

1913 års stadsplaneförslag innebar inga större förändringar i bebyggelsen. Kvarterets bebyggelse behöll sin 1800-tals prägel fram till början av 1970-talet. Då slogs fastigheterna Sillen 2 och 3 ihop och ett nytt affärs- och kontorshus uppfördes, nuvarande fastigheten Sillen 10.

Fastighet: Sillen 9:1

Adress: Södra Hamngatan 6–Västra Klevgatan 1

Byggår: slutet av 1870-talet

Tidigare fastighetsbeteckning: 3:dje roten, nytt nr 5, röd 3, Sillen 1

Funktion: butiker, restaurang och bostäder

Historik

Uppfördes av handlanden med mera, Magnus Engelbretsson Björkman, år 1877 efter stadsbranden 1876. Magnus, uppvuxen i ett jordbrukarhemman i Björke i Skee, var en driftig handlande sedan många år. Han var även möbelsnickare, målare (han målade flera kyrkor såväl in- som utvändigt), han ritade och byggde hus både för egen del såväl som på uppdrag. Björkman fungerade i många år som stadens stadsarkitekt och var helt självlärd i de flesta yrken han utövade. Dennes memoarer finns nedskrivna och förvaras på Strömstad museum. Magnus är anfader till släkten Cavalli-Björkman.

Mot Västra Klevgatan fanns tidigare en träbyggnad i två plan och som var det första bostadshuset åt den Björkmanska familjen efter branden, vilken revs i början av 1970-talet. Det Björkmanska huset skapade tillsammans med det nu rivna grannhuset tvärs över Västra Klevgatan en helhet genom en mycket snarlik utformning.

Beskrivning

Bostadshuset är uppfört i vinkel utmed Södra Hamngatan och i uppförslutet mot Västra Klevgatan. Mot Södra Hamngatan har den en våningshöghö sockelvåning medan den övre änden, mot utmed Västra Klevgatan, är meterhöghö. Byggnaden är uppförd i tegel samt putsad och sockelvåningen är rusticerad med fältindelningar anspelande på huggen granit samt avfärgat i grått.

Fönsteröppningarna i denna del är formade som stickvalv. De två övre våningarna är putsade med slätputs samt avfärgade i en bruten vit kulör. Gatufasaderna har främst vita korspostfönster med pivåhängd nedre del. Gesimser av puts markerar gränsen mellan våningsplanen och vindsplanet markeras dessutom av ligande mezzaninfönster och under tak avslutas fasaden av en bred takgesims. Karaktäristisk för fönstersättningen är att den i den nedre, av de två våningsplanen, är infälld i nischer medan den i planet ovan är i liv med fasad och med profilerade foder utförda som utstockningar i putsen. Gatufasaden är försedd med några moderna svartmålade balkonger med front av rörprofil. Brandgaveln åt Västra Klevgatan är klädd med korrugerad plåt. Takläggning av svart bandplåt. Flera takkupor finns, främst åt gatan.

Gårdssidan är enkel och funktionellt formad men samtidigt komplex med fasaden i slätputs men utan fönstermarkeringar och gesimser. Åt gården är fönstren dels riktiga korspostfönster i

nedervåningen och dels fönster liknande sådana men med pivåhängda nedre fönsterluffer. Mitt på gårdsfasden finns en halv-cirkelformat trapphus med koniskt format plåttak och småspröjsade fönster. Åt bakgården finns flera mindre tillbyggnader i trä.

Övriga byggnader

Invid tomtgränsen, mot fastigheterna Sillen 10 och 9:2, ligger en byggnad i två fulla våningar i trä och klädd med stående fasspontpanel samt vitmålad. Taket är ett pulpettak täckt med korrugerad plåt. Övervåningens profilerade foder förråder att byggnaden är gammal, men fönstren på denna våning är igensatta med skivor.

Övrigt

Den något sluttande gårdsplanen är belagd med asfalt och tjänar som parkering.

Senare ändringar

- byte av fönster (okänt år)
- bygglov för fasadändring nya balkonger med front av rörprofiler (2007)
- tillstånd för ändring av verksamhet (1986)
- förhandsbesked för ombyggnad (1985)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Den övergripande fasadutformning åt gatan samt gårdsidan, fönstersättning och fönsterutformning åt gatan, väggband och foder utstockade i putsfasaden, balkongernas placering, trapphusets utformning och fönsterutformning.

Motivering

Byggnaden är ett av flera större hus i sten uppförda efter stadsbranden. Byggnaden är, med några mindre undantag, välbevarad från tillkomsttiden.

Speglar tidsperiod 1870–80-talet

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 2–3

Fastighet: Sillen 10

Adress: Södra Hamngatan 8

Byggår: 1971

Tidigare fastighetsbeteckning: 3:dje roten, nytt 6-7, rött 4-5, Sillen 2-3

Funktion: butiker, lokaler och kontor

Historik

Fastigheten uppfördes som polishus samt postkontor 1971.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd i vinkel med tre våningar och en delvis inredd vind. Stommen är av betong och fasaderna i våning två och tre är klädda med fasadsten av kalkcement med utstickande vertikala band mellan fönstren i samma material. Bottenvåningens fasad är klädd med grönglaserade klinkerplattor och har i övrigt stora skyltfönster varvade med dörrpartier av aluminium. De två övriga våningarna har fönsterband.

Ett fritt hängande skärmtak, en baldakin, med stomme av metall och klädd med plåt finns utmed hela fasaden åt Södra Hamngatan. Flera plåtklädda takkupor finns på det relativt flacka betongtegelteckta taket.

Byggnadsvolym liksom fasadutformning och material avviker kraftigt från de omkringliggande byggnaderna i kvarteret.

Övriga byggnader

–

Övrigt

Gården är sluten med plats för parkering och portar och lastbryggor för varuintag.

Senare ändringar

–

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Baldakinen, väggbeklädnaden av grönglaserad klinker i bottenvåningen.

Motivering

Byggnaden speglar väl byggandet av centrumhus från tiden 1960-1970.

Speglar tidsperiod 1970-tal

Ursprunglighet 1

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 4

Fastighet: Sillen 11

Adress: Södra Hamngatan 12

Byggår: slutet av 1870-talet

Tidigare fastighetsbeteckning: 3:dje roten, nytt 8, rött 6. Sillen 4.

Funktion: butiker, restaurang/kafé och bostäder

Historik

Tomten skapas efter stadsbranden 1876 och förste ägare är änkefru C. S. Andersson. Året efter säljer hon tomten till bagaren C. G. Palm som bebygger densamma. Strömstads första kafé startade enligt uppgift här år 1882, och gick under namnet *Palms Café*.

Gatuhuset var tidigare klätt med träpanel åt gatan samt försett med ett kraftigt markerat mittparti. Fönster och fasadmateriäl ändrades kraftigt vid en renovering 1949.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd med stomme i trä. Fasaden mot Södra Hamngatan är reverterad med slätputs samt färgad i ljusgul kulör och med likaledes sockel målad grå.

Bottenvåningen är mot gatan försedd med skyltfönster och dörrar i aluminium. Fönstren på övervåningen är vitmålade två- och trelufts-fönster utan spröjs. Den östra gaveln är klädd med en lockpanel och fasaden åt gårdssidan är klädd med locklistpanel samt stående fasspontpanel. Flera tillbyggnader försedda med pulpettak finns åt gårdssidan. Takbeläggning är av rött tegel och tillbyggnaderna har tak täckta med plåt.

Övriga byggnader

Åt gården och tomtgränsen i väster finns en tillbyggnad i en våning med tegeltäckt sadeltak som sannolikt tidigare varit helt fristående från ursprungshuset. Delar av denna är sannolikt uppförd i tegel och är idag klädd med liggande fasspontpanel. En fristående uthuslänga finns utmed tomtgränsen åt öster. Uthusen ligger något terrasserade i två längor, varav den ena är friliggande och byggd i en och en halv våning med pulpettak utmed tomtgränsen. De har gulmålade lockpanelfasader och bildar samantaget till ett nästan slutet gårdsrum. Fönstren är vitmålade och dörrarna är sentida med utsida i ek, med eller utan glas. Taken är belagda med rött betongtegel.

Övrigt

Gården är terrasserad och belagd med grus och asfalt. En vitmålad brandvägg finns mot fastigheten Sillen 2

Senare förändringar

- byte till aluminiumfönster och dörrar i bottenvåningen (år okänt)
- tillbyggnader på gårdssidan (flera tillfällen)
- exteriör förändring (år 1949)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Den funkispräglade gatufasaden med slätputsad fasad, treluftsfönster och stora butiksfönster samt avsaknad av dekorationer, avsaknaden av takkupor och delar av gårdsmiljöns bebyggelse.

Motivering

Ett mindre affärs- och bostadhus med ett enhetligt och välbevarat tidsuttryck från den tidiga funkisen. Snedtäckan utmed tomtgränsen mot fastigheten Sillen 12 är synlig från Södra Hamngatan och har betydelse i stadsbilden.

Speglar tidsperiod 1940-tal

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 3

Fastighet: Sillen 12

Adress: Södra Hamngatan 14

Tidigare fastighetsbeteckning: 3:dje roten, nytt 9, rött 7. Sillen 5

Byggår: slutet 1870-talet

Funktion: restaurang, butiker, bostäder, verksamhetslokaler

Historik

Tomten skapas efter stadsbranden 1876 och som förste ägare står änkefru Otilia Maria Ödberg som köper den av staden år 1877 och som bebygger tomten. Efter hennes död 1895 övertas den av hennes tre barn. På fastigheten har funnits Åhlunds elektriska AB.

Beskrivning

Byggnaden har en källarvåning, halvt ovan jord, av sten medan de övriga två våningarna är uppförda i trä. Fasaden är klädd med lig-gande spontad profilerad panel samt målad i en närmast vit kulör. Den västra gaveln är reveterad i slätputs och avfärgad gulvit kulör.

Fönstren i övre våningen är korspostfönster medan fönstren i undervåningen är relativt stora butiksfönster. Snickerier utmed gatufasaden är rikt förekommande av bland annat profilerade fönsterfoder samt överstycken i form av kornischer med lövsågerier samt flankerade med konsoler i övre våningen. Profilerade väggband, gesimser, finns under tak samt mellan våningsplanen. Under tak finns figursågade taktassar.

Entrépartiet är rikt dekorerat med väl artikulerade pilastrar som sidostycken och över dörren finns ett överljusfönster med spröjsindelning och på våningen över entrén finns en balkong uppbytt av konsoler med lövsågerier. Balkongens räckeverk är även det försett med lövsågerier men är sentida. Taket är täckt med korrugerade tegelimiterande skivor och vindskivorna är plåtklädda.

Fasaden är åt gårdssidan enklare men med korspostfönster utmed båda våningsplanen och försed med enklare profilerade omfattningar. Igensatta mezzaninfönster finns under tak.

Övriga byggnader

En större gårdsbyggnad uppförd i vinkel utmed tomtgränsen i söder. Byggnaden är delvis uppförd på en i framkant hög stensockel och byggd med resvirkesstomme. den är klädd med slätpanelav samt vitmålad. taket är ett pulpettak klätt med korrugerad plåt. Fönstren är av olika form och från olika tider och i huvudsak utan pröjs. Två dörrar och en garageport finns mot gården.

Övrigt

Gården har en markbeläggning av dels grus dels trädgårdsplattor men också en yta med trädäck för restaurangens uteservering. Vid gavlarna är ett lägre staket uppsatta kring en mindre gräsyta.

Senare ändringar

– förändringar av källar- och bottenvåningen. (flera förändringar under 1900-talet)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Den övergripande fasadutformningen med träpanel, fönstersättning och fönsterutformning, entrépartiets listverk och foder, avsaknaden av takkupor och den centralt placerade balkongen på konsoler.

Motivering

Byggnaden är, tillsammans med grannhuset på fastighet en Krabban 1, ett av de större affärs- och bostadshusen från tiden efter stadsbranden och har stora likheter med denna. Byggnaden är

välbevarad från tillkomsttiden och rik på bearbetade dekorativa snickeridetaljer.

Speglar tidsperiod 1870–80-tal

Ursprunglighet 1–2

Betydelse i stadsbilden 1–2

Övergripande antikvarisk bedömning 1–2

Rekommendationer

- byggnaden är i stort behov av fasadunderhåll
- fasaden är idag till stor del täckt med företagskyltar som även återkommer på fönstren i bottenvåningen. Reklamen dominerar idag dessvärre helhetsintrycket av fasaden och förtar upplevelsen av de dekorativa lövsågerierna.

Fastighet: Sillen 13

Adress: Södra. Bergsgatan 9–Regeringsgränd

Tidigare fastighetsbeteckning: 3:dje roten, ny 17, röd 13. Sillen 6

Byggår: slutet 1870-talet

Funktion: bostadshus

Historik

Tomten skapas efter den nya stadsplanen efter branden 1876. Tomten bebyggs av postiljon Nils Ivarsson som köper tomten av staden år 1878.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd med en stomme av liggtimmer på en grovt huggen naturstensgrund i souterräng med fönsterförsedd källarvåning åt gården i norr. Fasaden är klädd med ljusgrå fasadplåt som med en list är skarvad mellan våningsplanen. Byggnaden har frontespiser på båda långsidorna.

Fönstren är vitmålade traditionella korspostfönster och fasadplåten går in till karmen. Delar av den äldre rikt utsnidade dörr-omfattningen i trä är dock synlig. Själva entrédörren är en panelklädd dörr från senare tid och så även överljusfönstret som idag saknar spröjs. Utmed gavelfälten, utom på frontespisen åt norr, finns lunettfönster och utmed långsidorna finns låga vindsfönster, så kallade mezzaninfönster.

Taket är sadeltak med stort taksprång täckt med betongpannor.

Övriga byggnader

På den sluttande gården utmed tomtgränsen till fastigheten Sillen 12 finns ett mindre uthus, innehållande två garage och ett förråd.

Dörrarna är omålade och garagedörrarna har glas. Pulpettaket är belagt med sinuskorrugerad roströd plåt.

Övrigt

Ett lågt plank, trappat i sektioner, löper utmot gränsen mot Regeringsgränd.

Senare ändringar

- byte till plåtfasad (okänt år)
- entrédörren utbytt (okänt år)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens grundkaraktär, dörrumfattning, fönstersättning, fönsterutformning

Motivering

Ett av flera halvstora bostadshus uppförda i trä från tiden efter stadsbranden 1876 utmed Södra Bergsgatan. Byggnaden har efter tilläggsisolering och byte av fasadmateriäl och fönster förlorat delar av karaktären från tillkomsttiden.

Speglar tidsperiod 1890-tal

Ursprunglighet 4

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 4

Rekommendationer

Byggnaden är troligen relativt väl bevarad under befintlig plåtfasad och kan sannolikt med enkla medel återställas till dess ursprungskaraktär.

Fastighet: Sillen 14

Adress: Södra Bergsgatan 7

Byggår: 1870-talets senare del

Tidigare fastighetsbeteckning: 3:dje roten, nytt 18, rött 14. Sillen 7

Funktion: bostad

Historik

Tomten skapas efter den nya stadsplanen efter branden 1876. Änkefru Carolina Andersson tillbyter sig tomten mot hennes tidigare tomt nr 17. Tomten övergår efter hennes död samma år till Carolinas barn som säljer den år 1882 till fröken

Katarina Andersson. 1885 säljs den vidare till sjöman Karl Anton Johannesson som säljer den vidare år 1893 till slaktaren Karl Johansson. Husen uppförs sannolikt under perioden 1885–1893, ett antagande som bygger på den markanta värdestegringen på fastigheten vid den efterföljande försäljningen.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd i en och en halv våning med en stomme av trä och byggd på en källarvåning i souterräng av grovt huggen granit och tegel. Fasaden klädd med ljusgul stående fasspontpanel och avdelad med en bred profilerad list mellan våningarna. Uptill på långsidorna består klädseln av en bred pärlspontspanel.

Fönstren är korspostfönster och försedda med profilerade omfattningar samt rikt profilerade överstycken (kornischer) med konsoler i sidorna. Entrépartiet är mycket rikt utsmyckat med breda utsnidade pilastrar och överstycke ovan ett överljusfönster, samt en traditionell gestaltad men modern pardörr. I väggfältet under tak sitter låga mezzaninfönster mellan varje takkonsol med lövsågerier. Byggnaden är färgsatt med gul fasad och med fönster, foder och listverk i vitt.

Utmed gården har byggnaden nertill en full våning av sten och tegel. Tegelmuren är oputsad med synlig valvslagning ovan fönsteröppningarna. Fönstren utmed denna är traditionella tvåluftsfönster med tre rutor i vardera båge och på samma sida finns två entréer. Gårdsfasaden är försedd med en frontespis med ett brett fönsterparti av fyra intill varann satta korspostfönster. Två balkonger finns åt baksidan med vitmålade tätt satta träribbor till räcke.

Övriga byggnader

På gården finns två mindre uthus uppförda i vinkel varav ett, ett äldre hus med pulpettak och som är konverterat till ett dubbelgarage, är byggt ut mot tomgränsen åt västeroch ett längre uthus, likaledes med pulpettak utmed tomgränsen åt norr. Båda byggnaderna har tak täckta med plåt och fasaderna är klädda med locklistpanel samt målade i likartad gul nyans som bostadshuset.

Övrigt

Den sluttande bakgården är belagd med grus och gräs.

Senare ändringar

—

Kultuhistorisk bedömning

Värden att bevara

Gatufasaden med fönstersättning, fönsterutformning, dörr- och

fönsteromfattningar, listverk samt konsoler under tak, den oputsade tegelsockeln åt gården.

Motivering

Ett av flera halvstora bostashus uppförda i trä från tiden efter stadsbranden 1877 utmed Södra Bergsgatan.

Speglar tidsperiod 1870–80-tal

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2–3

Övergripande antikvarisk bedömning 2

Rekommendationer

– byggnaden liknar flera hus utmed Södra Bergsgatan men saknar frontespis eller takkupor mot gatan. Det är önskvärt att byggnaden bibehålls utan sådana tillägg utmed gatufasaden.

Fastighet: Sillen 9:2

Adress: Södra Bergsgatan 5–Västra Klevgatan 3

Tidigare fastighetsbeteckning: 2:dra roten, nytt 19, rött 15. Sillen 8

Byggår: slutet av 1870-talet (hus 2–3, 5) Början 1880-tal (hus 1, 4)

Funktion: hus 1: bostad

hus 2–4: verksamhetslokaler/butik, bostäder

Historik

Tomten bebyggs av urfabrikör Edward Fredrik Dahlbom efter stadsbranden 1876. I fastigheten har det funnits en klädaffär.

Hus 2 var urmakeri och drevs av nämnde Dahlbom och efter sin död av dennes änka Hedda. Verksamheten övertogs senare av urmakare J.A. Törnskog. I källarvåningen bedrevs mat och kaffeservering av Maria Börjesson. På foton från sekelskiftet 1900 framgår att huset tidigare varit klätt med stående panel.

Hus 3 har inrymt bland annat Karlssons café samt resanderum samt Frida Dahlgrens garn-, leksaks- och kortvaruaffär.

I både hus 1 och hus 2 bedrev Otto Werner senare möbelaffär innan det nya Wernerska huset stod klart (se Hummern 3).

Hus nr 4 inrymde kring sekelskiftet 1900 H. Hanssons beklädnadsaffär.

Beskrivning

Fastigheten är bebyggd med flera byggnader utmed hörnet Västra Klevgatan–Bergsgatan.

Hus 1 mot Södra Bergsgatan är det största huset på fastigheten

Hus nr 1.

Hus nr 2, 3 och 4 från höger till vänster.

och uppfört i en och en halv våning i trä på en sockel av grovt huggen sten. Fasaden är klädd med locklistpanel och målad gul. En vattbräda delar av fasaden i höjd med vindsvåningen. Frontispiser finns utmed båda takfallen varav den mot Södra Bergsgatan är försedd med balkong.

Fönstren är tvåluftsfönster med tre rutor i vardera fönsterbågen utmed nedervåningen. På övervåningen varierar storleken från mezzaninfönster och större fönsterpartier utmed frontispiserna mitt på takfallen men sammataget har de en indelning med en enkel spröjs. Byggnaden är utvändigt tilläggsisolerad varför fönstren inte sitter i väggliv. Fönster, hörnlistor, foder och balkongräcke är vitmålade. Dörren är en modern enkeldörr som också den är vitmålade.

Taket är ett sadeltak försett med taktassar och takbeläggning av rött tegel. En brandvägg finns mellan denna byggnad och grannfastigheten Sillen 14. Väster om byggnaden löper, i gatulivet, ett högt plank med port med utsida och färgsättning som huset.

Hus 2–4, tre byggnader vilka är sammanbyggda, delvis belägna i kraftig sluttning.

Hus 2, hörnhuset mot Södra Bergsgatan och Västra Klevgatan, är uppförd i en våning med vind men är belägen i en brant sluttning utmed Västra Klevgatan vilket skapar en våningshög sockelvåning under halva huset. Byggnaden är uppförd med stomme av liggtimmer och är byggd på en sockel av sten, vilken är synlig från gården.

Fasaden är revetterad med en yta av slätputs samt avfärgad i grönt och med en putsad sockelvåning i grått. En butiksentré finns utmed det avfasade hörnet mot gatukorsningen och ytterligare en i sockelvåningen i backen. Entrén åt hörnet är försedd med en korgmarkis och flankeras av två höga butiksfönster. Butiksentré utmed sockelvåningen flankeras av två låga perspektivfönster. I övrigt består byggnadens fönster av korspostfönster och mezzaninfönster i vindsvåningen. Fönsteromfattningarna är målade i vitt direkt på fasaden.

Gårdssidans fönster och fasad är i samma utförande som gatuisidans. En förstutillbyggnad i form av en snedtäcka har ett rikt spröjsat fönster. Taket är täckt av rött tegel.

Hus 3, det mellersta huset utmed den branta Västra Klevgatan, är uppfört i tegel och uppfört på en huggen stengrund. Huset är byggt helt i liv med grannhuset och med gemensam takhöjd som genom läget utmed eden branta Västra Klevgatan ger två fulla våningar. Byggnaden är i likhet med föregående putsad i slätputsad men avfärgad i en svagt rödbrun kulör.

Fönstren åt gatan är korspostfönster och utmed samma sida finns en rödmålade entrédörr med trappa, med några steg, i granit. Gatufasaden är försedd med en mindre takkupa samt en balkong.

Gårdsfasaden är oputsad och fönstren i denna del är tvåluftsfönster utan spröjs. En dörr finns åt gården.

Hus 4, byggnaden längst ner utmed den brant sluttande Västra Klevgatan, är uppförd i två fulla våningar och tack vare höjdskillnaden gentemot grannhuset är taknivån här också lägre. Byggnaden står på en synlig grund av natursten och är liksom grannhuset ovan byggt i tegel samt med en slätputsad fasad. Denna fasad är dock artikulerad genom utstockningar i form av profilerade våningskiljande gesimser, väggband, och även framhävda bröstningshöga fält under fönstren. Fasaden är avfärgad i en ljus ockrakulör med listverk och foder i vitt.

Fönstren är korspostfönster på andra våningen, butiksfönster i första våningen samt mezzaninfönster i vindsplanet. En port mitt på huset leder in till ett modernt varutintag och parkeringsdäck.

Taket är täck med tvåkupigt tegel. På taket finns tre moderna takkupor klädda i grå plåt.

Åt gården är fasaden oputsad men fönstren på övervåningen samt vinden är av samma typ som de åt gatan. Åt gården finns ett utanpåliggande trapphus klätt med ljusgrå plåtpanel.

Övriga byggnader

Utmed tomtgårnsen mot fastigheten Sillen 14 finns ytterligare en större byggnad, ett gårdshus (hus 5) uppfört i en våning med vind. Byggnaden är i tegel samt putsad i en svag rödbrun kulör med en tandfris höst upp av rött tegel. Fönstren är i bottenvåningen korsformade vitmålade och entrédörren är en sentida enkeldörr som är grönmålad. Fönstren och dörren mot gården är infällda i nischer med segmentbågeöverstycke och över dörren finns ett överljusfönster. Taket är ett sadeltaket belagt med tvåkupigt tegel.

Övrigt

Gården är terrasserad samt belagd med asfalt, betong, och gräs. Här växer träd och buskar och här finns mindre rabatter. Den nedre delen av gården är bebyggd med ett parkeringsdäck i ett plan.

Senare ändring

Tilläggsisolering av hus 1 (okänt år)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Hus 1: den övergripande fasadutformningen, fönstersättning, fönsterutformning och stensockeln mot gården.

Hus 2–4: småskaligheten och variationsrikedomen husen emellan, de slätputsade fasaderna i olika kulörer samt den oputsade fasaden

Hus nr 5.

åt gården, fönstersättning och fönsterutformning, originalfönstren i hus 4 och avsaknad av större taklyft utmed det låga taket.

Hus 5: Den övergripande fasadutformningen med putsfasaden och tandfris av exponerat tegel, fönstersättning, fönsterutformning och dörrnischerna.

Den välbevarade gårdsmiljön.

Motivering

Fastigheten är bebyggd med ett flertal hus som sammantaget formar en småskalig helhet med stor variation. Byggnaderna är välbevarade såväl mot gatan som mot gården.

Speglar tidsperiod 1870–80-tal

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 2

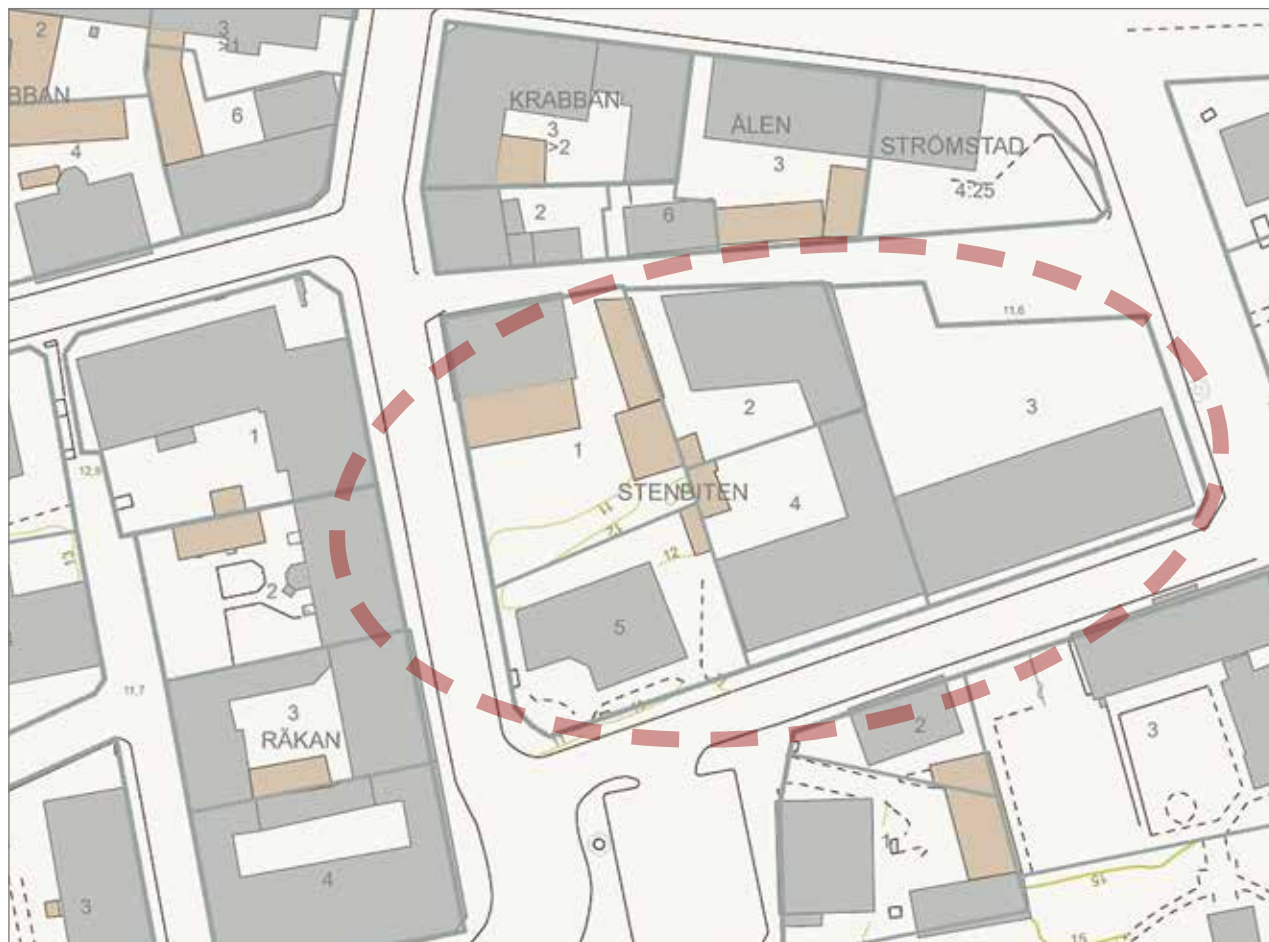
Rekommendationer

– vid ombyggnad av hus 1 så rekommenderas att fönstren flyttas ut i fasadliv och att fasadens ursprungliga listverk återställs.

Kvarteret Stenbiten

Kvarteret var obebyggt under 1600-talet. På 1740-talet låg här magasin för stadens försvarsstyrkor. Ända in på 1860-talet fanns endast ett fåtal byggnader inom området.

Efter 1876 års brand fick kvarteret sin nuvarande utformning. Enligt det stadsplaneförslag som framlades 1906–07 skulle kvarteret slås ihop med Ålen och Södra Bergsgatan skulle försvinna. Förslaget godkändes dock ej. Bebyggelsen har tillkommit under en lång tidsperiod.

Fastighet: Stenbitten 1

Adress: Östra Klevgatan 4–Södra Bergsgatan

Byggår: troligen 1860-talet

Tidigare fastighetsbeteckning: 3:dje roten, tomt 31

Funktion: verksamheter, restaurang och bostäder

Historik

Detta hus är uppfört strax efter 1865 av slaktare Lars Olsson Gram och under åren har ett flertal olika verksamheter bedrivits här, vilka de flesta har haft med mat att göra. En slaktare, en spe-
cerihandlare (Malakias Andersson), en bröddaffär. Ulrika Stahre, sedermera gift Vembom, startade 1890 en tebrödshandel. Denna var föregångaren till dagens Backlunds konditori i Varmbadhuset. Under åren har också ett flertal olika matserveringar legat i huset. Pensionat Hemgården, låg här i många år och nu senast restaurang Trädgården. Uppgifter finns om att byggnaden även under en tid fungerat som prästbostad.

Frikyrkoförsamlingen Filadelfia har tidigare ägt fastigheten. Kring 1970 bedrevs lekskola i nedervåningen medan Filadelfiaförsamlingen nyttjade övervåningen.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd i två fulla våningar med vind. Den är byggd på en grund av huggen granit och utmed hörnet i nordväst framgår att grunden är belägen direkt på berget som senare huggits ut för vägen skull. Grunden är delvis kvaderstensputsad. Stommen i huset är av trä och den är klädd med locklistpanel samt avfärgad i en ljusbeige kulör. Bland de få snickeridetaljerna märks en rundbågsfris under taket på långsidan samt som ett profilerat väggband vid översta bjälklaget, under gavelröstet. Snickeridetalyer och vindskivor är målade med i en ockragul kulör.

Fönstren är på nedervåningen tvåluftsfönster med tre rutor i varje luft medan de på andra våningen är korspostfönster. Några fönster är dock igensatta med skivor åt Södra Bergsgatan och åt trädgården. Fönstren är målade i en engelskt röd kulör med ockragula omfattningar. Dörrpartiet är försett med pilastrar som foder och med ett rakt rikt dekorerat övestycke, målat i ockragult. Dörren är dock en modern fabriksmålad röd dörr. En gjuten trappa leder upp från Södra Bergsgatan. taket är täckt av tegelpannor.

En mindre tillbyggnad är tillbyggd utmed östra gaveln med två dörrar och ett tvåluftsfönster åt gatan. På den södra långsidan, mot trädgården, finns ett större tillbyggt parti i en våning med stora fönster samt terrassdörr. Byggnaden har ett relativt platt tak med en bård, som ett brant takfall utmed hela tillbyggnaden,

täckt med tegelpannor. Båda tillbyggnaderna är avfärgade i samma kulör som ursprungsbyggnaden.

Övriga byggnader

En friggebod för utomhusserveringen står i trädgården.

Övrigt

Trädgården är delvis terrasserad och belagd med trädgårdsplattor.

Rabatterna som kantar den öppna ytan har en skoning av granit.

Mot Östra Klevgatan sträcker sig ett lägre vitmålat plank.

Senare ändringar

–Tillbyggnad av restaurangdelen. Ritad av Coster Bygg Consult, Strömstad (år 1987)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens övergripande karaktär, den symmetriska fönstersättningen, avsaknaden av takkupor på taken, fönsterutformning med traditionella smäckra korspostfönster i övervåningen samt tredelade tvåluftsfönster i nedervåningen, dörromfattningen, rundbågefris under takfot samt gavelfält, enstaka bevarade äldre profilerade foder och den relativa öppenheten på tomten.

Motivering

Ursprungsbyggnaden är genom sin storlek och de många symmetriskt placerade fönstren en relativt välbevarad karaktärsbyggnad från tiden strax före stadsbranden och ligger på en framträdande plats utmed Östra Klevgatan.

Speglar tidsperiod 1870-tal

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 2

Rekommendationer

– önskvärt att den relativa öppenhet på tomten bevaras. En eventuell förtätning inom fastigheten bör förläggas på gården i fastighetens östra del.

Fastighet: Stenbiten 2

Adress: Södra Bergsgatan 12

Byggår: 1911

Tidigare fastighetsbeteckning: 2:dra roten, tomt 39 A , tomt 39D.

Funktion: butik, verksamheter och bostäder

Historik

Flerbostadshuset på fastigheten uppfördes 1911 och är ritad av arkitekt J. M. Andersson från Göteborg.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd i två fulla våningar med vind och källare utmed Södra Bergsgatan men även i vinkel utmed brandmuren till fastigheten Stenbiten 3.

Byggnaden är uppförd på en grund av kvaderhuggen granit som till delvis är putsad och försedd med låga källarfönster. Fasaden av ljusgul stående modern locklistpanel och den östra fasaden är klädd med rosa plåt.

Fönstren är pivåhängda enlufts-fönster med en indelning liknande korspostfönster i två- eller treluftsutförande och med enkla omfattningar. Två entrédörrar finns åt gården med entrétak och trappor av sten. Två balkonger burna av konsoler finns utmed gatufasaden och en motsvarande på gårdsfasaden.

Taket är ett brutet tak belagt med rödmålad plåt. I byggnadens mitt finns en frontespis med likaledes brutet tak, samt två flankerande takkupor, inklädda med plåt. Åt gårdsidan finns två stora släpkupor och i vinkeldelen i öster finns tre takfönster.

Övriga byggnader

–

Övrigt

Gården är belagd med trädgårdsplattor och gräs och bildar en innergård tillsammans med byggnaderna på fastigheten Stenbiten 4.

Senare ändringar

- ny fasad (2010)
- tilläggsisolering (okänt år)
- ändrad gårdsfasad/fönstersättning (okänt år)

Kultuhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens övergripande karaktär.

Motivering

Byggnaden är ett flerbostadshus från 1900-talets första decennium i trä, med en för tiden karaktäristisk utformning präglad av tidens estetik kring villabyggnande. Byggnaden har till viss del denna prägel bevarad, men har genom senare tids fasadförändring förlorat sin äkthet och detaljrikedom.

Speglar tidsperiod 1910-tal

Ursprunglighet 3

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 3–4

Fastighet: Stenbiten 3

Adress: Norra Kyrkogatan 5

Byggår:1945

Tidigare fastighetsbeteckning: 2:dra roten, tomt 39A.

Funktion: verksamheter och bostäder

Historik

Ett flerfamiljshus uppfört som Svenska Riksbyggens första hus i Strömstad efter andra världskriget.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd i tre fulla våningar med en stomme av betongsten. Fasaden är putsad med en ljusbeige ädelputs. Källarvåningen markeras på fasaden med en mörkgråfärgad slätputs.

Fönstren är moderna pivåhängda aluminiumfönster utformade i syfte att efterlikna två- och trelufts-fönster. Entréer finns på vardera långsidan med ursprunglig trappa och dörrfoder i granit och med dörren i gråmålad aluminium.

Gatufasaden har sju balkonger främst på tredje våningen och på gårdssidan finns två, varav samtliga med räcket klätt med grön plåt.

Två garage med vita vickportar finns åt gården. Taket är täckt med röda betongpannor.

Övriga byggnader

–

Övrigt

Åt baksidan i norr finns en öppen asfalterad plan med parkeringsplatser.

Senare ändring

- byte av fönster (okänt år)
- byte av garageportar (okänt år)
- byte av entrédörrar (okänt år)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens övergripande karaktär, putsfasad, fönstersättning och fönsterutformning, avsaknad av takkupor, dörromfattningar i granit.

Motivering

Ett relativt välbevarat flerbostadshus i sten från 1940-talets mitt.

Speglar tidsperiod 1940-tal

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 2–3

Fastighet: Stenbiten 4

Adress: Norra Kyrkogatan 3

Byggår: 1907 eller 1929

Tidigare fastighetsbeteckning: 2:dra roten, tomt 39A, tomt 39C

Funktion: bostäder

Historik

Byggnaden uppförd 1907 och visar påverkan från jugendstilen i bland annat burspråken. Enligt uppgift uppfört av en person vid namn Schreiber, senare ägd av Harriet Dahlgren och som drev en hattaffär.

Beskrivning

Byggnaden är byggd i vinkel i tre fulla våningar och med inredd vind. Den är uppförd i tegel samt utvändigt putsad med slätputs. Sockeln är i finhuggen granit och solbänkarna under fönstren är i ljus kalksten. Första våningen har mot gatan en kvaderstensputs (rusticering) och resterande våningar har vit slätputs.

Ornamenteringen av fasaderna är fokuserade till andra våningen som erhållit mycket lekfullt skapade fönsterfoder med välvda överstycken med blomstermotiv. Gatufasaden är symmetrisk uppbyggd kring ett centralt placerat burspråk i andra och tredje våningen och som vid taket avslutas i form av ett torn. Symmetrin bryts dock genom entrén till gården längst i väster.

Fönstren är moderna pivåhängda fönster formade för att efterlikna originalfönstren vilka var korspostfönster. Portdörren in mot gården är den ursprungliga men entrédörren har ett dörrblad klätt med senare tids karosseripanel.

Balkongerna utmed gatufasaden är försedda med dekorativt formade smidda räcken av grönmålat platt- och rundjärn. Såväl

fönster, portar samt balkongräcken är homogent färgsatta i kromoxidgrönt. Taket är ett flackt brutet tak belagt med grön plåt i nyans motsvarande fönster och dörrar. På taket finns några takkupor.

Gårdsfasaden är i slätputs men saknar dekorationer. Fönstren är motsvarade de utmed gatan medan balkongräckena har en enklare utformning. Åt gården finns två utanpåliggande trapphus.

Övriga byggnader

En enklare förrådsbyggnad samt garage med pulpettak finns på gården.

Övrigt

Gården är belagd med trädgårdsplattor och gräs och bildar en gemensam innergård tillsammans med byggnaderna på fastigheten Stenbiten 2.

Senare ändringar

-
- fönster och fasader (2010)
- ombyggnad (1987)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens övergripande karaktär, fönstersättning och fönsterutformning, listverk och fasaddekorationer, portar, burspråk och tornhuv i plåt, takutformning samt den tydliga skillnaden mellan den artikulerade gatufasaden och den enklare gårdssidan.

Motivering

Ett av de mer uttrycksfullt utformade stenhusen med en rik fasadornamentering. Byggnaden är, med undantag för de moderna fönstren, mycket välbevarad.

Speglar tidsperiod 1900-tal

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 2

Fastighet: Stenbiten 5

Adress: Norra Kyrkogatan 1–Östra Klevgatan

Byggår: 1902–03

Tidigare fastighetsbeteckning: 2:dra roten, tomt 39A, tomt 39B

Funktion: verksamhetslokal och samlingslokaler

Historik

Byggnaden är uppförd 1902–03, som privatbostad åt badläkare Alfred Berghel. Byggnaden är idag samlingslokal för Frälsningsarmén lokalavdelning i Strömstad.

Beskrivning

En större sekelskiftesvilla uppförd i vinkel i 1 ½ våning präglad av det tidiga 1900-talets villaarkitektur med inslag av såväl schweizerstil som nationalromantik. Byggnaden är uppförd på en kvaderhuggen granitgrund med källare. Stommen är i trä/resvirke och utvändigt är byggnaden klädd med omväxlande stående och liggande spontad panel målad i ljus ockra med avdelande listverk i vitt.

Utbyggnader finns i form av en snedtäcka innehållande farstu åt öster samt en motsvarande, men mindre farstu åt väster. I innerdelen av vinkeln finns en lägre utbyggnad i en våning, sannolikt en senare tillbyggnad.

Fasadutsmyckningarna är sublimes med urskärningar i taktassar, den dekorativt snidade hanbjälken samt de likaledes dekorativt utsnidade konsolerna i nederdelen av gavelröset. Fönstren är till övervägande delen två eller trelufts-fönster försedda med korspost. Byggnaden är försedd med ett sadeltak med stort taksprång och taket är täckt med rött betongtegel.

Övriga byggnader

En äldre mindre rödmålad uthusbyggnad med pulpettak och vita snickerier och ett spetsiga mindre fönster finns utmed tomtragränsen till fastigheten Stenbiten 4.

Övrigt

Gården upptas av trädgård med gräsytor, grusade gångar, träd och växter.

Senare ändring

- entrépartiet (okänt år)
- mindre ombyggnad av interiör (1930)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens övergripande karaktär, panelindelning och väggband, takets form, taktassar under tak, snickerier i gavelrösten, fönstersättning och originalfönster samt små utbyggda förstukvistar. Ut-husbyggnaden med dess dörrar och fönster.

Motivering

En större välbevarad villa från sekelskiftet 1900, uppförd med en prägel av såväl schweitzerstil som nationalromantik och med en varierade panelklädsel.

Speglar tidsperiod 1900-tal

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 2

3A

Kvarteret Storcken

Området blev bebyggt under senare delen av 1700-talet. Utmed gatan låg trähus i en eller två våningar, bakom fanns uthus och enklare bostäder. I norr utgjorde berget en naturlig avgränsning.

Genom 1920 års brand avbrändes samtliga byggnader i kvarteret. Efter reglering av området började så småningom ny bebyggelse uppföras. På 1940-talet var gatulinjen ånyo bebyggt, om man undantager västra delen, i vilken en mindre plantering, *Emelieparken*, anlades.

Fastighet: Storken 1

Adress: Södra Kyrkogatan 10

Byggår: 1880 samt flyttad till nuvarande plats år 1991 (pastorsexpeditionen) och 1931 (församlingshemmet)

Tidigare fastighetsbeteckning: 2:dra roten, tomt 3A

Funktion: pastorsexpedition och församlingshem

Historik

Den västra byggnaden låg fram till 1991 utmed Oslovägen i kvarteret Färgaren men flyttades i syfte att rädda huset från rivning samma år. Initiativtagare var kyrkoherde Edgar Staxäng och arbetet utfördes av Strömstadsfirman Mattson och Nilsson. Byggnaden flyttades genom staden i tre delar. Det tillhör sedan dess Strömstads pastorat och används som pastorsexpedition.

Församlingshemmet är uppfört 1931 och exteriöra ritningar är signerade av Nils G. Johansson i april 1931.

Tillbyggnader av den senare har skett vid flera tillfällen, och den västra tillbyggnaden är ritad av arkitekt Gunnar Hammarström.

Beskrivning

Pastorsexpeditionen har en stomme av trä som står främst på en kvaderstenhuggen granitsockel med små liggande källarfönster. Åt gatan har byggnaden en frontespis med balkong. Fasaderna är klädda med locklistpanel och är rikt dekorerad med profilerade snickerier såsom en gördelgesims och profilerad vattbräda invid grunden. Lövsågerier finns i form av konsoler under tak, detaljer som väggband, kornischer. Baksidan är dock enklare. Allt målat i en bruten vit nyans.

Fönstren är sidohängda korspostfönster med breda, rikt profilerade omfattningar. Entrépartiet är även rikt dekorerat med sidostycken som pilastrar och ett profilerat överstycke (kornisch). Dörrarna är moderna pardörrar och entrén är försedd med ett överljusfönster.

Byggnaden är åt baksidan, i söder, enklare utformat. Taket är ett sadeltak med mycket stort taksprång belagt med enkupigt taktegel.

Många äldre detaljer finns bevarade interiört.

Senare ändringar

– uppförande av carport men en ovanpåliggande altan – trädäck (1991)

Kultuhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens övergripande karaktär, fönstersättning, fönsterutformning och fönsteromfattningar, de båda entréerna med sina

omfattningar, äldre listverk och snickeridetaljer utmed gatusidan. Avsaknaden av takkupor med undantag av den centralt placerade frontespisen och den oputsade stensockeln.

Motivering

Byggnaden är, trots att den är flyttad till platsen i sen tid, ett fint exempel på de äldre större trähusen i Strömstad.

Speglar tidsperiod 1800-talets mitt

Ursprunglighet 1–2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 2

Beskrivning

Församlingshemmet är uppfört i vinkel åt norr och väster högs upp på en bergsklack invid kyrkan. Den är byggd i trä på en sockel av huggen granit. Fasaderna är klädda med en ljus gulmålad lockpanel. Fasaderna är indelade med vitmålade bräder invid sockel, under tak samt breda släta lister vid knutarna.

Fönstren har olika utformningar. Karaktäristisk för huset är de korsformade fönstren där de övre fönsterfälten är likstora med de undre och där varje fönsterluft är indelat med spröjs i fyra rutor. Fönsterfodren är enkla och vitmålade. Byggnaden är försedd med två entréer, båda med moderna dörrar – en i ek och en fabrikslackerad med ett lunettfönster.

Församlingshemmet har två tillbyggnader. Den ena vetter åt öster och är byggd som ny entré/foajé. Den andra är byggd, i huvudsak, som en glasad envåningsbyggnad förlagd åt söder med flackt plåttäckt tak.

Senare ändring

– två tillbyggnader (2000)

Övriga byggnader

I slutningen Vid den västra gaveln på pastorsexpeditionen ligger en carport med ett trädäck ovanpå.

Övrigt

Utmed gatan i norr finns en asfalterad parkering. Åt öster och åt baksidan, söder, en sluttande trädgård med gräs, berg i dagen och buskar.

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens övergripande karaktär, fönstersättning samt fönsterutformning, de enkla fasaddekorationerna och avsaknaden av takkupor.

Motivering

Karaktäristisk byggnad i en utpräglad 1920-talsklassicistisk exteriör. Trots flera sentida tillbyggnader har tidskaraktären ändå till stor del bevarats.

Speglar tidsperiod 1920–30-tal

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2–3

Övergripande antikvarisk bedömning 2

Fastighet: Storcken 3

Adress: Karlsgatan 15

Byggår: 1925

Tidigare fastighetsbeteckning, 2:dra roten, tomt 3/4 samt 3/4B

Funktion: bostäder

Historik och beskrivning

Byggnaden är uppförd i trä på en källarvåning av kvadersten. Fasaderna är reveterade med spritputs, avfärgad i en beige kulör. Hörnen är kraftigt markerade med slätputs och upptill avslutas de i en bruten gesims/kornisch mot gavelfältet åt öster.

Fönstren är nytillverkade korspostfönster och fönsteromfattningarna är markerade med slätputs samt avfärgade i vitt.

Gatufasaden är symmetriskt utformad med entrén mitt på fasaden med en pardörr med glasad övre fyllning, samt försedd med ett överljusfönster. Ovanför entrén finns en balkong med en front av galvaniserad vit plåt.

Gårdsfasaden är osymmetrisk och har två entréer och en balkong invid grannhuset i väster.

Taket är ett sadeltak belagt med tegel och har ett brett taklyft utmed gatufasaden.

Övriga byggnader

–

Övrigt

Gårdsplanen bakom huset är asfalterad och nyttjas till parkering. Den norra delen utgörs av berg upp mot fastigheten Storcken 1–Församlingshemmet.

- Senare ändringar
- fönsterbyte (okänt år)
 - vinden inreds åt gatan (1990)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens övergripande karaktär, fönstersättning och fönsterutformning, gatufasadens symmetri och enkelhet, spritputsfasaden med omfattningar i slätputs, dörrpartiet samt kornischerna i gavelfältet.

Motivering

Flerbostadshus med en tydlig 1920-talskaraktär med enkla, symmetriska och strama fasader. Byggnaden är relativt välbevarad från tillkomsttiden.

Speglar tidsperiod 1920-tal

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 2–3

Fastighet: Storcken 4, 5 och 6

Adress: Karlsgatan 9 A–B och 11 A–B

Byggår: 1945–50

Tidigare fastighetsbeteckning: 2:dra roten, tomterna 3, 2B, 1A–1B, Storcken 8–9.

Funktion: verksamhetslokaler och bostäder

Historik

Uppfört 1945 efter ritningar av arkitekt Per Rundberg, Göteborg.

Beskrivning

Längan av flerbostadshuset utgörs av tre fastigheter. Till det yttre upplevs komplexet som två sammanbyggda huskroppar, avdelade av en brandmur samt en nivåskillnad, mellan byggnadskropparna.

Stomme av plank uppbyggd på en källarvåning av murade cementblock. Fasaderna är reveterade och finsputsade och avfärgade i ljus gult. Gatufasaden består av två symmetriska uppbyggda fasader med balkonger med räcke i form av liggande ribbor.

Fönstren är moderna och utförda i aluminium, men har mot gatan en indelning med större fönster kombinerade med ett mindre vädringsfönster. Gårdsfasaden är försedd med färre balkonger och fönstren är åt denna sida enluftsfönster. Dörrpartierna är av

svartlackerad aluminium. Både fönster- och dörröppningar är målade vita direkt på fasadputsen.

Tidigare har här funnits vertikala fönsterband som markerat trappuppgången och skapat ljusinsläpp i densamma. Idag är det bara fönstret nertill och fönstret upptill kvar i denna komposition, medan övriga fönster är igensatta med träpanel.

Taket är ett sadeltak belagt med rött tegel. Långsträckta taklyft finns åt gården, medan taklyften åt gatan är uppdelade i sektioner.

Övriga byggnader

Ett mindre enklare sophus finns utmed gården.

Övrigt

Gårdsplanen är asfaltsbelagd och här finns infart till flera garage och någon parkeringsplats. Berg upp mot fastigheten Storken 1.

Senare ändringar

- fler vindslägenheter inreds och i samband med detta tillkommer fler takkupor, och ett större sophus byggs (1985)
- nya balkongfronter (okänt år)

Kultuhistorisk bedömning

Värden att bevara

Gatufasadernas (fasader åt söder samt väster) övergripande utformning, dessa fasaders fönstersättning och fönsterutformning och den indragna bottenvåningen åt väster uppbyren av pelare.

Motivering

Ett flerbostadshus karaktäristiskt för byggandet under 1900-talets mitt. Bygganden har, till delar, en bevarad ursprungskaraktär.

Speglar tidsperiod kring år 1945

Ursprunglighet 4

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 3–4

Rekommendationer

- De vertikala fönsterbanden i trapphallarna är idag delvis igensatta. Önskvärt vore att dessa återskapades eller gestaltas som blindfönster med samma indelning som ursprungsfönstren.

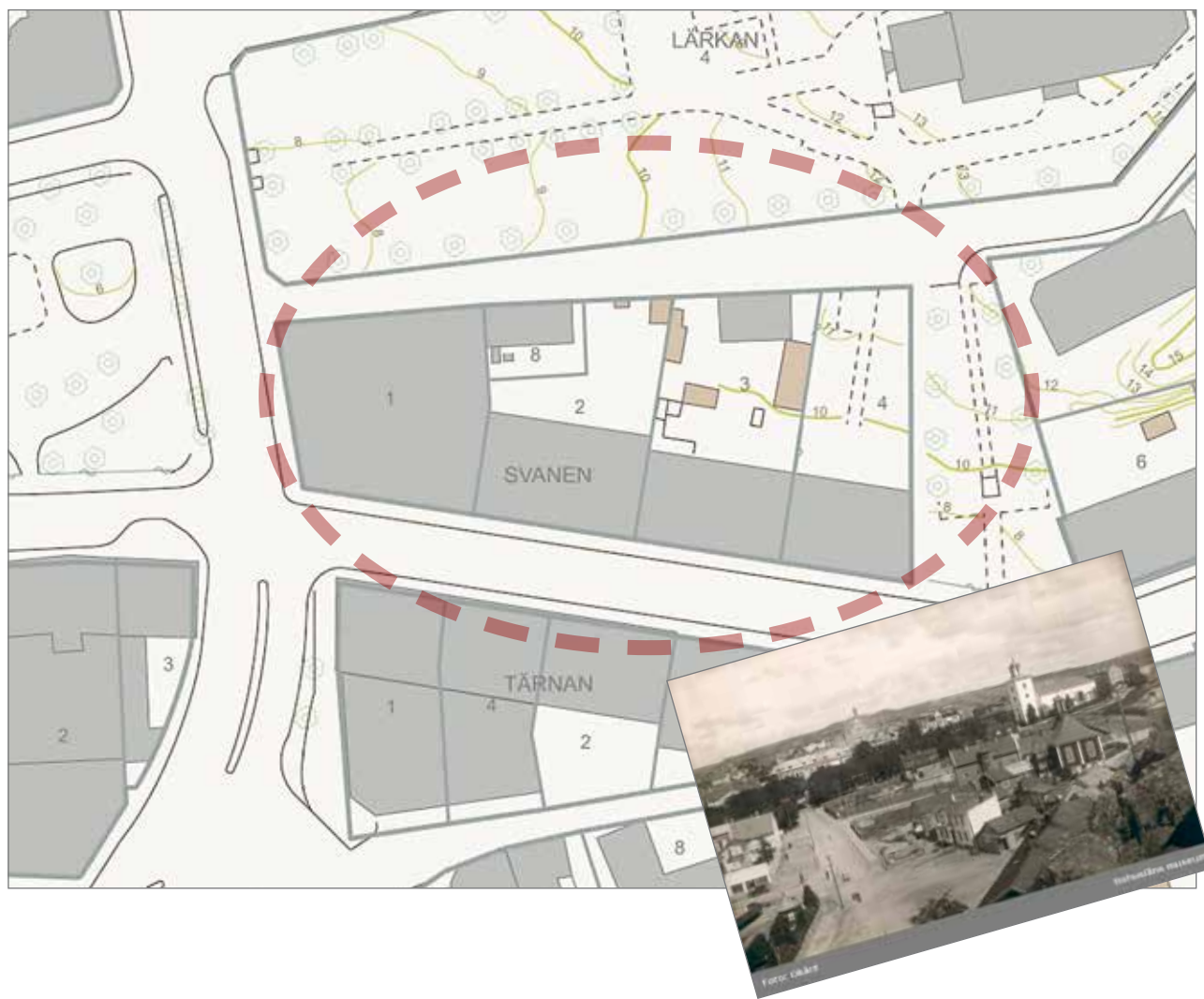
Kvarteret Svanen

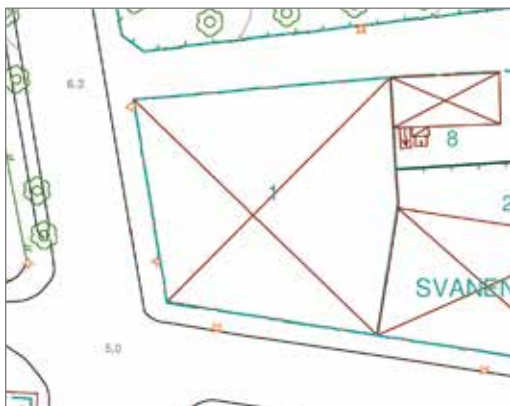
Området innehöll under tidigt 1700-tal magasin åt stadens försvar. Här låg även en skolbyggnad.

Under 1800-talet tätnade bebyggelsen och husen ut mot Carlsgatan fick en representativ prägel. Upp mot kyrkan låg gårdarna med sina magasin och uthus. Vid områdets östra del sträckte sig en gränd upp emot kyrkan.

Området berördes ej av 1876 års brand. 1910-talets stadsplaneförslag innebar bland annat att Carlsgatan skulle breddas. Detta torde i så fall inneburit att den äldre bebyggelsen inom kvarteret helt raserats.

1920 totalförstördes dock området genom den brand som gick utmed Carlsgatan. Under 1930-talet återuppfördes flera fastigheter inom kvarteret.

Fastighet: Svanen 1

Adress: Karlsgatan 1–Parkgatan 4–Södra Kyrkogatan 2

Byggår: början av 1930-talet

Tidigare fastighetsbeteckning: 2:dra roten, tomterna 10–11.

Funktion: banklokaler, verksamhetslokaler och bostäder

Historik

Byggnaden är uppförd efter ritningar av arkitekt A. Jonedal, Göteborg. Byggnaden uppfördes som postkontor. Därefter har här varit Poliskontor fram till att de flyttade in i sina nybyggda lokaler utmed Södra Hamngatan. Byggnaden innehades därefter av det sammanslagna Vette- och Strömstads sparbank och i dag finns i dessa lokaler efterföljaren, Swedbank.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd i tegel på en låg källargrund med en sockel av fint huggen granit. Fasaderna är klädda med ädelputs samt avfärgad i rosa samt med vit puts i hörnen samt runt fönster.

Bottenvåningen är försedd med skyltfönster medan övriga våningar har enluftsfönster, varav några med falsk mittpost. Fönstren på nedervåningen är i liv med ytterväggen medan de på de övriga två våningarna är indragna som ett resultat av utvändig tilläggsisolering. Entré finns dels i hörnet Parkgatan–Karlsgatan dels i den norra delen utmed Parkgatan. Den sistnämnda är ursprunglig medan entrén i sydvästra hörnet tillkom vid en sentida ombyggnad. Denna är infälld i husets hörn och här bärs byggnaden av tre pelare i fint huggen granit.

Taket är ett valmat tak klätt med grön falsad takplåt. På taket finns ett flertal mycket breda taklyft samt i hörnet ovan entrén en lanternin med ett brant tälttak vilket markerar att vinden är fullt inredd. En tillbyggnad i två våningar finns åt Södra Kyrkogatan som beträffande fasadutformning ansluter till övriga byggnaden, men vars takutformning anknyter till grannhuset på fastigheten Svanen 8.

Övrigt

Fasader åt tre väderstäck och sammanbyggd med byggnaden på fastigheten Svanen 8 och Svanen 2

Senare ändringar

- byte av fönster (okänt år)
- ändring av entrépartiet (okänt år)
- tilläggsisolering samt ny putsfasad (okänt år/troligen 1980-talets slut)
- tillbyggnad med brutet tak åt Södra Kyrkogatan (okänt år)
- renovering av putsfasad med ädelputs (1960-tal)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Den bearbetade sockeln i granit, den i sen tid uppförda indragna entrén i sydvästra hörnet, utförd i granit.

Motivering

Byggnaden är till sitt ursprung ett stenhus från 1940-talet som genom senare tiders fasadförändringar omgestaltats.

Speglar tidsperiod 1930-tal

Ursprunglighet 3–4

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 4

Fastighet: Svanen 2

Adress: Karlsgatan 3

Byggår: 1966

Tidigare fastighetsbeteckning: 2:dra roten, tomt 9 samt 9 1/2, 12

Funktion: butikslokaler, verksamhetslokaler och bostäder

Historik

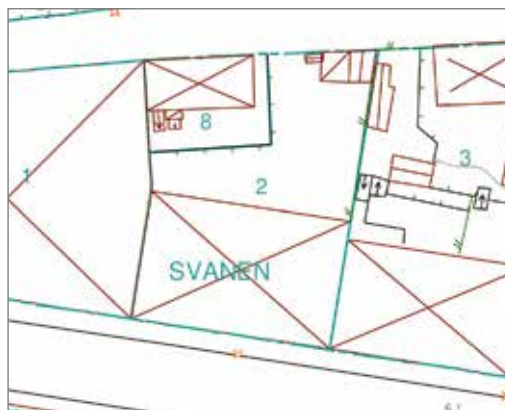
Arkitekt Karl-Erik Hjalmarsson ritade för Kungliga Byggnadsstyrelsen denna telebyggnad när Strömstads telestation automatiserades. Strömstads telefonväxel var den sista telefonväxeln som automatiserades i Sverige. I Bebyggelseregistret (se www.raa/bebyggelseregistret) framgår att Karl-Erik Hjalmarsson och hans arkitektkontor var inblandade i flera om- och tillbyggnader för Kungliga Byggnadsstyrelsens räkning och däribland telestationer.

År 1992 byggdes bottenvåningen om för den nya digitala AXE-växeln och vid den tiden ägdes fastigheten av Telaris, Televerkets fastighetsbolag. År 2007 säljer Telaris fastigheten vidare.

Beskrivning

Byggnaden uppförd i tre våningar med en stomme av betong på en grundläggning av gjuten betong. Fasaden är slätputsad och avfärgade i både en mörk och en ljus beige kulör. Den bröstningshöga sockeln är av slät granit. Ett väggband i traditionell skivfalsad plåt finns mellan gatuplan och första våningen.

Bottenvåningen är försedd med skyltfönster åt gatan men i övrigt består fönstren åt gatan av höga smala enlufts-fönster utförda i aluminium samt under tak av kvadratiska mezzaninfönster. Fönstersättningen följer en egen rytm med ömsom parställda fönster ömsom enstaka fönster. Fodren är av aluminiumplåt. Balkongerna, vilka tillkommit i senare tid, har räcke av gråmålad

gallerplåt. Balkongdörrarna är samtida med balkongerna och balkongdörrarna är försedda med pardörr samt ett större liggande fönster ovan, liknande ett T-postfönster.

Gatufasaden har sex balkonger, med balkongdörrarna skapade i taklyft med sadeltak. Butikerna mot gatan nås via ett indraget entréparti.

Taket är ett flackt brutet tak belagt med traditionell skivfalsad grön takplåt.

Åt gården är marknivån högre varigenom byggnaden enbart exponerar två våningar åt detta håll.

Övriga byggnader

Ett cykelstall sammanbyggt med ett plank mot Södra Kyrkogatan.

Övrigt

fastigheten är genomgående från gata till gata och gränsar mot fastigheten Svanen 8, som styckades av 1988.

Senare ändring

- tillbyggnad av nio balkonger varav sex på gatufasaden (2010).
- nya funktioner i och med ägarbyte (2007)
- ombyggnad av bottenvåningen åt Karlsgatan (1992)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Fönstersättningen, fönsterformen åt gården, takkupa åt gården, takutformning och takmaterial.

Motivering

Byggnaden har mot gården bevarat mycket av den specifika 1950-talskaraktären. Även gatufasaden har till delar en bevarad karaktär från tillkomsttiden, men har i sen tid omgestaltats med bland annat mycket stora balkonger.

Speglar tidsperiod 1960-tal

Ursprunglighet 3–4

Betydelse i stadsbilden 4

Övergripande antikvarisk bedömning 4

Fastighet: Svanen 3

Adress: Karlsgatan 5 och Södra Kyrkogatan 6

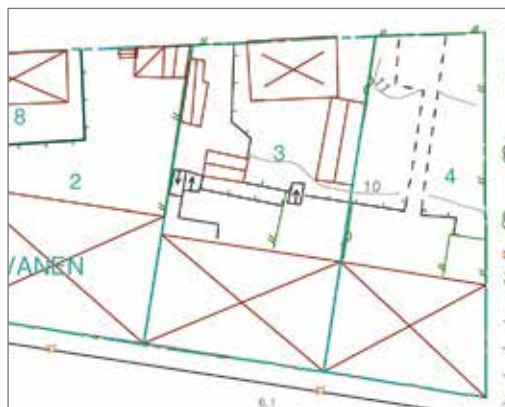
Byggår: Hus 1 1937, Hus 2 1920–21

Tidigare fastighetsbeteckning: 2:dra roten, tomt nr 8

Funktion: Hus 1: butiker och bostäder, hus 2: Bostad

Historik

Nils G. Johansson, troligen Strömstads stadsingenjör, ritade byggnaden för att inhysa apotek och en apotekarbostad. Verksamheten flyttade 1972 till det då nybyggda huset på fastigheten Sillen 10.

Beskrivning, hus 1

Byggnaden är uppförd i två våningar med källare och har en stomme av tegel. Byggnadens bottenvåning är klädd med asbestcementskivor, medan första våningen samt vindsvåningen är klädda med gul fasadplåt.

Bottenvåningen är, mot Karlsgatan, försedd med skyltfönster och två entréer, varav en indragen och med teak/ekdörrar. Första våningen har traditionella ospröjade tvåluftsfönster och vindsvåningen markeras med liggande så kallade mezzaninfönster.

Gårdsfasaden är med synlig puts avfärgad i ljus rosa kulör och med vita målade fönster- och dörrumfattningar vilken överensstämmer med kulören för det angränsande huset på fastighet Svanen 4. Sadeltaket är belagt med tvåkupigt lertegel.

Senare ändring

- byte av fasadmaterial (okänt år)
- byte av entrédörrar (okänt år)
- taklyft (1969?)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens övergripande karaktär, fönstersättning, och avsaknad av takkupor.

Motivering

Byggnaden har en bibehållen utformning från tillkomsttiden på 1930-talet, men har efter tilläggsisolering och byte av fasadmaterial förlorat sin ursprungskaraktär i den övre våningen.

Speglar tidsperiod 1930-tal

Ursprunglighet 3

Betydelse i stadsbilden 4

Övergripande antikvarisk bedömning 3–4

Rekommendationer

- Byggnaden kan återfå sin ursprungskaraktär genom att den åter får en putsad fasad.

Beskrivning, hus 2

Byggnaden är uppförd som fristående villa i en våning med inredd vind samt källare. Byggnaden är uppförd med resvirkesstomme samt med fasad klädd med ljus fasadplåt.

Fönstren är spröjsade två- och trelufts-fönster och, liksom dess infattning av plåt lackerade i mörk brunt.

Åt gården finns en farstutbyggnad försedd med ett flackt pulpettak och med en finhuggen granittrappa. Entrédörren är modern med ädelträfaner.

Taket är ett brant brutet tak täckt med bruna taktegelimiterande skivor. Två takkupor finns åt gatan.

Senare ändring

- Byte av fasadmaterial till plåt samt tilläggsisolering (1977)
- Nybyggnad av garage (1977)

Kultuhistorisk bedömning

Värden att bevara

Gatufasadernas övergripande utformning, fönstersättning och fönsterutformning, entrétrappa i finhuggen granit.

Motivering

Villabyggnad med en distinkt 1910–20-talskaraktär. Förutom den sentida plåtfasaden och takmaterialet är byggnaden relativt väl bevarad från tillkomsttiden.

Speglar tidsperiod 1920-tal

Ursprunglighet 3

Betydelse i stadsbild 3

Övergripande antikvarisk bedömning 4

Rekommendationer

- Byggnaden i sin ursprungliga gestaltning finns avbildad i äldre

foton och det finns därmed goda möjligheter att återställ dess exteriör i enlighet med dess originalutseende.

Övriga byggnader

Två mindre gårdshus som förråd och sophus. Vid villans (hus 2) östra gavel ett mindre garage, från 1970-talet, med asfalterad parkering framför.

Övrigt

Markytan mellan de två byggnaderna på fastigheten är terrasserad med stödmurar av grovt huggna granitblock och trappor samt berg i dagen. Marken ovan muren utgörs av en gräsyta med grusade gångar. På tomten finns bland annat äppelträd, tuja samt några rabatter. En trappa och mur finns mot fastighet Svanen 4.

Fastighet: Svanen 4

Adress: Karlsgatan 7

Byggår: 1934

Tidigare fastighetsbeteckning: 2:dra roten, tomt nr 7

Funktion: butiker och bostäder

Historik

Rämjes musik har länge funnits i lokalerna och finns här än idag. Tidigare var fasaden slätputsad.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd i två våningar med en stomme av tegel samt uppförd på en gjuten betonggrund. Fasaden åt gatan samt gaveln i öster är idag klädda med fasadplåt medan baksidans fasad alltså är putsad såsom den var i originalutförandet.

Bottenvåningen har butikslokaler med stora skyltfönster och tre indragna entréer. Dörrarna är av teak och med glaspartier och trapporna är utförda i granit. I övervåningen mot gatan är de fyra fönsteröppningarna försedda med trelufts-fönster och utmed gaveln åt öster är fönstren tvålufts-fönster samt stora butiksfönsterliggande enluftfönster mot butikslokalen.

Gårdsfasaden är avfärgad i ljusrosa med vitmålade fönster- och dörröppningar. Färgsättningen delas med grannhuset, fastigheten Svanen 3. Taket är ett sadeltak belagt med tvåkupigt rött tegel och mindre takkupor åt norr. En mindre tillbyggnad i en våning finns in mot gården i öster och fyller ut utrymmet helt mellan huset och berget. Tillbyggnadens tak fungerar som altan.

Övriga byggnader

En mindre förrådsbyggnad med pulpettak finns utmed Södra Kyrkogatan.

Övrigt

Baksidan av bostadshuset består liksom hos grannfastigheten, fastigheten Svanen 3, av ett nedsänkt grusat parti mellan huset och berget och ett planare större parti, med trädgård med träd och rabatter, belägen på den högre delen av tomten vars med angöring är från Södra Kyrkogatan

Senare ändring

- tilläggsisolering samt byte av fasadmateriäl till plåt (1973)
- tillbyggnad samt tillskapande av altan på taket (okänt år)
- ändring av fasaden (1971)

Kultuhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens övergripande utformning, fönstersättning och fönsterutformning, de indragna entrédörrarna utmed gatufasaden och avsaknaden av takkupor.

Motivering

Byggnaden har en bibehållen utformning från tillkomsttiden på 1930-talet men har efter tilläggsisolering och byte av fasadmateriäl förlorat ursprungskaraktären i den övre våningen.

Speglar tidsperiod 1930-tal

Ursprunglighet 3

Betydelse i stadsbilden 4

Övergripande antikvarisk bedömning 3–4

Rekommendationer

- byggnadens ursprungskaraktär kan återskapas genom att den åter ges en putsad fasad.

Fastighet: Svanen 8

Adress: Södra Kyrkogatan 4A

Byggår: 1920–21

Tidigare fastighetsbeteckning: 2:dra roten, del av tomt 12, del av Svanen 2

Funktion: bostad

Historik

Har tidigare tillhört Svanen 2 och därmed Telaris, Telias fastighetsbolag. Tidigare ägdes den av Televerket.

Äldre odaterade ritningar finns i byggnadsnämndens arkiv, signerade C. S.

Beskrivning

Bostadshus i en och en halv våning uppförd med stomme av resvirke eller plank på en gjuten sockel. Fasaderna är klädda med locklistpanel samt färgsatt i vitt. Snickerier, som fönsteromfattningar, knutbrädor och delar av balkongräcket på den östra gaveln, är målade i mörkt grönt.

Fönstren, vilka näst intill samtliga, är nytillverkade har en utformning liknande dess föregångare men är delvis pivåhängda. Fönstren varierar i utformning och här finns fönster liknande korpostfönster mot gatan, tvåluftsfönster samt småspröjsade fönster i övervåningen.

Byggnaden är försedd med ett brutet tak med brant nederdel, och är belagt med grönlackerad plåt.

Övrigt

Fastigheten omgärdas av ett medelhögt brunmålat plank med grindar, varav den ena nås från Södra Kyrkogatan. Byggnaden är sammanbyggd med Svanen 1.

Senare ändringar

- byte av fönster till pivåhängda (2007?)
- bppförande av balkong utmed östra gaveln (2007)
- ommålning av fasaden, ändring från gult till vitt) (2002)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens övergripande utformning, takform, fönstersättning och fönsterutformning.

Motivering

Villabyggnad med en karaktäristisk 1910–20-talskaraktär. Förutom balkongtillbyggnad är den relativt välbevarad från tillkomsttiden.

Speglar tidsperiod 1920-tal

Ursprunglighet 3

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 4

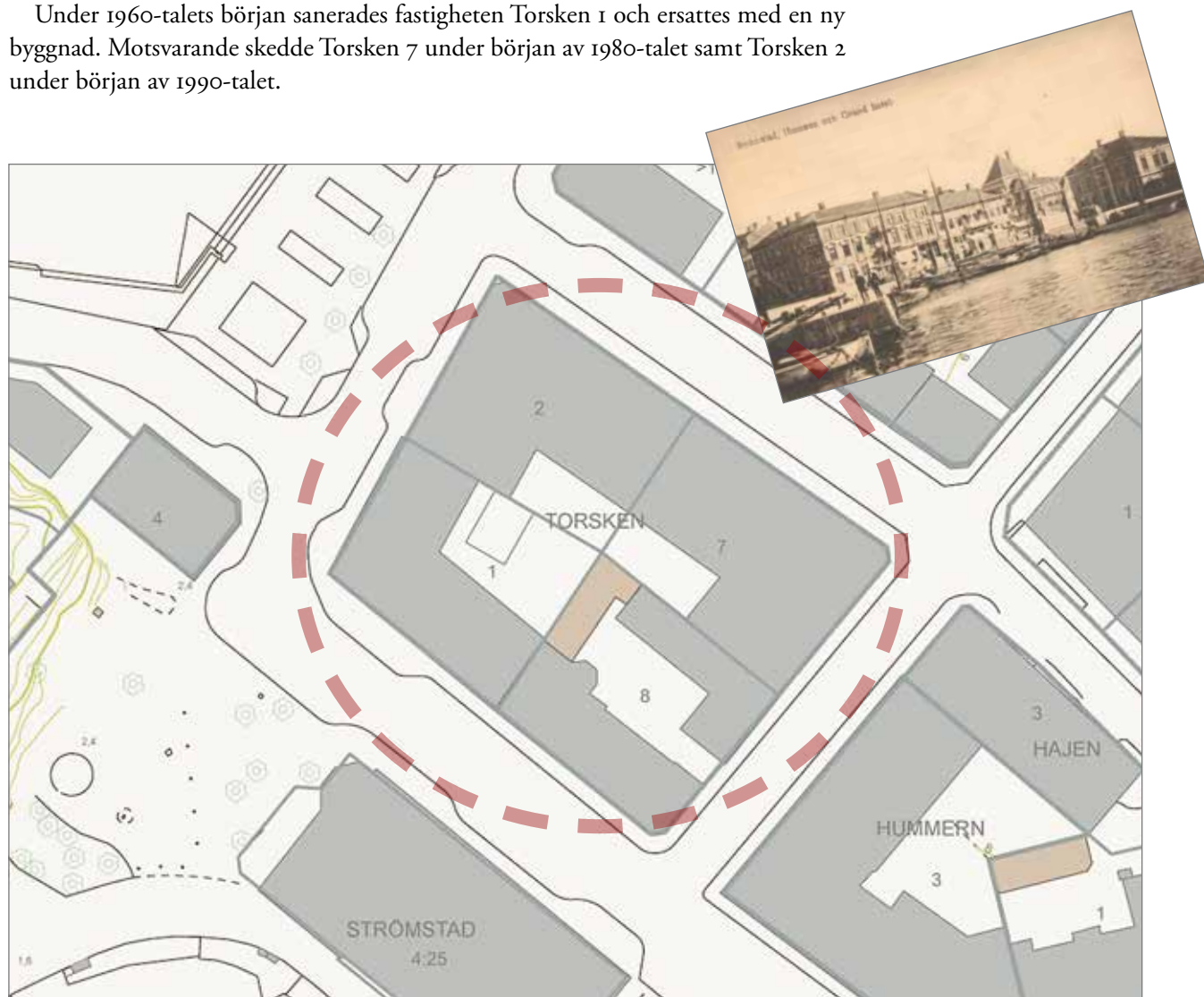
Kvarteret Torsken

Kvarteret delades före 1876 års brand av Regeringsgatan i två delar. Utmed gatan låg trähusbebyggelse i en och två våningar. I väster avgränsades området av Laholmen och badhuset.

Efter branden reglerades området och ett nytt kvarter bildades. Detta innehöll fyra tomter, vilka snart började bebyggas. Kvarterets rektangulära form medgav att det omslötts av nya gator som utlades.

Under 1900-talet förändrades gårdsbebyggelsen och nya mindre byggnader uppfördes mot Västra Klevgatan och Södra Bergsgatan.

Under 1960-talets början sanerades fastigheten Torsken 1 och ersattes med en ny byggnad. Motsvarande skedde Torsken 7 under början av 1980-talet samt Torsken 2 under början av 1990-talet.

Fastighet: Torsken 1

Adress: Badhusgatan 1–Södra Hamngatan 2

Byggår: 1961

Tidigare fastighetsbeteckning: 3:dje roten, nytt 2, rött 1

Funktion: restaurang, butiker, kontor och bostäder

Historik

Byggnaden uppfördes 1961, bland annat som banklokal och lokalkontor för Skandinaviska Enskilda banken. Det var också ett bostadshus. Arkitekt var Gunnar Hammarström (1928–1999).

Hammarström verkade under slutet av 1950-talet som chef för Bohuskommunernas Byggnadskontor (BBK). Mellan 1965–1971 drev han en egen arkitektverksamhet och hade även rollen som stadsarkitekt i Strömstad kommun. Hammarström övergick där efter till att bli chef på Bohuskommunernas Byggnadskontors planavdelning.

Hammarström var under sin verksamma tid mycket produktiv och ritade bland annat bebyggelsen på Rådhusberget i Strömstad samt semesteranläggningarna vid Tanumstrand och Capri.

Beskrivning

Den fyravåningars hörnbyggnaden har en stomme av betong. Fasaderna är indelade med horisontella fönsterband och bröstning och väggytor av rött tegel avdelade av vertikala band av grå puts med inblandning av sjösten. Byggnaden trappar i två steg utmed Badhusgatan vilket ger intryck av två olika byggnader, men med likartad fasaduppbyggnad.

Den södra delen är försedd med tre frambyggda burspråk i de övre tre våningarna med intilliggande balkonger. Balkongerna liksom burspråk samt mellanrummen mellan fönstren är i vit plåt. Fönstren är enluftsfönster varav några med vädringsfönster. Bottenvåningen kännetecknas av partier klädda med dels mörk dels ljus aluminiumplåt omväxlat med stora skyltfönster samt glasade dörrar.

Det relativt flacka sadeltaket är plåtbelagt med en tydligt markerad takfot med ståndränna.

Gårdsfasaden har samma material som gatufasaden men har en enklare indelning där de vertikalt parställda fönstren vid trapphallarnas vilplan skapar en rytm i förhållande till de övriga fönstren.

Övriga byggnader

–

Övrigt

Byggnadens volym stämmer med bredvidliggande fastighet, fastigheten Torsken 2. Fasadmaterial och utformning avviker dock

starkt. Byggnaden är sammanbyggd med fastigheterna Torsken 2 och Torsken 8.

Gården, vilken är höjd i nivå med första våningen är belagd med sjöstensplattor i ruttmönster.

Senare ändringar

- fasadändring av nedervåningen utmed hörnet Södra Hamngatan/Badhusgatan till svart plåt (okänt år)
- mindre ändring vid burspråk och fyllningen till en av de franska balkongerna. (okänt år)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens övergripande utformning, fönstersättning, fältindelning med rött tegel och vertikala väggband, burspråk och balkonger samt avsaknaden av takkupor.

Motivering

Torsken 1 är ett mycket fint exempel på det tidiga 1960-talets byggande i stadsmiljöer. Byggnaden ger, genom sin blandning av material och färger, en varierad och artikulerad fasadutformning.

Speglar tidsperiod 1960

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 2

Fastighet: Torsken 2

Adress: Södra Hamngatan 4–Västra Klevgatan 2

Byggår: 1991

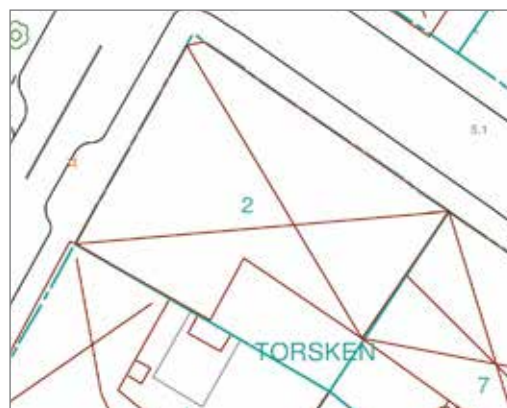
Tidigare fastighetsbeteckning: 3:dje roten, nytt 4, rött 2

Funktion: butikslokal, kontor och bostäder

Historik

År 1878, det vill säga direkt efter stadsbranden, uppfördes här en byggnad som uppfördes som hotell, Grand Hotell. Byggnaden ritades av arkitekt Wilhelm Lidbom, född 1839 i Lidköping och enligt uppgift boende i Strömstad kring 1877. Byggnaden användes under en tid som biograf, den så kallade Teaterbiografen. Byggnaden revs år 1989 efter en långdragen process med överklaganden, där det framfördes värdet av att byggnaden istället borde bevaras och restaureras.

Det befintliga huset uppfördes 1991 och ritades av arkitektbyrån Contekton arkitekter.

Beskrivning

Hörnbyggnaden är uppförd i fyra våningar åt Södra Hamngatan. Genom den branta stigningen utmed Västra Klevgatan minskar våningsantalet i den östra delen till tre för att därefter åter trappa upp till fyra hela våningar med en ny huskropp.

Byggnaden är uppförd i betong och fasaderna är av grå kvaderindelad slätputs utmed samtliga våningsplan, utom bottenvåningen som är klädd med granitskivor.

Bottenvåningen har skyltfönster utmed Södra Hamngatan medan huset i övrigt har tvåluftsfönster, vitmålade med vita enkla omfattningar utstockade i putsen, jämt fördelade utmed fasaden.

Hörnet utmed korsningen Södra Hamngatan och Västra Klevgatan är avfasat och utmed Södra Hamngatan finns en utbyggnad i de mellersta två våningsplanen i form av ett burspråk. Balkonger finns utmed hörnet samt mot Västra Klevgatan.

Taket är flackt valmat och täckt med grön falsad plåt samt försett med takuppor. Den enklare gårdsfasaden är slätputsad och försett med både utanpåliggande och indragna balkonger.

Övriga byggnader

–

Övrigt

Gårdens utformning är inte besiktigad.

Senare ändringar

–

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

–

Motivering

Byggnaden utgör ett exempel på en större byggnad från tidigt 1990-tal, anpassad i utformning och storlek till det i övrigt relativt högexploaterade gaturummet utmed Södra Hamngatan.

Speglar tidsperiod 1990-tal

Ursprunglighet 1

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning –

Fastighet: Torsken 7

Adress: Västra Klevgatan 4–Södra Bergsgatan 3

Byggår: 1983

Tidigare fastighetsbeteckning: 3:dje roten nytt 20, rött 16, Torsken 3.

Funktion: butik, verksamhetslokaler, kontor och bostäder

Historik

En byggnad uppfördes på denna tomt efter stadsbranden 1883. Denna var i trä och renoverades kraftigt under 1900-talet, och vid en inventering 1973–78 var den slätputsad och avfärgad ljus grå. Under 1950-talet uppfördes ytterligare två byggnader mot Västra Klevgatan respektive Södra Bergsgatan. Båda med fasader av ljus slätputs.

Samtliga byggnader revs och ersattes av den nuvarande byggnaden 1983, vilken då kom att inrymma kontor för Skatteverket samt Försäkringskassan. Andra verksamheter var A. P. Anderssons charkuteri samt en tyg- och garnaffär.

Beskrivning

Byggnaden är ett hörnhus utmed den brant sluttande Västra Klevgatan och Södra Bergsgatan och är byggd tre, respektive fyra våningar beroende på topografen.

Byggnaden är uppförd med stomme av betong och är utvändigt klädd med gulbrunt tegel. Sockelvåningens tegel är mer melerat och spänner mellan gult och mörkt rödbrunt. Den översta våningen är indragen från väggliv och är klädd med liggande vitmålad fasspontpanel.

Fönstren är enlufts-fönster samt perspektivfönster med vädringsfönster. Grund- respektive bottenvåning åt Västra Klevgatan av tegel med varierande kulörer från gult till mörkt rödororange. Fönstren ligger indragna från fasadlivet och samverkar med horisontella och vertikala band i teglet till en rytm i fasaden. Fönstren i den tegelklädda delen har brunmålade bågar medan den övre våningens karmar är gulbruna. De låga fönstren i källarvåningen har stickvalsutformning.

Ett större burspråk klätt med vitlackerad plåt. Taket är belagt med tvåkupigt rött tegel.

Övrigt

Gårdens utformning är inte besiktigad.

Senare ändringar

—

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

—

Motivering

Tidstypisk större kontorsbyggnad från 1980-talet.

*Speglar tidsperiod 1980-tal**Ursprunglighet 1**Betydelse i stadsbilden 4**Övergripande antikvarisk bedömning —***Fastighet: Torsken 8**

Adress: Södra Bergsgatan 1–Badhusgatan 3

Byggår: 1877–80. (hus 1)

Tidigare fastighetsbeteckning: fastighet 3:dje roten, nytt 1, rött 17, Torsken 4

Funktion: butiker och bostäder.

Historik

Byggnaden uppfördes direkt efter stadsbranden år 1877 av lotskaptenen Nils Åhmansson. Byggnaden övertas efter dennes död 1879 av dennes änka och dotter som säljer den vidare till handlarer Israel Sterner. Huset har hyst många olika verksamheter däribland Backlunds konditori.

Vid den förra inventeringen på 1970-talet hade gatuhuset mot Södra Bergsgatan, en putsfasad i 1950-talsstil. I byggnaden fanns tidigare en skoaffär, »Sko Janne«.

Beskrivning

På fastigheten finns två gatuhus, dels ett hörnhus uppfört i tegel utmed Badhusgatan och Södra Bergsgatan (hus 1), och dels ett mindre hus (hus 2) byggt i två fulla våningar utmed Södra Bergsgatan.

Hörnhuset (hus 1) är uppfört med tre fönsteraxlar åt Södra Bergsgatan, elva mot Badhusgatan och en på det avfasade hörnet. Fasaden är tilläggsisolerad, något som är tydligt avläsbart under taket där en enkel tandfris framträder där den pålagda isoleringen avslutas. Fasaden är idag utförd i slätputs samt avfärgad i en beigerosa kulör men har under taket ett brett vitfärgat väggband med små mezzaninfönster. Sockelvåningen är avfärgad i gråvitt.

Den delvis höga bottenvåningen åt Badhusgatan har skyltfönster och i övrigt består fönstren främst, åt gatan, av pivåhängda

enluftsönster med en enkel horisontell spröjs. Gatufasaderna har fyra vita balkonger med front av korrugerad plåt.

Gårdssidan är försedd med främst korspostfönster. Här finns också en utanpåliggande femsidig trapphustillbyggnad.

Byggnaden har ett flackt brutet tak belagt med grön plåt. Taket har åtta sentida takkupor utmed gatufasaderna samt ett taklyft åt gården som rymmer en loftgång till lägenheter på vinden.

Det mindre gatuhuset (hus 2) åt Södra Bergsgatan är sammanbyggt i flack vinkel med grannhuset på fastigheten Torsken 7. Den är vidare tillbyggd åt gården med en byggnadskropp i två fulla våningar vilken i sin tur är tillbyggd med en lägre byggnad längst in på gården.

Byggnaden är idag i huvudsak klädd med gul fasadplåt utom utmed gatufasadens nedervåning, där fasadmaterialet utgörs av gråfärgad skivplåt. Grunden i form av en tuktad granitsockel är synlig utmed gaveln åt väster, medan den på övriga delar är putsad.

Byggnaden är försedd med olika typer av fönster, såsom skyltfönster på gatufasadens nedervåning, Pivåhängda treluftsönster på övervåningen, pivåfönster samt sidohängda korspostfönster om två eller tre fönsterluffer i gårdsfasaden. Här finns också mindre fönster. Dörrarna är i allmänhet sentida ekdörrar.

Taket åt gatan är ett sadeltak belagda med tegelpannor medan taket i den mellersta delen är ett pulpettak, belagt med korrugerad plåt.

Övriga byggnader

Ett mindre lägre gårdshus med gul plåtfasad är byggd i vinkel mot gränsen mot fastigheterna Torsken 1 och Torsken 7 med två mindre fönster och tre dörrar. Snedtaget är belagt med röd sinus-korrugerad plåt.

Övrigt

Byggnaderna formar sammantaget ett relativt slutet gårdsrum. Markbeläggningen varierar, men delar utgörs av trädgårdsplattor.

Senare ändringar

Hus 1:

- inredning av vind inklusive, höjning av tak (okänt år).
- uppförande av takkupor samt loftgång (okänt år)
- omgestaltning av balkongerna med vit färg (okänt år)
- tilläggsisolering (okänt år)
- byte till plåtfasad på det mindre gatuhuset samt gårdshuset (okänt år)

Hus 2:

–

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadernas övergripande utformning, fönstersättning och fönsterutformning hus 1 (åt gården), samt hus 2 och uthusen samt helheten i gårdsmiljön.

Motivering

Större flerbostadshus i sten från tiden efter stadsbranden samt ett mindre kombinerat bostadshus samt affärshus präglad av ombyggnader från 1900-talets mitt. Delvis välbevarat gatuhus samt en relativt välbevarad gårdsmiljö.

Hus 1

Speglar tidsperiod 1870-tal

Ursprunglighet 4

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 4

Hus 2

Speglar tidsperiod 1900

Ursprunglighet 4

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 3

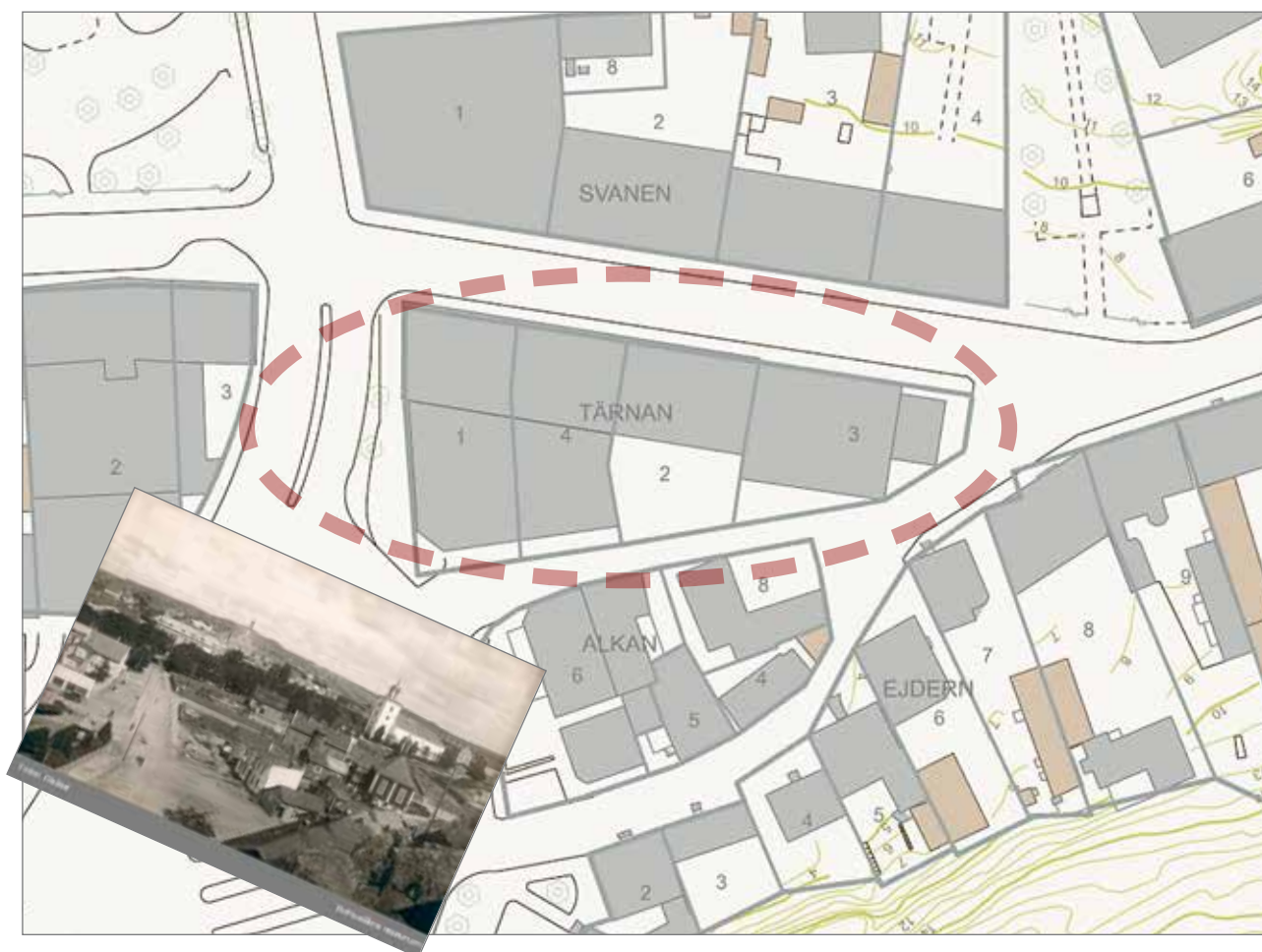
Kvarteret Tärnan

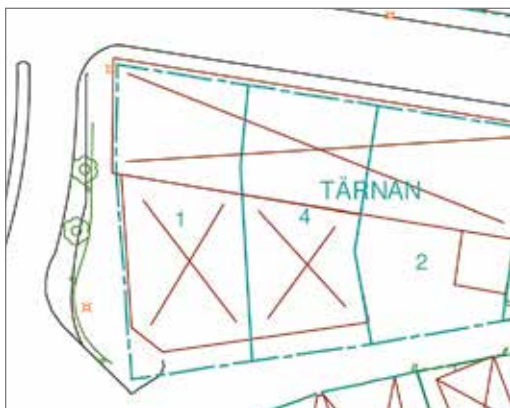
Större delen av området var bebyggt redan under 1600-talet.

Gathusen ut mot infartsvägen bestod under 1700- och 1800-talet av träbyggnader i två våningar. Husen ägdes av handelsmän och sjökaptener

Området berördes ej av 1876 års brand, och trots flera regleringsförsök genom nya stadsplaneförslag i början av 1900-talet, behöll kvarteret sina genuina trähusbebyggelse fram till 1920.

Karlsgatebranden år 1920 raderade ut hela kvarterets bebyggelse, men nya byggnader uppfördes relativt snart. Flera av de nuvarande byggnaderna har kraftigt förändrats under senare hälften av 1900-talet.

Fastighet: Tärnan 1 och Tärnan 4

Adress: Karlsgatan 8A–Parkgatan–Inge Schiölers gränd

Byggår: Hus Karlsgatan 1930, Hus Parkgatan–Inge Schiölers gränd 1961–62.

Tidigare fastighetsbeteckning/nr: 1:a roten, tomt 54 och 55. Tärnan 1

Funktion: varuhus, butiker, lager, restaurang och bostäder.

Historik

Byggnaden uppfördes som butik och bostad år 1930, efter ritningar framtagna av Kooperativa Förbundets arkitektkontor. Kooperationsens Förbunds Arkitekt- och ingenjörbyrå (KFAI) var verksam från 1930-talet fram till mitten av 1970-talet då kontoret lades ned. KFs arkitekter stod för designen av ett stort antal Konsumbutiker och Domusvaruhus under perioden och däribland den i Strömstad.

Byggnaderna har förändrats interiört flera gånger under åren beroende på ändring av byggnadens funktion.

Under 1970-talet fanns, på fasaden, två stora skyltar med texten *Domus Möbler*. Fastigheten sambrukas sedan 1982 med fastigheten Tärnan 2.

Innan kooperativas byggnad låg här en tvåvånings byggnad som enligt anteckningar skadades i samband med Karlsgatebranden 1920. I kommunens arkiv finns en ritning till en föregångare till dagens hus, en fasadritning märkt *Ritning till förändring af byggnaden å Tomten No 55 i 1:a roten, Strömstad*, daterad och signerad Carl A. Hagelberg den fjärde maj 1908. Efter Karlsgatebranden återstod på fastigheten enbart ett uthus uppfört i sten.

Beskrivning

Hus Karlsgatan

Byggnaden i två fulla våningar med vind är uppförd i tegel med en källarvåning i sten och med en utsida av slåthuggen granit. Fasaderna är slätputsade, och avfärgade i gult, med horisontella ritsar i putsen jämt fördelade över fasaden. Under tak finns ett brett väggband avfärgat i vitt med jämt fördelade små kvadriska mezzaninfönster. Ett sentida väggband mellan bottenvåning och första våning finns åt Karlsgatan och är utfört i ljusgrön plåt.

Byggnaden bär tydlig prägel av 1920-talets klassicistiska arkitektur genom sin symmetri och sin sublimes klassiska anspelningar, såsom det tydligt artikulerade gavelfältet åt väster samt balkongerna, diskret utformade men samtidigt lekfullt gestaltade i krent smide, utmed samma gavel, avsaknaden av artikulerade omfattningar i övervåningen liksom de diskreta släta omfattningarna utförda i granit utmed gatuplanet.

Förutom två fönster utmed västgaveln är samtliga fönster utan mittpost eller spröjsindelning, utan rena högresta butiksfönster eller stora enlufts-fönster. Entrédörrarna mot Karlsgatan är in-dragna från fasadlivet.

Sadeltaket är belagt med rött tegel och har taklyft på båda fal-len och en piskbalkong finns uppförd åt söder.

Tillbyggnad Parkgatan – Inge Schiölers gränd

Vinkelbyggnaden mot Parkgatan och Inge Schiölers gränd är byggd i kraftig sluttning i två våningar varav den nedre är en sockelvåning skapad med stora glasytor avdelade av bärande pe-lare av finhuggen granit. Den södra delens undervåning har del-vis en arkad. Övervåningen är klädd med locklistpanel samt mål-lad i gul kulör.

Fönstren utmed denna våning är tvålufts-fönster glest fördelade utmed fasaden.

Byggnadens tak är platt men försedd med en gördel av kraf-tigt sluttande tegelklädda ytor. I mitten på taket finns en hög och brant tegelklädd takkonstruktion formad kring en takterrass.

Övriga byggnader

–

Övrigt

Byggnaderna utmed Karlsgatan är uppdelade i tre fastigheter: Tärnan 1, 4 och 2 och sambrukas sedan 1982.

Senare ändringar

- nytt fönster utmed gavelfasaden har tillkommit och ändring av utformning av balkong (okänt år)
- fasadändring på vinkelbyggnaden (okänt år)
- ändring av fönstersättningen (1960).

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadernas övergripande utformning åt Karlsgatan, samt gaveln åt Parkgatan, fönstersättningen, putsfasaden med dess utformning åt Karlsgatan, gavelfältet åt Parkgatan, den fint huggna grunden samt fönster- och dörrumfattningarna i granit och avsaknaden av framträdande takkupor utmed takfallet åt Karlsgatan.

Motivering

Byggnaden är ett större affärs- och bostadshus med en distinkt prägel av 1920-talets klassicism. Byggnaden är relativt välbevarad utmed Karlsgatan och Parkgatan från tillkomsttiden, även om

den ursprungliga fönsterindelningen försvunnit. Tillbyggnaden från 1960-talet är relativt förändrad i sen tid.

Speglar tidsperiod 1920–30-tal, tillbyggnad 1960-tal samt 1980-tal

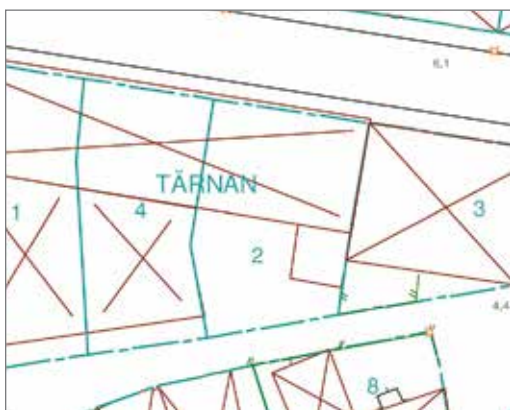
Ursprunglighet 2–3, tillbyggnaden 4

Betydelse i stadsbilden 3, tillbyggnaden 4

Övergripande antikvarisk bedömning 3, tillbyggnaden 4

Rekommendationer

Idag är husgaveln åt väster delvis täckt med olika företagsskyltar. Det är önskvärt att skyltning utmed denna mycket karaktärska- pande fasad begränsas till en eller två som harmonierar väl med fasaden i övrigt.

Fastighet: Tärnan 2

Adress: Karlsgatan 10 och Inge Schiölers gränd

Byggår: Karlsgatan 1924

Tidigare fastighetsbeteckning: 1:a roten, tomt 53

Funktion: butikslokaler, verksamhetslokaler, bostäder

Historik

Byggnaden uppfördes 1924 efter branden utmed Karlsgatan 1920. Den uppvisar, utmed Karlsgatan, stor likhet med grannhuset fastigheterna Tärnan 1 och Tärnan 4 i dess övergripande karaktär.

I byggnaden har tidigare funnits apotek, bageri samt konditori. Fastigheten sambrukas sedan 1982 med Tärnan 1 och Tärnan 4.

Beskrivning

Byggnaden i två fulla våningar med inredd vind är uppförd av tegel på en låg sockel. Åt norr, det vill säga åt Karlsgatan, är byggnaden i likhet med grannhuset, i väster, putsat med slätputs med horisontella parallella ritsar utmed hela fasaden. Färgsättningen är gråblå utom i de svagt utstockade fönsteromfattningarna och utmed mezzaninvåningen under tak vilka är vitfärgade.

Fönstren är vita ospröjsade enluftsfönster varav de på gatuplan utgörs av större kvadratiska skyltfönster.

På taket, som är täckt med betongpannor, finns åt detta håll tre taklyft, två smalare flankerande ett bredare.

Fasaden åt söder är genom terrängförhållandena högre med en källarvåning samt med ett brett taklyft och upplevs därigenom som ett hus i fyra fulla våningar. Fasaden åt denna sida är i senare tid tilläggsisolerad samt försedd med en locklistpanel samt mål- lad i ljusblå kulör. Utmed fasaden finns tre balkonger med front i trä. En utbyggnad finns i två fulla våningar utmed södersidans

östra del. Denna har en stomme av betong samt är klädd med panel och med en färgsättning motsvarande resten av sydfasaden. Tillbyggnaden har en indragen källarvåning samt en balkong utmed västfasaden, buren av betongpelare. Utmed sydsidan finns ett antal dörrar samt en garageport vilka samtliga är målade i en något mörkare blå nyans än fasadens. Det flacka taket åt söder är belagt med plåt.

Övriga byggnader

Senare ändring

– fasadändring utmed Inge Schiölers gränd (okänt år).

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadernas övergripande utformning åt Karlsgatan, med fönstersättningen och putsfasaden med dess specifika utformning.

Motivering

Samspelar med grannhuset på fastigheten Tärnan 1 och Tärnan 4 i sin karaktäristiska 1920-talsklassicistiska utformning utmed Karlsgatan. Byggnaden är delvis välbevarad utmed denna sida.

Speglar tidsperiod 1920-tal

Ursprunglighet 3

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 3

Fastighet: Tärnan 3

Adress: Karlsgatan 12

Byggår: 1921–22 ombyggd på 1960-talet

Tidigare fastighetsbeteckning: 1:a roten, tomt 53

Funktion: samlingslokal, bostad

Historik

Byggnaden uppförd som frikyrkolokal för den lokala Pingstförsamlingen 1921 efter branden utmed Karlsgatan. Byggnaden var i sitt ursprung utförande försedd med ett torn i den högre byggnadskroppen men förändrades kraftigt vid en ombyggnad på 1960-talet.

Idag används lokalerna av Västkustkyrkan. I den västra byggnaden fanns tidigare en fruktaffär, »Gullhöna«.

Beskrivning

Byggnaden består av två sammanbyggda byggnadskroppar samt en senare tillbyggd entrébyggnad åt öster. Den västra delen är sammanbyggd med fastigheten Tärnan 2 och uppförd i två våningar. Åt Inge Schiölers gränd finns ett hus med motsvarande storlek, men som genom den lägre gatunivån också har en lägre taknivå. Den mellersta byggnaden utgör den större byggnadskroppen och har exponerad fasad åt tre sidor. Byggnaden innehåller gudtjänstlokalen, med hög takhöjd och tillika höga fönster i bottenvåningen, en låg källarvåning åt Inge Schiölers gränd samt en övervåning. Båda byggnaderna är uppförda i tegel samt putsade med spritputs och avfärgad i en ljusbeige kulör. Karaktäristisk för byggnaden är de rena putsade fasaderna utan väggband men med utstockade slätputsade vita foder kring fönster och dörrar.

Fönstren är av varierade form och storlek. Karaktäristiska för byggnaden är de höga fönstren i gudtjänstlokalen som är segmentbågeformade upptill samt det runda småspröjsade fönstret mitt på fasaden åt Karlsgatan. Lägre fönster, vilka också är välvda upptill finns utmed bottenvåningen mot Karlsgatan samt utmed första våningen mot Inge Schiölers gränd. Fönstren utmed den högre huskroppens övervåning är pivåfönster med falsk mittpost och detta gäller även den lägre huskroppens treluftsfönster mot Karlsgatan. Övriga normalstora fönster är spröjsade tvåluftsfönster.

En balkong finns utmed den höga byggnadskroppen åt söder. Taken är belagda med falsad plåt.

Entrébyggnaden är med sin fasad av brunpigmenterad konststen mycket apart från resten av byggnaden. Under tak har den ett band av liggande träpanel samt ett valmat tak täckt med batongpannor. Entrédörren är av lackerad ek flankerad av glasparti på båda sidor. Ett större glasparti åt Karlsgatan samt två mindre låga fönster finns åt söder.

Övriga byggnader

–

Övrigt

Framför entrétillbyggnaden finns en mindre terrassering med gräsmatta, rabatter och omges av ett lågt vitt trästake.

Senare ändringar

- ombyggnad till nuvarande byggnadsutformning (1960-tal)
- nytt entréparti åt öster (1986)
- byte av fönster (okänt år)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadernas övergripande utformning, putsfasaden, fönstersättning och fönsterutformning med betoning på de karaktäristiska fönstren med välvd överkant, såsom de höga fönstren i kyrksalen, och det runda fönstret åt Karlsgatan.

Motivering

Byggnaden är en karaktäristisk byggnad vars fasadutformning förråder dess funktion som frikyrkolokal. Förändringen från sitt ursprungsutseende är stor, men dagens byggnad är en vacker och karaktärsfull byggnad i i sitt sammanhang.

Speglar tidsperiod 1940-tal (1986)

Ursprunglighet 2–3

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 3

Rekommendationer

- Den tillbyggda entrébyggnaden utmed östgaveln kan ses som ett tydligt tidsuttryck från sin tillkomsttid under 1980-talet. Att ge den en mer enhetlig färgsättning genom att slamma teglet i en kulör motsvarande det övriga huset är dock tänkbart.

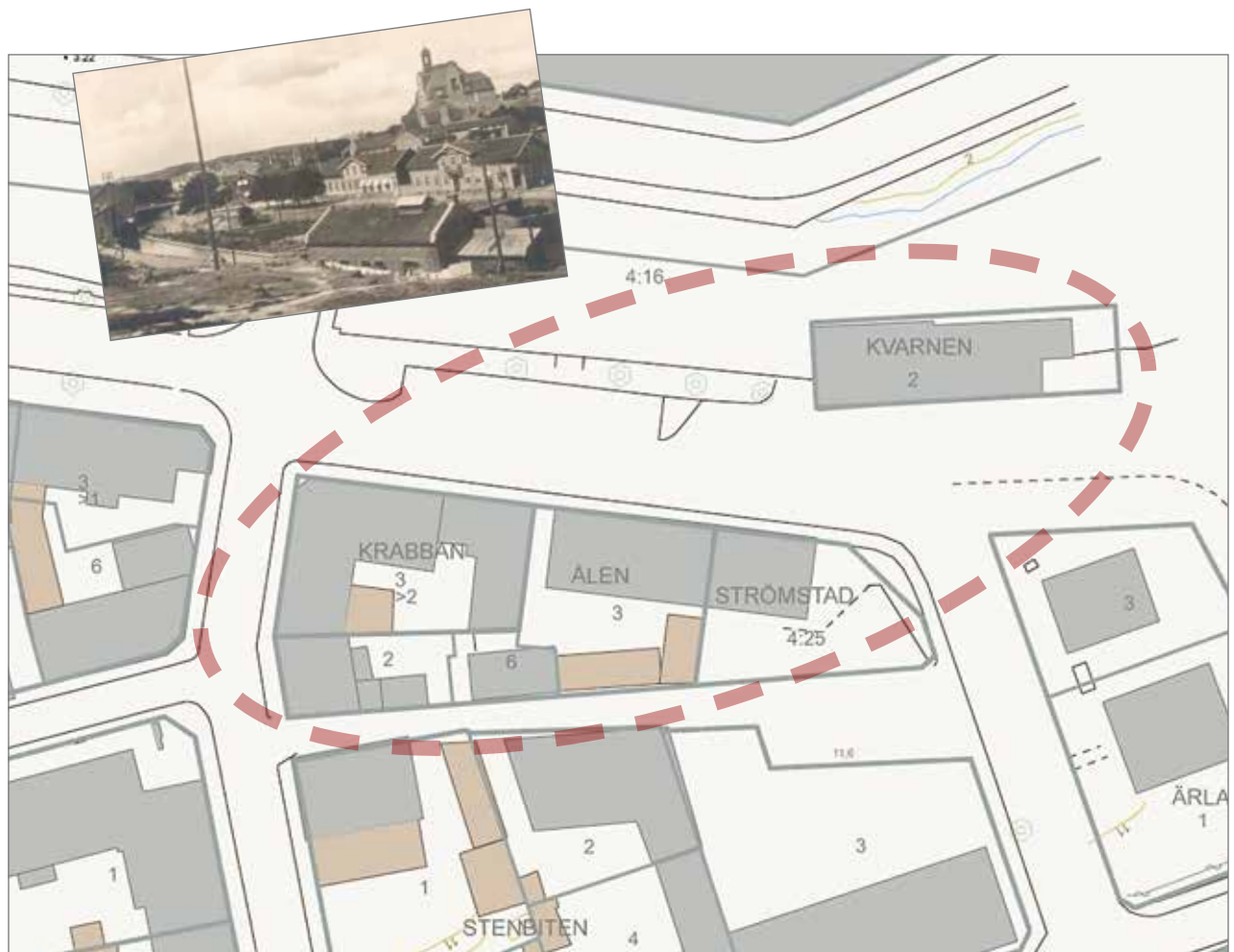
Kvarteren Ålen och Kvarnen

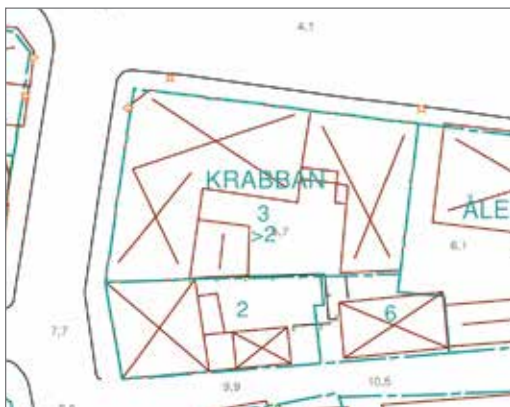
Kvarteret Ålen var bebyggt redan under 1700-talets början. Regeringsgatan, som sträckte sig ned till kvarnen, delade området i två delar. Flera av husen ägdes under 1800-talet av hantverkare.

1876 års brand avbrände områdets västra del, vilken sedan reglerades efter branden.

Genom regleringen byggdes Södra Hamngatan ut och ny kaj anlades mot Strömsån. I söder följde förlängningen av Södra Bergsgatan.

De flesta av husen i kvarteret uppfördes under 1800-talets senare del efter stadsbranden 1876. Flera av byggnaderna, fastigheten Kvarnen 2 samt de intilliggande husen, har knytning till den kvarnverksamhet som då byggdes upp.

Fastighet: Krabban 3:2

Adress: Södra Hamngatan 22–Östra Klevgatan

Byggår: slutet av 1870-talet och strax efter sekelskiftet 1900

Tidigare fastighetsbeteckning/nr: 3:dje roten, tomt rött 31. Ålen 1

Funktion: butikslokaler, verksamhetslokaler och bostäder.

Historik

Byggnaden på fastigheten uppfördes direkt efter stadsbranden av handlande Anders Andersson Pååg som här drev speceri- och diverseaffär. Senare fanns i hörnbutiken Corneliussons speceriaffär. Tillbyggnaden åt öster, mot Södra Hamngatan uppfördes i två plan strax efter sekelskiftet 1900.

Beskrivning

Bostadshus i två fulla våningar uppfört i hörnet Östra Klevgatan och Södra Hamngatan. Bottenvåning är av sten medan övervåningen är av trä. Bottenvåningen försedd med gråfärgad spritputs och med detaljer av vit slätputs. I övrigt har fasaden ett avfasat hörn och stående fasspontpanel målad i en ljusgul kulör.

Fönstren är i huvudsak sidohängda korspostfönster men i den södra delen finns även moderna pivåfönster med korspostindelning.

Snickerierna är sparsamma, men här finns en smal sågtandad list under tak samt en figursågad takkantslist. En större balkong finns ut mot Södra Hamngatan försedd med figursågat räckverk. Gatu fasadens bottenvåning har skyltfönster och dörrar av ek.

Taket är ett flackt valmat tak med täckning av rött tegel och försett med ett par mindre sentida takkupor åt väster.

Tillbyggnadens fasadutformning är i samstämmighet med huvudbyggnadens, men med en lägre stensockel och ett pulpettak. Ett genomgående portluder leder in på gården är försett med dubbla portdörrar. Den östra fasaden, brandmuren mot Ålen 2, består av gjuten konststen. Tillbyggnadens gårdsfasad har loftgång och utanpåliggande trappor.

Övriga byggnader

Ett mindre uthus i trä.

Övrigt

Stensatt sluttande gårdsplan och en stödmur av huggen granit mot fastigheten Ålen 2. Här finns i likhet med granntomterna i Kvarteret Krabban rester av Regeringsgatan som försvann i samband med stadsregleringen efter stadsbranden 1876.

Senare ändringar

—

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadernas övergripande utformning, fönstersättning och fönsterutformning, befintliga snickerier och avsaknaden av takkupor mot Södra Hamngatan.

Motivering

Byggnaden är ett av flera större affärs- och bostadshus utmed Södra Hamngatan i harmoniserande utförande uppförda efter stadsbranden 1876. Byggnaderna är relativt välbevarade från tillkomsttiden.

Speglar tidsperiod 1870-tal

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 3

Kvarter: Ålen 2

Adress: Östra Klevgatan 6–Södra Bergsgatan 19

Byggår: 1877–1880

Tidigare fastighetsbeteckning/nr: 3:dje roten, tomt nr 30

Funktion: butikslokal och bostad

Historik

Tomten återbebyggdes efter stadsbranden 1876 och ägdes då av arrendator B. J. Nordqvist. Byggnaden byggdes om kraftigt under 1950-talet.

Beskrivning

Fastigheten är bebyggd med två bostadshus. Huset utmed Östra Klevgatan är uppförd i två våningar med en till delar synlig källargrund klädd med granitskivor. Byggnaden är uppförd i trä men utvändigt reveterad med grov puts samt avfärgad i en gråblå kulör åt gatufasaderna medan fasaden in mot gården är klädd med locklistpanel i en motsvarande kulör. Byggnaden är sammanbyggd med bostadshuset på Krabban 3:2, men beroende på den brant sluttande marken samt skillnaden i höjd mellan de två grannhusen så har den en mycket hög brandmur mot norr. Fasaden åt Östra Klevgatan är strikt symmetrisk med en butiksentré flankerad av två skyltfönster på bottenvåningen samt en balkong samt balkongdörr flankerad av två perspektivfönster på första våningen. Vindsvåningen har en balkong med balkongdörr uppförd utmed en frontespis, vilken i sin tur är flankerad av två taklyft med stora liggande enlufts-fönster. Fasaden åt Bergsgatan är försedd med entrédörr, ett mindre fönster i bottenvåningen

samt tre fönster placerade i på traditionellt sätt men fönstren är här liksom i resten av huset moderna enluftsfönster. En trappa i granit finns nedanför entrén. Åt gården har byggnaden två takkupor asymmetriskt placerade på fasaden.

Utmed Södra Bergsgatan finns ett mindre hus på enkel bredd klätt med stående fasspantpanel samt vitmålat. Förutom entrédörr mot gatan samt ett mindre fönster i det östra gavelfältet så finns inga ytterligare synliga öppningar eller fasaddetaljer.

Övrigt

Fastigheten är helt omgärdad av de två byggnaderna samt moderna plank och tomten är därmed helt slutet för insyn.

Senare ändringar

- Uppförande av takkupor samt frontespis utmed Östra Klevgatan samt åt gården (okänt år)
- byte av samtliga fönster (okänt år)
- byte av fasadmateriell till puts/revettring (1950-talet)

Hus Södra Bergsgatan

fasaden nyrenoverad samt byte av ytterdörr. (cirka 2011)

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

–

Motivering

Byggnaden har genomgått omfattande omgestaltning i sen tid och mycket lite av dess ursprungskaraktär är bevarad idag.

Speglar tidsperiod 1880-tal samt 1950-tal

Ursprunglighet 5

Betydelse i stadsbilden 3

Övergripande antikvarisk bedömning 5

Kvarter: Ålen 6

Adress: Södra Bergsgatan 21

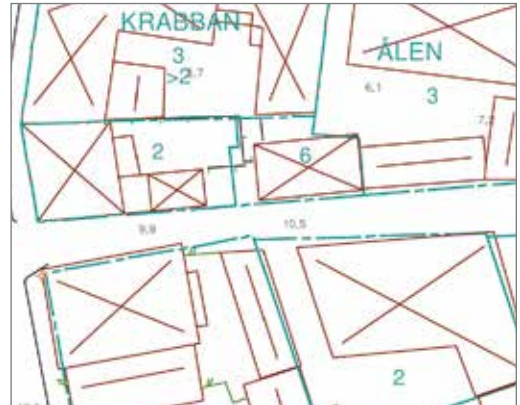
Byggår: 2000–2001

Tidigare fastighetsbeteckning/nr: Tidigare del av Ålen 2.

Funktion: bostad

Historik

Byggnadens föregångare tillkom sannolikt efter stadsbranden 1876 men revs i anslutning till att dagens byggnad uppfördes. Arkitekt var Kustlinje arkitekter, Strömstad.

Beskrivning

Byggnaden är belägen i gatuliv utmed Södra Bergsgatan och är byggd i en och en halv våning. Byggnaden är uppförd med stomme i trä och är utvändigt klädd med locklistpanel samt målad i ljus kulör. Ett horisontellt väggband delar av fasaden. Fönstren är moderna pivåhängda enlufts-fönster formade som korspostfönster. Entrédörren är modern enkeldörr formad för att efterlikna en äldre dubbeldörr. Framför dörren finns en trappa i sten som vetter ut mot gatan. Taket är belagt med tvåkupigt tegel. Mot norr finns två takkupor och mot söder finns en större takkupa.

Övrigt

Gården är sluten genom bostadshuset samt ett plank utmed tomtgränsen till Ålen 2. På östra sidan fungerar en låg mur samt ett på detta uppfört lågt spjälstaket som tydlig markering av tomtgränsen.

En altan i tryckimpregnerat trä finns uppförd utmed den branta avsatsen ner mot Krabban 3:2 samt mot Ålen 2.

Senare ändringar

—

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadernas övergripande utformning, fönstersättningen.

Motivering

Byggnaden har genom den fasadrenovering som genomförts i sen tid samt tillkomsten av takkupan förlorat mycket av sin ursprungskaraktär.

*Speglar tidsperiod 1870-tal**Ursprunglighet 4*

*Betydelse i stadsbilden 4**Övergrepande antikvarisk bedömning 4*

Kvarter: Ålen 3

Adress: Södra Hamngatan 24 och Södra Bergsgatan 24B

Byggår: 1877–1880

Tidigare fastighetsbeteckning/nr: 3:dje roten, tomt 35

Funktion: butikslokaler samt bostäder

Historik

Tomten inköptes år 1882 av kvarnägaren Fredrik Leopold Smith för 1.000 kr och den byggnad som uppfördes här var ursprungligen ämnad som kvarnmagasin men har senare byggts om till bostadshus samt med affärslokaler i bottenvåningen, sannolikt under 1920–30-talet.

Beskrivning

Byggnaden är uppförd i tre fulla våningar med vind. Den är uppförd i tegel på en låg sockel av natursten. Fasaderna är med exponerat tegel och har därigenom stor likhet med grannfastigheten fastigheten Kvarnen 2 vilken den också har historisk knytning till. Mittpartiet artikuleras utmed båda långsidorna genom två parallella utstockningar i tegelmuren som utmed gatufasaden upptill avslutas i ett taklyft med välvt tak. Mittaxel förstärks ytterligare av en balkong med räcke i svart smide under nämnda takkupa. Fönstren är sidohängda korspostfönster Fönsterbågar och karmar är samtliga vitmålade.

Övriga byggnader

På innergården, med stöd mot den kraftiga bergskärningen invid Södra Bergsgatan ligger två gårdshus. Det ena är uppfört som en snedtäcka i en våning medan det andra är uppfört i två fulla våningar och byggt utmed tomtgränsen och brandmuren mot fastigheten Ålen 4:25. Båda byggnaderna är klädda med träpanel. Den öppning som tidigare funnits in mot gården utmed Södra hamngatan är idag igensatt och här har en garageport satts in. Uthusbyggnaderna och garaget är belagt med trapetskorrugerad brun plåt.

Övrigt

Bakgården är liten och med marken gräsbevuxen samt belagd med cementplattor.

Senare ändringar

—

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadernas övergripande utformning, fönstersättning samt fönsterutformning, den välbevarade tegelfasaden med lisener och takfris i samma material, dörr åt gården, takkupornas utformning samt begränsade storlek.

Motivering

Byggnaden är, liksom intilliggande Strömstad museum, samt Kvarnen 2, tre karaktäristiska större byggnader från tiden efter stadsbranden uppförda i rött tegel. Byggnaden är mycket välbevarad från tillkomsttiden.

Speglar tidsperiod 1880-tal

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 2

Kvarter: Strömstad 4:25

Adress: Södra Hamngatan 26

Byggår: 1880-talet

Tidigare fastighetsbeteckning: 3:dje roten, tomt 40. Ålen 4,

Funktion: museum

Historik

Kvarnägaren Fredrik Leopold Smith inköpte den västra delen av tomten år 1894 för 600 kr och uppförde här byggnaden, och som var avsedd att nyttas som kvarnmagasin.

Byggnaden har därefter inrymt Strömstads Elverks kontor och turbinlokal. Sedan 1981 inrymmer huset Strömstads Museum.

Byggnaden har genomgått flera förändringar interiört under 1900-talet.

Beskrivning

Byggnadens är uppförd på en sockel av grovt huggen granit och har en stomme samt fasad av rött tegel i blockförband. Fasaden åt Södra Hamngatan är uppdelad av fyra breda lisener och försedd med bred profilerad takgesims i vit puts. Fasaden är ytterligare indelad av ett vågrät väggband mellan botten- och första våningen utförd i grå kalksten. Fönster utmed samma sida inramas av foder i gult hårdbränt tegel vilka är välvda upptill, på bottenvåningen med halvrunda valv medan övriga våningar har stickvalv. Solbänkarna under fönstren liksom omfattningen kring entrédörren är i grå kalksten. Fönstren är formade efter öppningen rundade överdel

och utgörs av tvåluftsfönster samt på botternvåningen av tillika upptill rundade korspostfönster eller T-formade fönster. Entrédörren mot Södra Hamngatan är en modern dörr i aluminium.

Gårdsidans fasad är enklare. Utstockningarna här är med undantag av takfrisen enbart i tegel. Fönstren här är med motsvarande form som på övervåningen åt gatan men med foder av samma tegel som fasaden i övrigt. Gårdsidans fönster är försedda med fönsterbleck. Entrén från gården via en entrédörr i ek och intill denna ett fönsterparti med omfattning av ek. Ett skärmtak finns ovan entrén. Åt gården finns ett utbyggt trapphus, med en kvadratisk form med avfasade hörn. Taket på trapphuset är valmat samt täckt med falsad grön plåt medan resterande byggnad har ett sadeltak täckt med tvåkupigt tegel.

Övriga byggnader

Ett enkelt tak av asbestcementskivor på en enkel stolpkonstruktion finns uppfört att tjäna som carport och cykelstall.

Övrigt

Senare ändring

–Interiöra förändringar i och med ändrad funktion (okänt år).

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadernas övergripande utformning, fönstersättning samt fönsterutformning, den välbevarade tegelfasaden med dess lisener samt takfris i puts respektive tegel, fönsteröppningarnas skoning i gult tegel liksom dörrfoder, solbänkar och väggband i grå kalksten åt Södra Hamngatan, avsaknaden av takkupor och taklyft, trapphuset utformning.

Motivering

Byggnaden är liksom grannhusen i öster, fastigheten Ålen 3 samt Kvarnen 2, tre karaktäristiska större byggnader från tiden efter stadsbranden, uppförda i rött tegel. Byggnaden är mycket välbevarad från tillkomsttiden.

Speglar tidsperiod 1880-tal

Ursprunglighet 2

Betydelse i stadsbilden 2

Övergripande antikvarisk bedömning 1

Fastighet: Kvarnen 2

Adress: Södra Hamngatan 25–27

Byggår: 1880–81

Tidigare kvartersbeteckning/nr: 2:dra roten, tomt nr 41

Funktion: kontor och verksamhetslokaler

Historik

En kvarnanläggning fanns på samma plats redan under slutet av 1600-talet vilket framgår av karta från 1695. Under krigstid utnyttjades den för malning av säd åt de militära trupperna.

År 1800 anges kvarnhuset bestå av en tvåvåningsbyggnad med sex par stenar. Byggnaden var under 1800-talets början hårt sliten, men någon nybyggnad kom ej till stånd.

Kvarnen förstördes i samband med stadsbranden 1876. En nybyggnad uppfördes 1880–81 och byggherre var Fredrik Leopold Smith. Den nya byggnaden ansågs av samtida skribenter som en av de mer anmärkningsvärda byggnadsverken från återuppbyggnaden efter stadsbranden. Byggnaden omtalas i samma källor ha sin förebild i de kvarnar som byggts i Moss och uppfördes från början med turbiner, ett sätt att bättre hantera mindre vattenflöden.

År 1907 övertogs byggnaden av det nybildade Strömstad elverk. På 1930-talet lades kvarnrörelsen ned helt. En ombyggnad genomfördes 1960 för att bereda plats för Strömstad Tidning, som då övertog lokalerna.

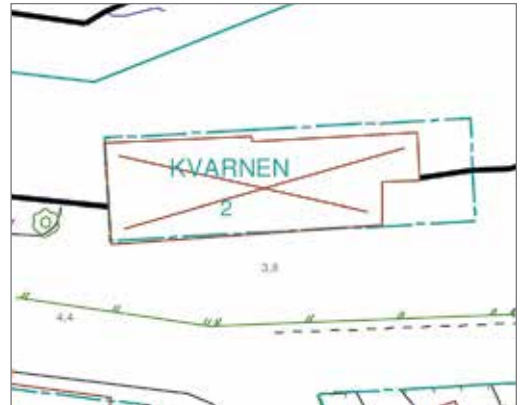
Beskrivning

Nuvarande byggnad är uppförd i två fulla våningar med en tillbyggnad i en våning åt öster. Den senare delen är till del påbyggd i sen tid. Stomme samt fasad är av rött tegel. Byggnaden har en markerad tegelarkitektur med väggsektioner avdelade av markerade vertikala förstövningar. Under tak finns en fris med tandsnitt i tegel. Fönstren sitter i öppningar med exponerade sk stickvalv i tegel och är vitmålade korspostfönster. Taktäckningen är av röd bandfalsad plåt.

Kulturhistorisk bedömning

Värden att bevara

Byggnadens övergripande utformning, tegelfasaden, fönstersättning samt fönsterutformning, inlastningsluckor i de två övre planen. Detaljer som kulvert under byggnaden som minner om dess tradition som kvarn och vattenkraftstation.

Motivering.

Byggnaden är alltså en tydlig äldre industribyggnad i staden. Byggnaden är en god exponent för det sena 1800-talets tegelarkitektur och tillika tidens industriarkitektur. Byggnaden är mycket välbevarad trots senare tiders om- och tillbyggnader.

Speglar tidsperiod:1880-tal

Ursprunglighet: 2

Betydelse i stadsbilden: 2

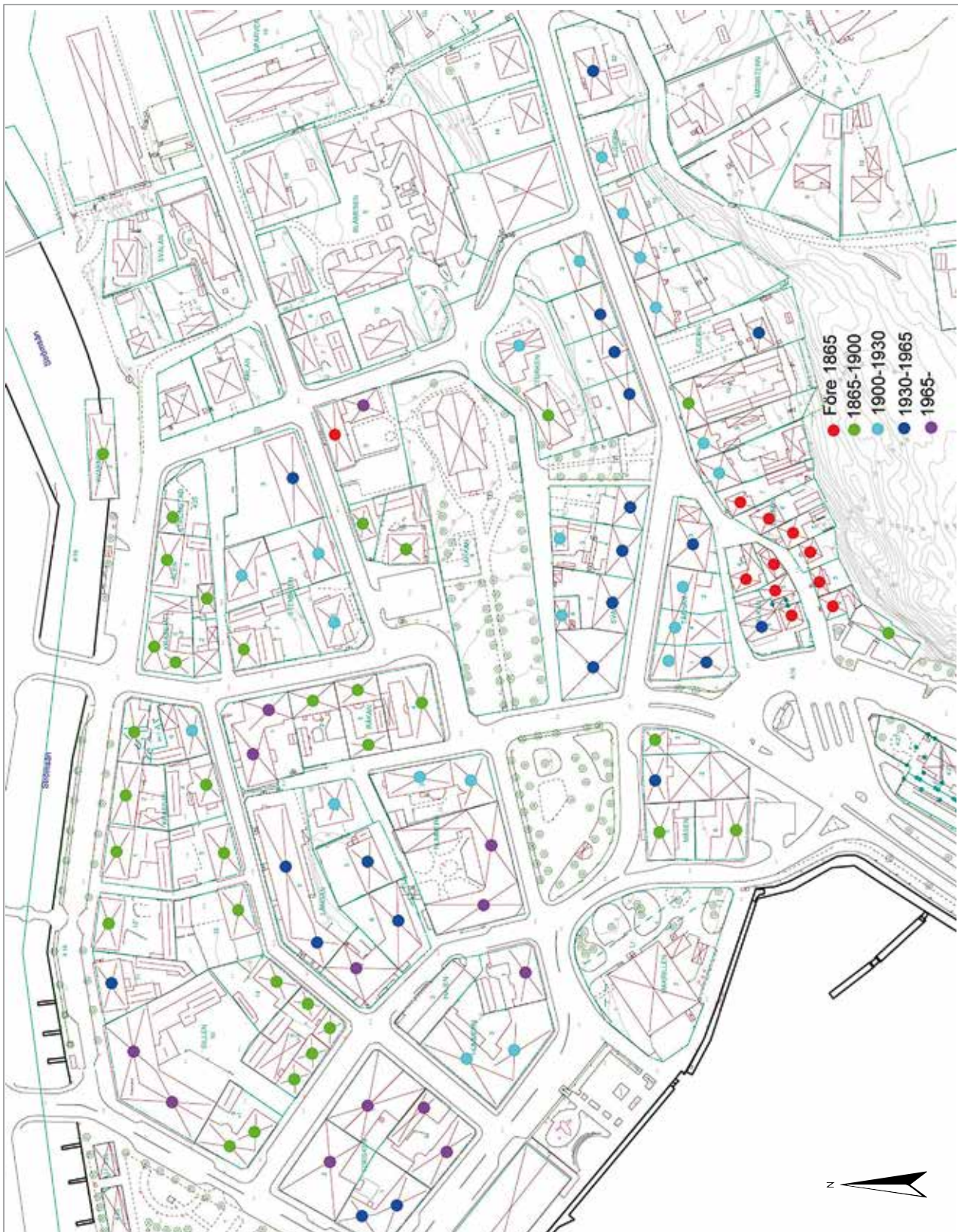
Övergripande antikvarisk bedömning:2

Bilagor

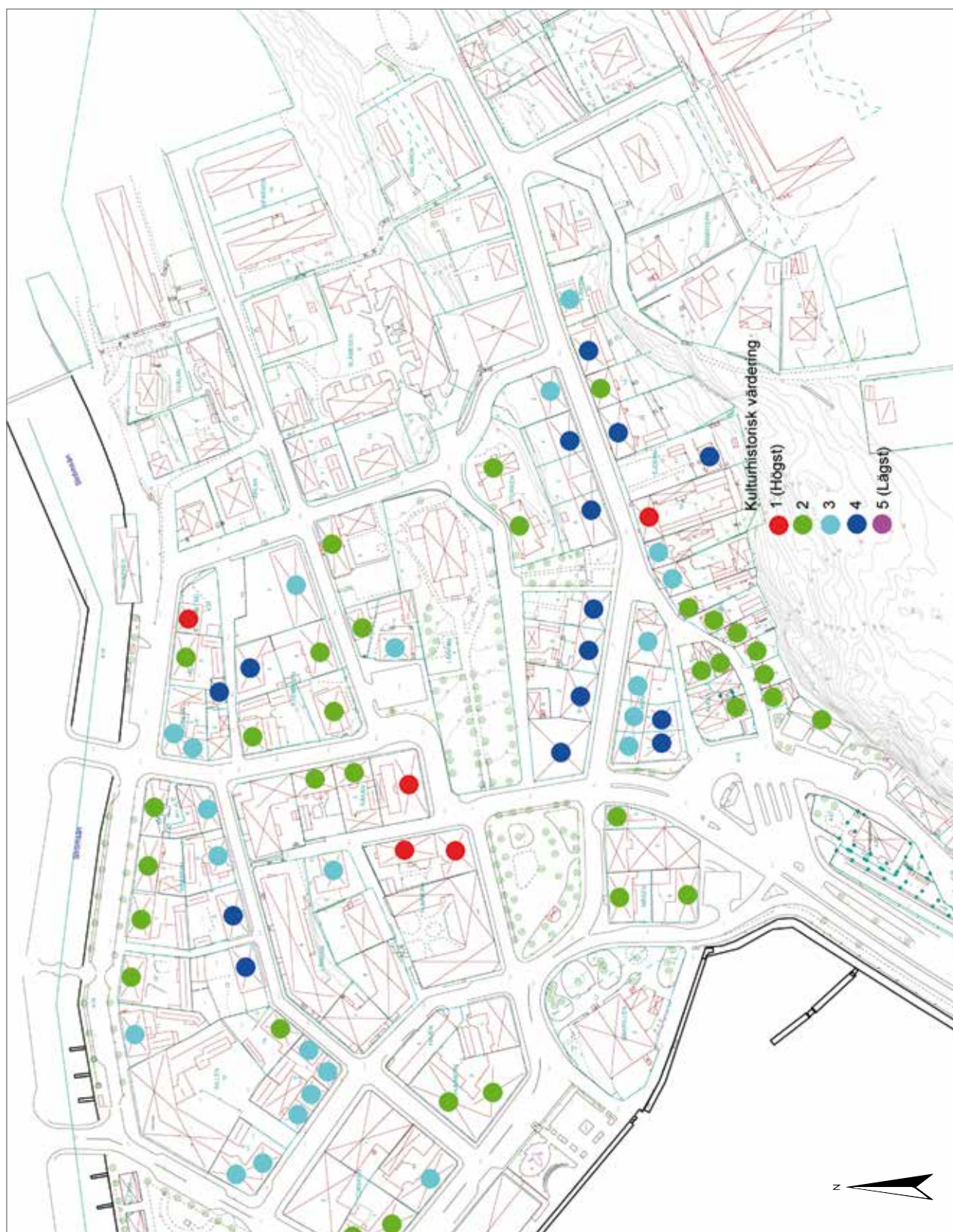
Bilaga 1. *Husens ålder*

Bilaga 2. *Kulturbistorisk värdering.*

Bilaga 1. Husens ålder. Observera: I flera fall är husen äldre men senare kraftigt om- och tillbyggda och speglar därmed en senare tidsperiod. Om förändringen varit mer omfattande och ineburet en tydlig omgestaltning har den senare perioden valts.

Bilaga 2. Kulturhistorisk värdering.

Källor

Skriftliga källor

Andersson, G., Jahnberg, K. (1997). Strömstad. *Scandinavian atlas of historic towns*, nr 9. The institute for urban history. Odense university press.

Emanuelsson, E. (1985). *Strömstads historia i korthet*. Strömstad: Strömstads turisttrafikförening.

Strandberg, S.-O. (1991). *Alla dessa år*: utgiven av Strömstads tidning i anledning av tidningens 125-årsjubileum, Strömstad, Strömstad tidning.

Strandell, B. (1972). *En bok om Strömstad: staden och dess invånare under 300 år*. Stockholm: Trevi.

Söderbom, A.S.E. (1899). *Anteckningar rörande hus, tomter och husägare i Strömstad: från stadens grundläggning till närvarande tid* / samlade av Ant. Sbm. Strömstad.

Arkiv/Otryckta källor

Bohusläns museums arkiv: Inventeringsunderlag från bebyggelseinventering av Strömstad innerstad 1973 resp. 1978.

Strömstad kommun: Kulturhistorisk och stadsbildmässig beskrivning av bebyggelsen i Strömstad centrum. Länsmusset, Bohuskommunernas byggnadskontor, Juni 1978

Strömstads museums arkiv: Muntliga uppgifter förmedlade av en initierad personal.

Strategi för stadens miljö. Antagen av kommunfullmäktige 2013-05-30:

Strömstad kommun, Byggnadsnämndens arkiv.

Äldre kartmaterial samt stadsplaner. Bygglövshandlingar gällande enskilda hus.

